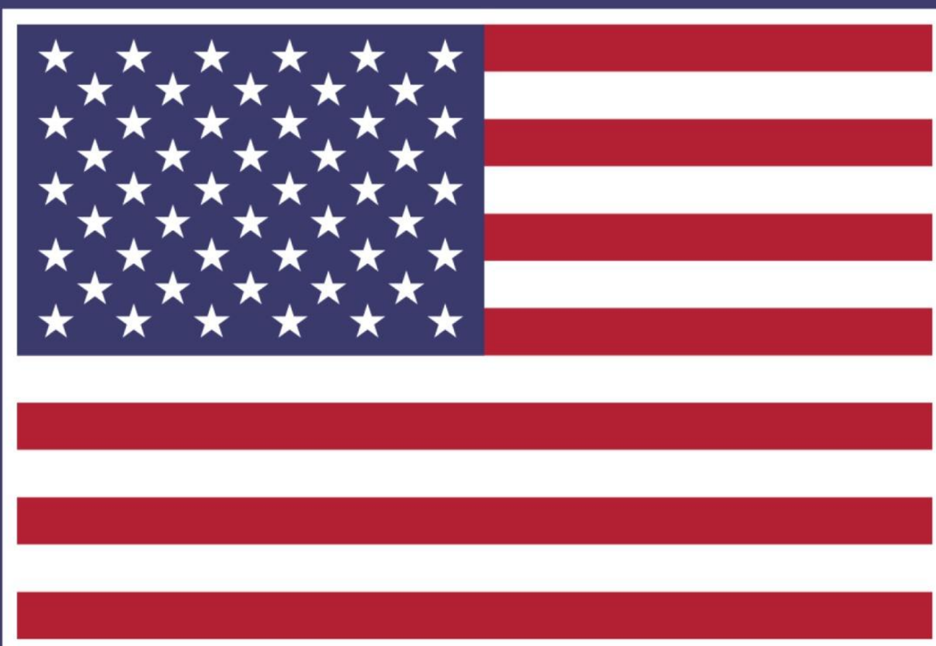
ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਜਨਵਰੀ - ਮਾਰਚ 2023

ਅੰਕ 31

ਪਰਵਾਸ

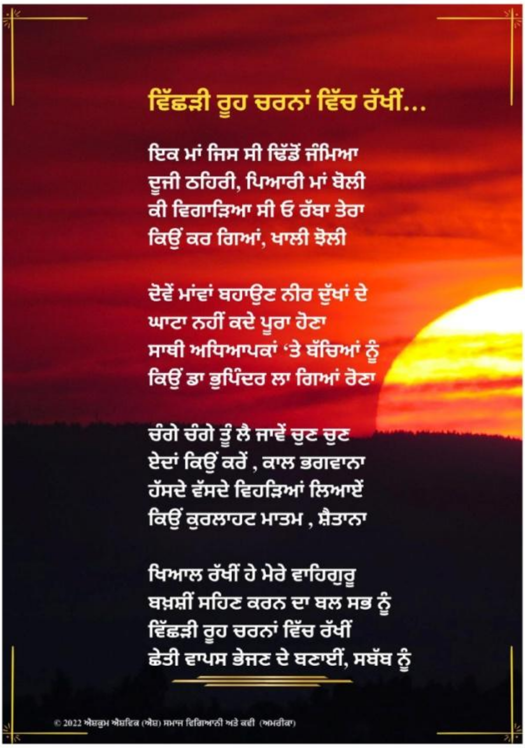
ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ

ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ

ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ

parvasggn@gmail.com, 09187290-80250,09195010-27522

ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਮੁਖੀ, ਪੋਸਟ ਗੈਜੂਏਟ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ

(4 ਦਸੰਬਰ 1966 -9 ਦਸੰਬਰ 2022)

ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 1987 ਤੋਂ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਲੱਖਣ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ। 2019 ਤੋਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਨ। ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪਰਵਾਸੀ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਤ੍ਰੈ ਮਾਸਕ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ "ਪਰਵਾਸ" ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵੀ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਸਨ।

ਪੁਸਤਕ ਲੜੀ-31 ਜਨਵਰੀ-ਮਾਰਚ 2023

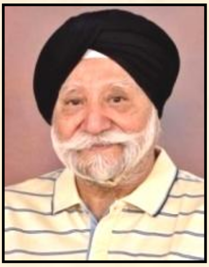
ਪਰਵਾਸ

(ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ)

ਇਸ ਅੰਕ ਵਿੱਚ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਮੁੱਢ ਅਮਰੀਕਾ

ਅਮਰੀਕੀ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਜਿਥੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਉੱਥੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਧਰਤੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਬੂਟਾ ਲੱਗਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ’ਤੇ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਆਰੰਭ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਲਈ ਆਧਾਰ ਭੂਮੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾਵਾਂ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਲੇਖ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾਵਾਂ ਨੇ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ ’ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਾਧਿਅਮ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲਾ ਕਾਰਜ ਸੀ।

20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਸ ਸਿਰਜਣਧਾਰਾ ਨੇ 100 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਹੰਢਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ’ਤੇ ਲਗਭਗ 150 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਿੱਥੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਕਰਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਲਿਖਾਇਕ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਅਮੀਰ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ, ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ, ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਜੀਤ ਪੰਨੂ, ਬਲਦੇਵ ਗਰੇਵਾਲ, ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ, ਬਲਦੇਵ ਬਾਵਾ, ਚਰਨਜੀਤ ਪੰਨੂ, ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ, ਨਕਸ਼ਦੀਪ ਪੰਜਕੋਹਾ ਤੇ ਡਾ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਅਦਾਰਾ ‘ਪਰਵਾਸ’ ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਯੂਰਪ, ਬਰਤਾਨੀਆ, ਸਰੀ ਦੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਉਪਰੰਤ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ’ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਪਾਠਕਾਂ ਸਨਮੁੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਇਹ ਅੰਕ ਰੈਫਰੈਂਸ ਸਮੱਗਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੇਖਕਾਂ/ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ।

ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ (ਡਾ.)
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਨੇਡਾ ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਅੰਕ 32

ਓਂਟਾਰੀਓ, ਕਿਊਬਿਕ, ਹੈਲੀਫੈਕਸ, ਨੋਵਾ ਸਕੋਸ਼ੀਆ, ਨਿਊ ਬ੍ਰੰਸਵਿਕ, ਪ੍ਰਿੰਸ ਐਡਵਰਡ ਆਈਲੈਂਡ, ਨਿਊ ਫਾਊਂਡਲੈਂਡ ਅਤੇ ਲੈਬਰਾਡੋਰ

ਕੈਨੇਡਾ ਭਾਗ ਦੂਜਾ ਅੰਕ 33

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ, ਨਾਰਥ ਵੈਸਟ ਟੈਰਟਰੀਜ਼, ਨੂਨਾਵੂਤ, ਐਲਬਰਟਾ, ਸਕੈਚਵੇਨ ,ਮੈਨੀਟੋਬਾ ,ਯੂਕੋਨ

ਤ੍ਰੈ-ਮਾਸਿਕ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ **'ਪਰਵਾਸ' ਦਾ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਜੂਨ ਅੰਕ 2023 ਕੈਨੇਡਾ ਭਾਗ-1 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ** ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਵਿਚ **ਓਂਟਾਰੀਓ, ਕਿਊਬਿਕ, ਹੈਲੀਫੈਕਸ, ਨੋਵਾ ਸਕੋਟੀਆ, ਨਿਊ ਬ੍ਰੰਸਵਿਕ, ਪ੍ਰਿੰਸ ਐਡਵਰਡ ਆਈਲੈਂਡ, ਨਿਊ ਫਾਊਂਡਲੈਂਡ ਅਤੇ ਲੈਬਰਾਡੋਰ** ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਿਓਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਆਪ ਇਥੋਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹੋ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨਾ ਜੀ ਪਰ ਜੇਕਰ ਆਪ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋ ਤਾਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ **ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਿਓਰਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਵਾਂ, ਪਾਸਪੋਰਟ ਸਾਈਜ਼ ਫੋਟੋ, ਸੰਪਰਕ ਨੰ., ਈਮੇਲ ਤੇ ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਅੰਦਰ ਭੇਜ ਦੇਣਾ ਜੀ।** ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅੰਕ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵੋਗੇ।

ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ
ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ
8729080250

ਪ੍ਰੋ. ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਕੌਰ
ਮੁਖੀ, ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ
9501027522

ਈਮੇਲ: parvasggn@gmail.com

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ

ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ ਕੁਦਸੀ

ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ ਦਾ ਕਲਮੀ ਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ ਕੁਦਸੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 6 ਜੂਨ 1948 ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਮੀਆਂ ਅੱਲਾਹ ਦਿੱਤਾ ਦੇ ਘਰ ਕਿਰਤੂ ਨੇੜੇ ਨਾਰੰਗ ਮੰਡੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਫ਼ੀਰੋਜ਼ ਵਾਲਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਸ਼ੇਖ਼ੂਪੁਰਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਕਵਾਲਟੀ ਕੰਟਰੋਲਰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹਨ ਤੇ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ 14 ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ 16 ਉਰਦੂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ: 'ਪੀੜ ਦੇ ਪੱਥਰ' (ਨਜ਼ਮਾਂ), 'ਸਰਦਲ' (ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ), 'ਬਿਰਹੋਂ ਦੀ ਰੜਕ' (ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ), 'ਨਿਉਂਦਰਾ' (ਪੰਜਾਬੀ ਨਜ਼ਮਾਂ), 'ਹੰਗਾਲ' (ਪੰਜਾਬੀ ਨਜ਼ਮਾਂ)। 'ਗਮਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਬ', 'ਆਪਣੇ ਘਰੀਂ ਪਰ੍ਹਾਉਂਣੇ', 'ਵੰਗਾਂ' ਆਦਿ ਬਿਹਤਰੀਨ ਨਗਮਾ ਨਿਗਾਰ ਸਹਿਤ ਕਈ ਮਾਨ ਸਨਮਾਨਾ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ।

ਸਾਊਥ ਵਰਜੀਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+1 (540) 388-7948

ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਪੰਨੂ

ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਪੰਨੂ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਗੌਲਣਯੋਗ ਹਸਤਾਖ਼ਰ ਹੈ। ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਖੇ ਬਾਇਓਟੈਕਨੋਲਾਜੀ ਵਿਚ ਰਿਸਰਚ ਸਾਇੰਟਿਸਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਕਹਾਣੀ 1999 ਈ. ਵਿਚ 'ਨਾਗਮਣੀ' ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਨਿਰੰਤਰ ਕਹਾਣੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਅਧੂਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ' ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ 'ਸੁੱਚਾ ਗੁਲਾਬ' (2022) ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਖ਼ੂਬ ਸਲਾਹਿਆ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਨਾਵਲ 'Splintered Water: Trist with Destiny' ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

+15107594009

ਅਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸ਼ਰਮਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬੋਹੜ ਸ: ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੰਮਪਲ਼ ਅਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸ਼ਰਮਾ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਦੀ ਵਸਨੀਕ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਜੱਸੋਵਾਲ਼ ਦੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗਰਲਜ਼ ਕਾਲਜ ਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਅਮਨਜੀਤ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਉਚੇਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕੁੜੀ ਬਣੀ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਤੇ ਚਾਚੇ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ ਦੇ ਥਾਪੜੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਰਚਣ ਦੀ ਚੇਟਕ ਲੱਗੀ। ਅਧਿਆਪਨ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਿੱਤਾ ਚੁਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਤਕਰੀਬਨ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਅਧਿਆਪਨ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਰਹੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਵੱਸ ਉਹ ਆਪਣਾ ਮਨਪਸੰਦ ਅਧਿਆਪਨ ਕਾਰਜ ਅਧੂਰਾ ਛੱਡ ਪਰਦੇਸਣ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਸਾਹਿਤਕ ਰੁਚੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੇਸ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਦਬਾ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਉਸ ਦੀ ਕਲਮ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਵਲਵਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਝਰੀਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰੇਗੀ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+18182130222

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਿਲਿੰਗ

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਿਲਿੰਗ ਦਾ ਜਨਮ 1952 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਸੇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ।ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਕੂਲ ਲੈਕਚਰਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹਨ।ਹੁਣ ਤੱਕ 8 **ਨਾਵਲ**:'ਨਰੰਜਣ ਮਸ਼ਾਲਚੀ'(1997), 'ਖੇੜੇ ਸੁੱਖ ਵਿਹੜੇ ਸੁੱਖ'(2020), 'ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹਾਂ ਉੱਤੇ'(2007), 'ਪੱਤ ਕੁਮਲਾ ਗਏ'(2009), 'ਦੀਵੇ ਜਗਦੇ ਰਹਿਣਗੇ' (2011), 'ਖ਼ਾਲੀ ਖੂਹਾਂ ਦੀ ਕਥਾ'(2013), 'ਗੁਲਾਬੀ ਨਗ ਵਾਲੀ ਮੁੰਦਰੀ'(2017), 'ਰਿਜ਼ਕ'(2019), 4 **ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ:** 'ਮੌਤ ਦੇ ਸਾਏ ਹੇਠ' (1991), 'ਆਪਣਾ ਖ਼ੂਨ' (1994), 'ਨਿਆਜ਼' (1998), 'ਪੱਛੋਂ ਦੀ ਹਵਾ' (2011) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 3 ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਅੰਗ ਹਨ। 2014 ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਤੇ 'ਖ਼ਾਲੀ ਖੂਹਾਂ ਦੀ ਕਥਾ' 2014 ਦਾ ਢਾਹਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਲੋਂ ਚਰਣਦਾਸ ਜੈਨ ਯਾਦਗਾਰੀ ਐਵਾਰਡ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ 'ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਐਵਾਰਡ 2003 ਅਤੇ 2008 ਵਿਚ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

+2533681966

ਆਰਥਰ ਵਿਕਟਰ

ਅਰਥਵਾਨ ਸ਼ਬਦ ਸਾਧਕ, ਸੁਰੀਲੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਦਾ ਸਵਾਮੀ ਕਵੀ ਆਰਥਰ ਵਿਕਟਰ 2000 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮਿਨਾਸਿਸ(ਵਰਜੀਨੀਆ ਸਟੇਟ) 'ਚ ਵੱਸਦਾ ਹੈ। 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1956 ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਤੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮਾਛੀਆਂ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) 'ਚ ਪਲੇ ਆਰਥਰ ਵਿਕਟਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਕਟਰ ਜਗਨ ਨਾਥ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ। ਆਰਥਰ ਨੇ ਮੁਢਲੀਆਂ ਪੰਜ ਜਮਾਤਾਂ ਮਿਸ਼ਨ ਸਕੂਲ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮਾਛੀਆਂ ਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦਸਵੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਧਾਰੋਵਾਲੀ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) ਤੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਬੇਰਿੰਗ ਯੂਨੀਅਨ ਕਰਿਸਚਨ ਕਾਲਜ ਬਟਾਲਾ ਤੋਂ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ। ਇਥੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਕਾਵਿ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਸ੍ਵ ਪ੍ਰੋ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਨੇ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ 'ਕਾਮਾ' ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲੋਕ ਮਾਰਗ 'ਚ ਅਕਸਰ ਛਪਦੀਆਂ। ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨਾਗਮਣੀ ਮਾਸਿਕ ਨੂੰ ਭੇਜਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜੋ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਐੱਮ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਤੇ ਡਾ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ 'ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਐਨ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਐੱਮ. ਫਿਲ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। 1960-80 ਦੌਰਾਨ ਲਿਖੀ ਗਈ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੀਐੱਚ. ਡੀ. ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਯੂ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵਜੋਂ ਅਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਲਈ ਚੋਣ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚੇ ਛੱਡਣੀ ਪਈ। ਨਾਟਕ ਅਦਾਕਾਰੀ ਸ਼ੌਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਡਾ. ਆਤਮਜੀਤ ਦੇ ਲਿਖੇ ਨਾਟਕ 'ਅੰਨ੍ਹੇ ਕਾਣੇ' ਵਿੱਚ ਉਸ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਸੁਰਗਵਾਸੀ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਅਤੇ ਹਰਭਜਨ ਮਲਿਕਪੁਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਗਾਇਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਬੀਨਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ 1979 ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਕਲਾਕਾਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਸੇਵਾ ਉਸ ਨੇ 1984 ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਤੋਂ ਆਰੰਭੀ। ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਉਹ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਥੋਂ ਹੀ ਉਹ ਫਿਲਮ ਤੇ ਟੈਲੀਵੀਯਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਪੂਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸ ਲਈ ਚਲਾ ਗਿਆ। 1989 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ 'ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੱਚ' ਛਪੀ ਹੈ।

ਵਰਜੀਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ
+1 (703) 930-9980

ਅਮਰਜੀਤ ਦਰਦੀ

ਅਮਰਜੀਤ ਦਰਦੀ ਦਾ ਜਨਮ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ. ਨੇਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰੈਫ਼ਰੀਜ਼ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਏਅਰਕੰਡੀਸ਼ਨਿੰਗ ਦੇ ਮਕੈਨਿਕ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਥਾ ਸਿਰਜਣਧਾਰਾ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਧੰਦਾ' (1976) ਅਤੇ 'ਮਾਂ ਮੋਹ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ' (2004) ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰੋਕਾਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦੁੱਖ ਹਨ ਜੋ ਸਮਕਾਲੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਜੂਝਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਯੁੱਧ ਦਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰੂਪ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪਰਵਾਸੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ, ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਚਿਤਰਾਂਕਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਉਸ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਯੁੱਧ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਅਜੇ ਤਨਵੀਰ

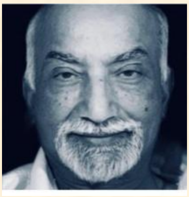

ਅਜੈ ਤਨਵੀਰ ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਹਸਤਾਖ਼ਰ ਹੈ। ਅਜੈ ਤਨਵੀਰ ਦੀ ਹਾਲੇ ਗਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਛਪੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਉਚ-ਪੱਧਰੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿਚ ਆ ਖੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਵਿਚ ਗਜ਼ਲ ਵਾਲੀ ਸੂਖਮਤਾ ਵੀ ਹੈ, ਸੰਗੀਤ-ਰਸ ਵੀ ਹੈ, ਲਗਾਤਾਰ ਵਹਿੰਦੀ ਨਦੀ ਵਰਗਾ ਵਹਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀ ਸੋਚ ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਖਿਆਲ ਵੀ ਹਨ। ਅਜੈ ਨੂੰ ਗਜ਼ਲ ਦੇ ਪਿੰਗਲ ਅਤੇ ਅਰੂਜ਼ ਦੀ ਵੀ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ 'ਸਿਰਜਣਾ', 'ਸਮਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ', 'ਰਾਗ', ਅਤੇ 'ਹੁਣ' ਵਰਗੇ ਉਚ-ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਵਿਚ ਛਪ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+15593092031

ਅਵਤਾਰ ਗੋਂਦਾਰਾ

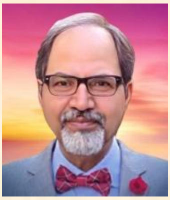
ਅਵਤਾਰ ਗੋਂਦਾਰਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦਕ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਮਹੌਲ ਮਨ ਤੇ ਸਾਹਿਤ' (ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਚੰਦ ਤੁਲਸੀ ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਤਰਜਮਾ ਅਤੇ 'ਤੋ ਮੈਨੇ ਦੇਖਾ ਆਤਮ ਅਤੇ ਜੱਗ ਦਰਸ਼ਨ' (ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਚੰਦ ਤੁਲਸੀ ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਤਰਜਮਾ) ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੈਗ਼ਜ਼ੀਨ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਅਵਤਾਰ ਦੀ

ਕਲਮ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਭਾਵੇਂ ਥੋੜਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਚਾਸ਼ਣੀ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+1559 375 2589

ਐਸ਼ਕ੍ਰਮ ਐਸ਼ਵਿਕ (ਐਸ਼)

ਐਸ਼ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਲਾਈਫ਼ ਕੋਚ ਅਤੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕਵੀ ਹੈ ਜੋ ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਸ਼ ਨੇ 1986 ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਐਮ. ਏ. ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਚ ਅੱਵਲ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਐਸ਼ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤਕ ਪੰਜ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ "ਕੋਵਿਡ ਪੋਇਟਰੀ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਡਿਲੇਮਾ" (Covid Poetry Doctor's Dilemma) ਕਿਤਾਬ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਰਜਨ ਜਨਰਲ (ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਡਾਕਟਰ) ਡਾ. ਐਡਮਜ ਜੀਰੋਮ ਦੁਆਰਾ ਖ਼ੂਬ ਸਲਾਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪੰਜਾਬੀ ਤਰਜਮੇ ਤਹਿਤ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਸੰਪੰਨ ਹੋਈ ਚੌਥੇ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸੰਮੇਲਨ ਸਰੀ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਖੇ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਹੋਈ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਐਸ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਐਸ਼ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਅਧੀਨ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+16692556012

corpaims@gmail.com

ਐੱਨ ਕੌਰ

1936 ਵਿਚ ਜਨਮੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਐਂਨ ਕੌਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਨਛੱਤਰ ਕੌਰ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਲਪਕਾਰ ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ ਦੀ ਹਮਸਫ਼ਰ ਹੈ। ਨਛੱਤਰ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਤਵੇਂ ਅੱਠਵੇਂ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਖ਼ੂਬ ਚਰਚਾ ਵੀ ਹੋਈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਮੌਨ ਧਾਰੀ ਰਖਿਆ ਤੇ 1995 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਕਥਾ ਪੁਸਤਕ 'ਇਕ

ਕੁੜੀ ਚੁੱਪ ਸੀ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਾਰੀ-ਚਿੰਤਨ ਤੇ ਨਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਉੱਪਰ ਹੀ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਕਾਲਮ ਨਵੀਸ, ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਟੀ. ਵੀ. ਹੋਸਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ 10,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੇਖ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜੀਵਾਰ ਛਪਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਲਮਾਂ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਦਾ ਜਨਮ 1963 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭੌਰਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਗਭਗ 24 ਸਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਹਿਜ਼ 13 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਰੀਬ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨਾਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਸਿਕ ਪਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਛਪਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਾਹਿਤਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ 19 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ: 'ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਢਾਡੀ', 'ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸੰਗੀਤਕਾਰ', 'ਮੇਰੇ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ', 'ਗੱਲੀ ਬਾਤੀਂ', 'ਨੈਣ ਨਕਸ਼' (2013), 'ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸਾਜ਼', 'ਕਾਵਿ-ਵਿਅੰਗ', 'ਅਗਨਬਾਣ' ਆਦਿ।

ਅਮਰੀਕਾ

+15104153315

ਆਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ

ਆਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ ਦਾ ਜਨਮ 12 ਜਨਵਰੀ 1933 ਨੂੰ ਗੁਰਾਇਆ ਕੋਲ ਪਿੰਡ ਬੜਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਭਾਈ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਸਿੱਖੀ। ਮੁੱਢਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪਿੰਡੋਂ ਕਰਕੇ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦੀਬ ਫਾਜ਼ਿਲ ਅਤੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਫਾਜ਼ਿਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਰਦੂ-ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਪੰਡਿਤ ਲਾਲ ਚੰਦ ਮਾਸੂਮ ਚਿਨਿਓਟੀ ਨਾਲ ਰਹੇ, ਉਹ ਹਰਮੋਨੀਅਮ, ਤਬਲਾ, ਢੋਲਕ ਤੇ ਬੈਂਜੋ ਵਜਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਗਾ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਗਿਆਨੀ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਜਲੰਧਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਟਰੱਸਟ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। 'ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਰਾਂ ਮੰਜ਼ਿਲੇਂ ਨਾ ਮਿਲੀ ਰਾਸਤੇ ਖੋ ਗਏ',

'ਵਾਪਸੀ ਸਾਜਨ ਕੀ', 'ਜ਼ਰਾ ਸੀ ਭੂਲ' ਆਦਿ ਹਿੰਦੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਵੀ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੇਸ਼ ਵਾਡੇਕਰ, ਅਲਕਾ ਯਾਗਨਿਕ, ਉੱਦਤ ਨਰਾਇਣ, ਅਭਿ ਜੀਤ, ਸਾਧਨਾ ਸਰਗਮ, ਸਪਨਾ ਮੁਖਰਜੀ, ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਾਨੂੰ, ਕਵਿਤਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ, ਮੀਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ੋਤਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਿਤਾਲੀ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਹੋਰਾਂ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ। ਉਰਦੂ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਅਮਰਜੀਤ ਜੌਹਲ

ਅਮਰਜੀਤ ਜੌਹਲ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਜਗਤ ਵਿਚ ਇਕ ਗੀਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਵਿਅੰਗ ਚੋਟ, ਸਾਦ ਮੁਰਾਦੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਅਲੰਕਾਰ ਉਸਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਹਰ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਉਹ ਬਣਦਾ-ਬਣਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

+1 (510) 209-1275

ਇਕਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਇਕਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪੁਰਹੀਰਾਂ 'ਚ 1955 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਵਿੱਦਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਐੱਮ. ਏ. ਤੇ ਬੀ. ਐੱਡ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਬਤੌਰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੈਕਚਰਾਰ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੱਕੇ ਵਾਸੀ ਬਣ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਵਾਲ਼ੇ ਸ਼ਹਿਰ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।ਕਰੀਬ 1972 ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਮੀ ਉਸਤਾਦਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਮਾਣੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਠਾਕੁਰ ਭਾਰਤੀ, ਮਹਿੰਦਰ ਦੀਵਾਨਾ, ਦੇਵਿੰਦਰ 'ਜੋਸ਼' ਅਤੇ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ 'ਹਮਦਰਦ' ਆਦਿ ਦਾ ਨਾਂ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹਨ। ਆਕਾਸ਼ਬਾਣੀ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਕਈ ਚਿਰ 'ਨਾਲ਼ੇ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ਼ੇ ਗੀਤ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ ਚਾਰ ਮੌਲਿਕ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਪਾਣੀ ਮੈਲ਼ਾ ਮਿੱਟੀ ਗੋਰੀ', 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਪੈਲ ਪਾਈ', 'ਜ਼ੁਬਾਨ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ', 'ਜਲ ਤੇ ਮੀਨਾਕਾਰੀ' (ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿਚ) ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਿਹ 'ਅੰਬ ਦੁਸਹਿਰੀ ਚੂਪਣ ਆਇਓ' (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨਾਲ਼ ਸੰਬੰਧਿਤ) ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+15303159207

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਥਰੀਕੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਇਯਾਲੀ ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਅੱਖ਼ਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਲੇ ਦੌਰ ਕਾਰਨ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਆ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਪਿਛਲੇ 22 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਆਸਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ (ਰਜਿ) ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਰੀ, ਸਿਆਟਲ, ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਬੇਅ ਏਰੀਆ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੀਤਾਂ-ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਪੁਸਤਕ "ਲਾਹ ਕੇ ਛੱਲਾ" ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਲਦ ਦੂਜੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪੁਸਤਕ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋਵੇਗੀ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+1 916 248 1535

ਇਜਾਜ਼ ਭੱਟੀ

ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਸ਼ਾਇਰ ਇਜਾਜ਼ ਭੱਟੀ ਦਾ ਜਨਮ 11 ਜਨਵਰੀ 1973 ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾ ਡਿਗਰੀ ਸਾਇੰਸ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਬੀ. ਏ. ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੇ ਐਮ. ਏ. ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਛੱਡ ਦਿਤਾ। ਪ੍ਰੋ. ਮਸੂਦ ਹਾਸ਼ਮੀ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ ਨੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀਆਂ ਰੂਪਕ ਅਤੇ ਥੀਮਕ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਸਮਝੀਆਂ। ਹੁਣ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਉਹ ਫਰਤ ਨਦੀਮ ਹਮਾਯੂੰ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸਤਾਦਾਂ ਵਰਗਾ ਮਾਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਸਲਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਜਾਜ਼ ਭੱਟੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮੀਮ ਯਾਦ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ: ਮਸ਼ਵਰਾ, ਮੁਤਾਲਿਆ, ਮੁਸ਼ੱਕਤ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਨਿਖਰਦੀ ਹੈ। 'ਹਰ' ਪਰਚੇ ਦਾ ਸਬ ਐਡੀਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ ਨੇ ਤਿੰਨ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਆਸਾਂ ਦਾ ਦੀਵਾ' (ਪੰਜਾਬੀ), 'ਸਾਇਆ', 'ਕੁਛ ਜਵਾਬ ਬੁਨੇਗੇ' (ਉਰਦੂ) ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਈਆਂ ਹਨ।

ਨਿਊਯਾਰਕ, ਅਮਰੀਕਾ

917 478 1966

ਇੰਦਰਜੀਤ ਪੁਰੇਵਾਲ

ਇੰਦਰਜੀਤ ਪੁਰੇਵਾਲ ਸ਼ਾਇਰ ਦੀਪਕ ਜੈਤੋਈ ਦਾ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਹੈ। 9 ਅਗਸਤ 1968 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਕੋਹਾਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਹਰਭਜਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਡਾ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਘਰ ਪੁਰੇਵਾਲ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਕੁਝ ਚਿਰ 'ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਫ਼ਰੀ' ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਵੀ ਛਪਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਲਿਖਣ ਦੀ ਚੇਟਕ ਉਸ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ' ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਲੱਗੀ। ਇਲੈਕਟਰੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦਾ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ 1997 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉੱਥੇ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ 'ਰਾਗ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਦਾ ਅਹਿਮ ਮੁਕਾਮ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਜਿਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲਾ ਸਮਰੱਥ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ। ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਹੈ। ਬੰਦੇ ਦੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਅਜੋਕੀ ਖਪਤ ਮੰਡੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਅਮਾਨਵੀਅਤਾ ਅਤੇ ਖਰੀ ਮਾਨਵੀਅਤਾ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਸੰਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਧੁਰ ਰੂਹੋਂ ਚਿਤਰਣ ਦਾ ਉਹ ਮਾਹਰ ਹੈ। 12 ਨਵੰਬਰ 1952 'ਚ ਨਕੋਦਰ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ਾਹਪੁਰ 'ਚ ਸ: ਜਾਗੀਰ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਸਵਰਨ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁਖੋਂ ਜਨਮੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਨੇ 1976 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਐੱਮ. ਏ. ਆਨਰਜ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਬੇਰਿੰਗ ਯੂਨੀਅਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਿਚਅਨ ਕਾਲਜ ਬਟਾਲਾ 'ਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਕਾਲਿਜ ਨਯਾ ਨੰਗਲ 'ਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੇ। ਇਥੋਂ ਹੀ ਉਹ 4 ਜੁਲਾਈ 1984 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਹੀ ਵਾਸੀ ਬਣ ਗਏ। ਪੰਜ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨਵੇਂ ਸੂਰਜ (1992) ਜਾਗਦੇ ਅੱਖਰ (1995) ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਦੁੱਖ (1999) ਉਮਰ ਦੇ ਇਸ ਮੋੜ ਤੀਕ (2005) ਜੰਗ ਜਸ਼ਨ ਤੇ ਜੁਗਨੂੰ (2017) ਦੇ ਸਿਰਜਕ ਕੰਬੋਜ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਸ਼ਬਦੋਂ ਕੀ ਧੂਪ' ਤੇ 'ਤਲਖ਼ ਮੌਸਮੋਂ ਕਾ ਹਿਸਾਬ' ਹਿੰਦੀ 'ਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਕੇ ਛਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। 'ਨਿਊ ਸੰਨਜ਼' ਨਾਮ ਹੇਠ ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਚ ਵੀ ਛਪ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਹੇਠ 'ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ' 2001 'ਚ ਛਪੀ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਹੇਠ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਭਾਗ ਦੂਜਾ ਵੀ ਇਸੇ ਸਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿੱਤ ਅਕਾਡਮੀ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਰਚਨਾ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਨਾਭਾ, ਸ: ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਬਾਸੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਰੀ (ਕੈਨੇਡਾ) ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ ਸਕੂਲ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ

ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਅਨ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ 23-24 ਜਨਵਰੀ, 2020 ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ **'ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ'** ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਸਰੀ (ਕੈਨੇਡਾ) ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸੁੱਖੀ ਬਾਠ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ
+9253083000

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਸੰਗਲ ਸੋਹਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ 'ਚ 1966 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਮੁੱਢਲੀ ਵਿੱਦਿਆ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਐੱਮ. ਏ. (ਪੰਜਾਬੀ) ਡੀ. ਏ. ਵੀ. ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ 'ਦੇਵਿੰਦਰ ਜੋਸ਼ ਦੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਵੇਦਨਾ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਐੱਮ. ਫਿਲ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਰਿਜਨਲ ਸੈਂਟਰ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। 'ਅਕਾਲੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ' ਤੇ 'ਜੱਗਬਾਣੀ' 'ਚ ਕੁਝ ਦੇਰ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਜਨਤਾ ਕਾਲਜ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਤੇ ਡੀ. ਏ. ਵੀ. ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਲੈਕਚਰਾਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। 1997 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਨਾਲ਼ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਲਿਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ: 'ਖੰਡਰ', 'ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਤੇ ਰਾਤ', 'ਕਿਤਾਬ ਆਸਮਾਨ ਦੀ' (ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), 'ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼', 'ਸਾਖੀਓਂ ਨੂਰ ਝਰੈ', 'ਇਬਾਰਤ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹੈ?', (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) 'ਇਬਾਰਤ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹੈ?' (ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ: ਲਿੱਪੀਅੰਤਰ: ਜਾਵੇਦ ਬੂਟਾ), 'ਟੁਕੜਾ ਟੁਕੜਾ ਵਰਤਮਾਨ' (ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: ਅਨੁਵਾਦਕ: ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਂਕੇ), 'ਸ਼ੀਸ਼ੇ 'ਤੇ ਖਿੜਦੇ ਫੁੱਲ' (ਚੋਣਵੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿਚ: ਲਿੱਪੀਅੰਤਰ: ਤਨਦੀਪ ਤਮੰਨਾ), 'ਚਿਤੁ ਲੇਖਾਰੀ' (ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ:), 'ਸਿੰਘਾਸਣ' (ਨਾਵਲ:), 'ਸਿੰਘਾਸਣ' (ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ, ਲਿੱਪੀਅੰਤਰ: ਜਾਵੇਦ ਬੂਟਾ, ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਭੇਤ (ਬਾਲ ਨਾਵਲੈੱਟ:), 'ਬਹਾਦਰ ਬਾਂਦਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ (ਬਾਲ ਨਾਵਲੈੱਟ), 'ਜਾਸੂਸ ਲੂੰਬੜੀ (ਜਾਸੂਸੀ ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ)। **ਛਪਾਈ ਅਧੀਨ ਪੁਸਤਕਾਂ:** 'ਜਾਸਮੀਨ ਦੀ ਮਹਿਕ (ਨਾਵਲ), 'ਜਾਸੂਸ ਲੂੰਬੜੀ ਤੇ ਭਾਲੂ ਦੀ ਚਾਲ' (ਜਾਸੂਸੀ ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ), 'ਸੁਨਹਿਰੀ ਮਹਿਲ ਦਾ ਰਹੱਸ' (ਬਾਲ ਨਾਵਲੈੱਟ) **ਅਨੁਵਾਦ ਤੇ ਲਿਪੀਅੰਤਰ:** 'ਤਿੰਨ ਚਿਹਰਿਆਂ ਵਾਲ਼ਾ ਰੱਕਾਸ' (ਇਫ਼ਤਿਖ਼ਾਰ ਨਸੀਮ: ਉਰਦੂ ਕਵਿਤਾ:), 'ਸ਼ਬਰੀ' (ਇਫ਼ਤਿਖ਼ਾਰ ਨਸੀਮ: ਉਰਦੂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ:), 'ਰੇਤ ਕਾ ਆਦਮੀ' (ਇਫ਼ਤਿਖ਼ਾਰ ਨਸੀਮ: ਉਰਦੂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ:), 'ਧੂਪ ਛਾਂਓਂ' (ਮਨਮੋਹਨ ਆਲਮ: ਉਰਦੂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ:), 'ਤਸਲਸੁਲ ਜ਼ਾਤ

ਕਾ' (ਵਾਸਿਫ਼ ਹੁਸੈਨ ਵਾਸਿਫ਼: ਉਰਦੂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ:), 'ਜ਼ਮੀਨ ਚਲਨੇ ਲਗੀ' (ਸ਼ਕੇਬ ਜਲਾਲੀ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਉਰਦੂ ਸ਼ਾਇਰੀ:), 'ਬਾਤ ਕਰ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ' (ਅਹਿਮਦ ਫ਼ਰਾਜ਼ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਉਰਦੂ ਸ਼ਾਇਰੀ:), 'ਚਰਾਗ਼ੋਂ ਕਾ ਕਾਰਵਾਂ' (ਮਨਮੋਹਨ ਆਲਮ ਦੀ ਉਰਦੂ ਸ਼ਾਇਰੀ:), ਮੁਮਤਾਜ਼ ਹੁਸੈਨ ਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, 'ਖੰਭ ਸੁਨੇਹਾ' (ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਸੂਫ਼ੀ: ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਲਿੱਪੀਅੰਤਰ, ਜਾਵੇਦ ਬੂਟਾ ਦੇ ਨਾਲ਼: 2022) ਸਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਨੂੰ ਦਵਿੰਦਰ ਜੋਸ਼ ਗ਼ਜ਼ਲ ਪੁਰਸਕਾਰ, ਕੰਵਰ ਚੌਹਾਨ ਗ਼ਜ਼ਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬਹੁਚਰਚਿਤ ਕਹਾਣੀ ਪੀ. ਟੀ. ਸੀ. ਪੰਜਾਬੀ ਵਲੋਂ 'ਸੂਰਜ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾ ਆਦਮੀ' 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਟੈਲੀ ਫ਼ਿਲਮ 'ਹਾਸਿਲ' (2018) ਵੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਤੇ ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਹਨ।

ਨਿਊਯਾਰਕ, ਅਮਰੀਕਾ
+16462202586

ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ (ਬੀਬੀ) 'ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ'

ਭਾਈ ਦਰਗਾਹ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਵੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮੀ ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਲਈ ਅਥਾਹ ਮੁਹਬੱਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਅਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ 50 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਸਮਰਪਿਤ ਰਹੇ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਵੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਜਾਪ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਐਸਾ ਜੋੜਿਆ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਡਾਢੀ ਪ੍ਰੀਤ ਪੈ ਗਈ। 1978 ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸੱਦੇ ਤੇ 6 ਮਹੀਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਰਤਨ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ, 1980 ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਕੀਰਤਨ ਲਈ ਸੱਦੇ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ 1981 ਵਿੱਚ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਆ ਗਏ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੀ ਐਲ ਸੁਬਰਾਂਟੇ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਧਰਮ, ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ 'ਪਹਿਲੀ ਔਰਤ ਗ੍ਰੰਥੀ' ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਓਸੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ 50ਵੇਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਤੇ ਸੱਚ-ਖੰਡ ਸਿਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ, ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਥਾਂਵਾਂ ਤੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਯੂ. ਐਸ. ਏ., ਵਿੱਚ ਉਹ ਤਕਰੀਬਨ 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲਿਖਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿਆਖਿਆ,

ਆਰਟੀਕਲ, ਗੀਤ, ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ, ਰੁਬਾਈਆਂ, ਅਤੇ ਨਜ਼ਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਅਤੇ ਸੋਚ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ 'ਪੰਜ ਆਬਾਂ ਦੀ ਜਾਈ' ਤੇ 'ਇਕ ਬੂੰਦ ਸਵਾਤੀ' ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਅਮਰੀਕਾ

+(916)687-3536

bibisurjitkaur@icloud.com

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੁੱਨੜ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੁੱਨੜ ਚਰਚਿਤ ਨਾਮਵਰ ਹਸਤਾਖਰ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਪੁਸਤਕ "ਮੰਜ਼ਿਲ ਨਾ ਮਿਲੀ" ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਸ਼ਬਦ ਪਰਕਾਸ਼, ਰੰਗ ਮਜੀਠ, ਹੀਰ ਸੁੱਨੜ, ਆਪਣਾ ਅਤੀਤ, ਮੇਰੇ ਪੰਧ ਪੈਂਡੇ, ਅਤੇ "ਇਕ ਸੱਚ" ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ। 200 ਦੇ ਕਰੀਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵੀ ਲਿਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਾਰਤਕ ਦੀਆਂ ਵੀ ਦੋ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। 'ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼' ਮੈਗ਼ਜ਼ੀਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਚ 'ਕਾਵਿ-ਲੋਕ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+91 98725 49506

ਸੁੱਖਵਿੰਦਰ ਬੋਦਲਾਂ ਵਾਲਾ

ਸੁੱਖਵਿੰਦਰ ਬੋਦਲਾਂ ਵਾਲਾ 1986 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪ੍ਰੋ. ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸ਼ਾਇਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਫ਼ਰੀ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੇ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਗੀਤ ਅਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 4 ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਯਾਦਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਪਲ', 'ਹੂਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ', 'ਅਦਬ ਨਜ਼ਾਰੇ', 'ਕ੍ਰਾਂਤੀ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ, ਇਥੋਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਧੜਕਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

3602812624

sukhvinderbodal@yahoo.com

ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਝੱਜ

ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਝੱਜ ਲੁਧਿਆਣਾ (ਮਾਲਵਾ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ 'ਲੰਢੇ' ਦੇ ਜੰਮ-ਪਲ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਕਰਮਸਰ (ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ) ਤੋਂ ਬੀ. ਐਸ. ਸੀ. ਨਾਨ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਗੁਰੂਸਰ ਸੁਧਾਰ ਤੋਂ ਬੀ. ਐੱਡ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਦੋ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਮੈਥ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ ਅਧਿਆਪਕ ਰਹੇ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਤਕਰੀਬਨ 24 ਕੁ ਸਾਲ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਿਆਟਲ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਏ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਸਭਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਸੁਣ ਪੰਜਾਬ ਸਿਆਂ' ਲਿਖ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾਈ ਹੈ।

ਸਿਆਟਲ, ਅਮਰੀਕਾ
+510 586 8842

ਸੁਖਪਾਲ ਸੰਘੇੜਾ (ਡਾ.)

ਡਾ. ਸੁਖਪਾਲ ਸੰਘੇੜਾ ਇੱਕ ਖੋਜਕਾਰ, ਸਾਇੰਟਿਸਟ, ਟੈਕਨੌਲੋਜਿਸਟ, ਅਧਿਆਪਕ, ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਹੈ। ਉਹ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ, ਬਾਇਓਮੋਲੇਕੂਲਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਤੇ ਬਾਇਓਇਨਫੋਰਮੈਟਿਕਸ, ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵਿਚਲੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮਾਹਰ ਤੇ ਅਨੁਭਵੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਭਰਮਣ ਦੌਰਾਨ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖ਼ੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ 7 ਡਿਗਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨੇ: ਕਾਰਲਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਸਰਨ, ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਵਿੱਚ ਪੀਐਚ. ਡੀ., ਕੋਰਨੈਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ; ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਸੈਂਟਾ ਕਰੂਜ਼, ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬਾਇਓਮੋਲਿਕੂਲਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਤੇ ਬਾਇਓਇਨਫਾਰਮੈਟਿਕਸ ਵਿੱਚ ਐਮ. ਐਸ. ਸੀ., ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਸ਼ਿਮਲਾ, ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਵਿੱਚ ਐਮ. ਫ਼ਿਲ. ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਫਿਜ਼ਿਕਸ, ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ ਬੀ. ਐਸ. ਸੀ.। ਡਾ. ਸੁਖਪਾਲ ਸੰਘੇੜਾ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੰਜਾਬੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਰਚੇਤਾ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ **ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ:** ਕਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਕੈਦੀ, ਭੂਤ ਨਗਰੀ, ਟੱਕਰ, ਲੋਕ ਕਚਿਹਰੀ, ਗੋਦ ਲਏ ਗੀਤ, **ਨਾਵਲ:** ਢੱਠਾ ਖੂਹ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਉਹਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ 'ਲੋਅ' ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ

'ਆਰਸੀ' ਤੇ 'ਸਿਰਜਣਾ' ਤੱਕ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਰਸਾਲਿਆਂ, ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+14088581655

ਸੁਖਵੀਰ ਬੀਹਲਾ (ਡਾ.)

ਡਾ. ਸੁਖਵੀਰ ਬੀਹਲਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਵੱਸਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਸ. ਡੀ. ਕਾਲਜ ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਮ. ਏ. ਆਨਰਜ਼ ਪੰਜਾਬੀ (2000) ਗੋਲਡ ਮੈਡਲਿਸਟ, ਮੈਰਿਟ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ(ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲ਼ਾ), ਐਮ. ਫਿਲ (2001) ਮੈਰਿਟ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀ ਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ) ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੀਐੱਚ. ਡੀ (ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਾਸਤਰ (1980 ਤੋਂ 2003 ਤੱਕ) ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 2 ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਦਾ ਕਾਵਿ ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸਦਿਆਂ ਵੀ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਾਹਿਤਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਿਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੈਲਿੰਗਹੈਮ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਉਂਕੇ (ਪ੍ਰੋ.)

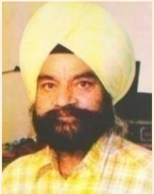
ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਉਂਕੇ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਸੁਹਜ, ਗਿਆਨਵੰਤ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਉਂਕੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਾਨਵੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਵੱਜ਼ੋ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 6 ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 'ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋ', 'ਪੀੜਾਂ ਦੇ

ਪਰਛਾਵੇਂ', 'ਜੈਤੋਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਮਾਤਾ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਰ ਕਾਉਂਕੇ' ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਰਹੇ।

ਮੈਰੀਲੈਂਡ, ਅਮਰੀਕਾ

+919417915615

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀਰਤ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀਰਤ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਸੈਦਪੁਰਾ ਪੁਲਵਾਮਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਹ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੇ। 1992 ਵਿਚ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਲਈ ਪਰਵਾਸ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1962 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਨਿਰੰਤਰ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 'ਛੱਲਾ'(1980) ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਖ਼ਲਾਅ 'ਚ ਟੰਗੇ ਹਰਫ਼'(1985) ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਭਰਮ ਭੁਲਈਆਂ'(1986) ਉਪਨਿਆਸ, 'ਕਿਰਚਾਂ'(1990) ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਕਿੱਕਰ ਕੰਡੇ' (1992) ਗ਼ਜ਼ਲ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਸੂਰਜ ਸੀਰਤ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ' (2002) ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਸੇਜ ਸੂਲੀ ਤੇ ਸਲੀਬ' (2007) ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਅਰੂਪੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਅਕਸ' (2014) ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਲਦ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਮੈਲੇ ਲੋਕ', ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਜੰਗ ਜਾਰੀ ਹੈ', ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਸਿਫ਼ਰ ਤੋਂ ਸਿਫ਼ਰ ਤੀਕ' ਪਾਠਕਾਂ ਸਨਮੁਖ ਹੋਣਗੇ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਆਰਟ, ਕਲਚਰ ਐਂਡ ਲੈਂਗੁਏਜਿਸ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਮਾਨ ਸਨਮਾਨਾ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਕਾਰਜ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+15108471698

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਟੇਟ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕਲੋਵਿਸ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਵਾਲੇ ਅਦੀਬ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਨੋਵੇਗਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 1952 ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਤੇ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਐਮ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਬਰਜਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ

ਰਹੇ। 2003 ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਵੱਸੇ। ਜਿੱਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਤੌਰ ਰੇਡੀਓ ਹੋਸਟ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 'ਸਾਡਾ ਚੈਨਲ' ਟੀ. ਵੀ. ਨਾਲ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੈਸ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੌਲਿਕ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਅੱਖਾਂ' ਚ ਬਲਦੇ ਸੂਰਜ'(1992), 'ਫੁੱਲ, ਤਿਤਲੀ ਤੇ ਉਹ'(2009) ਹਨ। 'ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਗਾਥਾ' 1978 ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ 'ਗੂੰਜ ਸੀਰੀਅਲ' (ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਸੰਵਾਦ) ਇਸ ਦੇ 25 ਐਪੀਸੋਡ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1978 ਤੋਂ 1980 ਤੱਕ 'ਜ਼ਫ਼ਰ' ਸਾਹਿਤਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+15592836376

ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸਖੀ

ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸਖੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਸਾਹਿਤਕ ਜਗਤ ਵਿਚ ਇਕ ਕਵਿੱਤਰੀ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 1948 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹਨ 'ਕਿਰਨਾਂ', 'ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ', 'ਜਵਾਬੀ ਖ਼ਤ' ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), 'ਮੈਂ ਸਿਕੰਦਰ ਨਹੀਂ' (ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), 'ਧੁੰਦ' (ਗ਼ਜ਼ਲ, ਗੀਤ ਤੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਕਿਰਨਾਂ' ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕਲਚਰਲ ਅਕਾਦਮੀ ਵਲੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

+14087917918

ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ

ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਵੀ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਨਾਵਲਕਾਰ ਤੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੈ। ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਦਾ ਜਨਮ ਨਵੰਬਰ 1945 ਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜ ਆਰੰਭੇ। ਉਹਨੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਗਾਉਂਦਾ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖਣ ਤੇ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਹ ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਲੇਖਕ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਦੋ ਨਾਵਲ 'ਤਿੜਕਦੀ ਹਵੇਲੀ' ਅਤੇ 'ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਰਾਹ' ਲਿਖੇ। 1982 ਤੋਂ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ, ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕ ਉਹਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੇ।

ਕਲੋਵਿਸ, ਅਮਰੀਕਾ

559 457 8552

ਸਵਰਾਜ ਕੌਰ

ਸਵਰਾਜ ਕੌਰ ਚਰਚਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਭੁੱਲੀਆਂ ਵਿਸਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ' ਦੀ ਰਚੇਤਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਸਨੀਕ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਕੌੜੀ ਵੇਲ', 'ਉਮਰਾਂ ਦੀ ਬਾਤ' ਤੇ 'ਚੁੱਪ ਦਾ ਹਾਉਕਾ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਤਲਵਣ ਜਲੰਧਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਹਿਤਕ ਸਭਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। 2022 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਸਰੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਬਿਸਤ ਦੋਆਬ ਦੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ (ਹੁਣ ਜਿਲ੍ਹਾ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ) ਦੇ ਸਿਰਕੱਢ ਪਿੰਡ ਲਧਾਣਾ ਝਿੱਕਾ ਵਿਚ ਇੱਕ ਆਮ ਕਿਰਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਸਰਦਾਰ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਸਰਦਾਰਨੀ ਭਜਨ ਕੌਰ ਜੀ ਦੇ ਘਰ 18 ਅਗਸਤ 1949 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਮੁੱਢਲੀ ਪੰਜਵੀਂ ਤੱਕ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ 1956 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਅਤੇ ਬੀ. ਐਸ. ਸੀ. ਐੱਸ. ਐਨ. ਕਾਲਜ, ਬੰਗਾ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। 1972 ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬਣੇ। ਆਖ਼ਰ ਚੀਫ਼ ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਪੋਸਟ ਤੋਂ 30 ਅਪਰੈਲ 2007 ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲੈ ਕੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸ ਗਏ। ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨਿਰੰਤਰ ਸਾਹਿਤਕ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਪਾਂਧੀ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਪਲੇਠਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ "ਆਲ੍ਹਣੇ ਤੋਂ ਪਰਵਾਜ਼ ਤੱਕ" ਮਾਰਚ 2020 ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਕੇ ਇੱਥੇ ਦੀਆਂ ਸਿਰ ਕੱਢ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨਾ.ਲ ਸਾਂਝ ਪਾ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮਤ ਲੇਖਕ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲ

ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਸਪਤਾਹਿਕ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਛਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਛਪ ਰਹੀਆਂ ਹਨ; ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਉਹ ਕਈ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ਼ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੁਆਬਾ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ, ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ, ਬੰਗਾ, ਦੋਆਬਾ ਰੇਡੀਓ, ਤਲਵਾੜਾ, ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਰੇਡੀਓ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਫੇਸਬੁੱਕ ਗਰੁੱਪ ਮਹਿਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ, ਕਲਮਾਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ਲਾ, ਸਾਂਝਾਂ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਹਿਲ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਹਿਲ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਮਖਮਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਕੀਲ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹਨੇ ਕੁਝ ਮੌਲਿਕ ਗੀਤ ਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸਦੇ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਵਿਲੱਖਣ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਸਦੀ ਮੌਲਿਕ ਕਾਵਿਕ ਕਿਤਾਬ ਪਾਠਕਾਂ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਮਰੀਕਾ

+1 (510) 977-2566

ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦਾ ਜਨਮ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ 1950 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਲੁਹਾਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਮੁੱਢਲੀ ਵਿੱਦਿਆ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਕੂਨ ਤਖ਼ਤਪੁਰਾ ਤੋਂ ਮੈਟ੍ਰਿਕ, ਸੁਧਾਰ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਐਫ. ਐਸ. ਸੀ. ਕਰਲ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਬਾਲੇ ਤੋਂ ਆਟੋ ਮੋਬਾਇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1978 ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਹਨੀਂ ਦਿਨੀਂ ਉਹ, ਰਿਸਰਚ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਹਨ। ਧਾਲੀਵਾਲ ਹੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਜਗਜੀਤ ਜ਼ੀਰਵੀ ਹੋਰਾਂ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਹੰਝੂਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼', 'ਸੱਤ ਰੰਗੇ ਲਫ਼ਜ਼' ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੇ ਚੰਗਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਸੱਚ ਦੇਸ ਸਨਮੁੱਖ' ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਛਪ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ 1955 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਇਬਾਰੀਹਮਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬੀ. ਏ. ਤੇ ਫਿਰ ਐਲ. ਐਲ. ਬੀ. ਨਾਰਨੋਲ ਰੋਹਤਕ, ਸੰਗਰੂਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਐਲ. ਐਲ. ਐਸ. ਉਹਨਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਸੁੱਖੀ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਸੁੱਖੀ ਧਾਲੀਵਾਲ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ 'ਬੇਚੈਨੀ ਦਾ ਖੰਜਰ' 2013 ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਜਗਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਕਾਇਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਣੀ ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਦਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਉਹ ਡੂੰਘੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ।

ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ
+1559 283 2298

ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਅਮਰ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਸੂਬੇਦਾਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਸੀ. (ਫਿਜ਼ਿਕਸ) 1969 ਵਿਚ ਅਤੇ 1994 ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਦਾ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੀਤਾ। ਸੰਨ 1970 ਤੋਂ ਜੁਲਾਈ 1973 ਤੱਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ, ਨਕੋਦਰ ਵਿਚ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਦੇ ਲੈਕਚਰਾਰ ਰਹੇ। ਫਿਰ ਸੰਨ 1994 ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤੇ 13.07.1998 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੁਲਵਕਤੀ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ', 'ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੋਂ ਉਰੇ ਪਰੇ', 'ਬਿਨ ਸਿੰਗੇ ਸਾਨ੍ਹ' ਅਤੇ ਤ੍ਰੈਲੜੀ ਨਾਵਲ 'ਜੋ ਹਾਰੇ ਨਹੀਂ', 'ਮਿੱਟੀ ਜਾਏ', 'ਵਿੰਗ ਤੜਿੰਗੇ ਰਾਹ', ਅਤੇ ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਸੁਪਨੇ ਤੇ ਸੰਤਾਪ' ਅਤੇ 'ਪੰਖ ਪਿੰਜਰਾ ਤੇ ਪਰਵਾਜ਼' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਏ। ਸੰਨ 1971 ਵਿਚ ਨਕੋਦਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮਾਸਿਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਰੋਹਲੇ ਬਾਣ' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ 1975 ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੋ

ਗਿਆ। 1980 ਵਿਚ ਯੂ. ਪੀ. ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਮਾਸਿਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਹਿਰਾਵਲ ਦਸਤਾ' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਲਗਭਗ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੰਨ 1971 ਵਿਚ ਨਕੋਦਰ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ 1994 ਵਿਚ ਯੂ. ਪੀ. ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚ ਕੇ 'ਸੰਵਾਦ ਸਾਹਿਤਕ ਫੋਰਮ' ਨਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ। ਸੰਨ 1967 ਤੋਂ 1969 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਫਿਰ 1970 ਤੱਕ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ (ਡਾ.)

ਡਾ. ਭਾਈ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ ਪੀਐੱਚ. ਡੀ., ਡੀ. ਲਿਟ (ਆਨਰਜ਼) ਐਮਰੀਟਸ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ਼ ਫਾਰਮਾਕੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਨਿਊਰੋਸਾਇੰਸ ਵਿਭਾਗ (ਯੂ. ਐਸ. ਏ.) ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ 600 ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ 28 ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਮਾਣ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਡੀ. ਲਿਟ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ। ਡਾ. ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵੀ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

8178468630

ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਸਾਹਿਤਕ ਜਗਤ ਵਿਚ ਚਰਚਿਤ ਗੀਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਕੰਗ ਜਾਗੀਰ (ਜਲੰਧਰ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਨੇ ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਕੀਤੀ। 1990 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਉਹ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਸੈਲਮਾ, ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆ(ਯੂ. ਐਸ. ਏ.) ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1993 ਤੋਂ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਪੋਸਟਲ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹਨ: ਸਵਾਂਤੀ ਬੂੰਦ (ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) 1992, ਠੀਕਰੀ ਪਹਿਰਾ (ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) 1996, ਚੁੱਪ ਦੇ ਟੁਕੜੇ (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) 2006 ਅਤੇ ਆਪਾਂ ਦੋਵੇਂ ਰੁੱਸ ਬੈਠੇ (ਗੀਤ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) 2011 'ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਬਰਾੜ ਨੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਸਾਰ' ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪੁਸਤਕ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ, ਸਾਬਰਕੋਟੀ, ਗਿੱਲ ਹਰਦੀਪ ਨੇ ਕੰਗ ਦੇ ਲਿਖੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ

ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ (ਫ਼ਰੈਜ਼ਨੋ ਇਕਾਈ) ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਕੈਡਮੀ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਲੜੀਵਾਰ ਅੰਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ
+15599174890

ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ

ਸਮਰੱਥ ਤੇ ਸੁਹਿਰਦ ਗੀਤਕਾਰ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਪਿੰਡ ਵਹਿਣੀਵਾਲ (ਮੋਗਾ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਹਨ ਜੋ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਸਿਆਟਲ (ਅਮਰੀਕਾ) ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਹਨ। 'ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ', ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਸਿਆਟਲ' ਅਤੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ' ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸਮੇਤ 18 ਕੁ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 80 ਕੁ ਗੀਤ 20 ਕੁ ਜਾਣੇ ਪਹਿਚਾਣੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਗਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਨਮਾਨ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰਲੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਵੱਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ 'ਚੱਲ ਕੇ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚ', 'ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਵਣਜਾਰੇ', 'ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹਵੀਂ ਨਾ', 'ਮਮਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ', 'ਰਬੜ ਦਾ ਬਾਵਾ', 'ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਸੰਧੂਰੀ', 'ਭੰਗੜਾ ਪਾਉਣ ਪੰਜਾਬੀ', 'ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਕਰਦਾ', 'ਮੱਸਾ ਰੰਘੜ ਬੋਲ ਪਿਆ', 'ਚਲੋ ਰੱਬ ਭਾਲੀਏ', 'ਹੰਭਲਾ ਮਾਰ ਕਿਸਾਨਾ', 'ਮਾਵਾਂ ਧੀਆਂ ਜਦ ਬਹਿੰਦੀਆਂ', 'ਬਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰੱਬ', 'ਸੋਨੇ ਦਾ ਬਾਜ਼', 'ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਰਾਜ' ਆਦਿ।

ਸਿਆਟਲ, ਅਮਰੀਕਾ
+12067340794

ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ

ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਦੇ ਭੰਨੇ ਨਿਮਨ ਵਰਗੀ ਕਿਸਾਨੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ ਦਾ ਜਨਮ 24 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ 1946 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਬੇਗੋਵਾਲ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਐਮ. ਏ. (ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ) ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫ਼ਾਰਸੀ ਦਾ ਡਿਪਲੋਮਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ ਸੁਨਾਮ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੈਕਚਰਾਰ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਐਸੋਸੀਏਟ ਐਡੀਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਭਾਰਤ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ (ਸਾਰਿਕਾ ਹਿੰਦੀ) ਅਤੇ

ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖ (ਜਨ ਸਾਹਿਤ ਪੰਜਾਬੀ) ਰਸਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਦੇ ਰਹੇ। ਸੰਨ 1990 ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ ਉਪਰੰਤ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਕਠਿਨ ਤਪੱਸਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਾਉ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਲਦੇ ਰਹੇ। ਪਹਿਲੋਂ ਪਹਿਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ। ਸੰਨ 2008 ਵਿਚ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਟਾਕਟਨ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉਪਰੰਤ ਲਗਾਤਾਰ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪੱਦ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਟਾਕਟਨ ਵਿਖੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਹੇਠ ਸਾਹਿਤਕ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। 'ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ' ਦੇ ਵੀ ਉਹ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਇਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾ. ਜਮਾਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰੀ ਅਵਾਰਡ, ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਮੰਚ ਅਮਰਗੜ੍ਹ, ਅੱਠਵੀਂ ਅਲੂਮਨੀ ਮੀਟ (ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ)। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਐਬਟਸਫੋਰਡ (ਕੈਨੇਡਾ) ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਸਲ੍ਹੋਅ ਵਿਖੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਦਕ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸਹਿ-ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ 'ਪਰਵਾਸ ਤੋਂ ਆਵਾਸ ਵਲ' (ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ), 'ਦਿਸਹੱਦਿਆਂ ਦੇ ਆਰ ਪਾਰ' (ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ), 'ਸਮਕਾਲ ਤੇ ਪਰਵਾਸ' (ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਛਪ ਰਹੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। (ਪਹਿਲੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 'ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ ਦਿੱਲੀ' ਵੱਲੋਂ ਛਾਪਿਆ (ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।) ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਹ (ਪਰਵਾਸੀ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਵਿਚ ਵਿਅਸਤ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

1-209-610- 5055l

pandher@gmail.com

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਧੂਤ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਜੰਮੀ ਜਾਈ ਤੇ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਧੂਤ ਇਕ ਨਵੀਂ ਉੱਭਰਦੀ ਕਵਿੱਤਰੀ ਹੈ। ਡੈਲਟਾ ਕਾਲਜ ਸਟਾਕਟਨ ਦੇ ਫੈਮਿਲੀ ਕੰਜ਼ਿਊਮਰ ਸਾਇੰਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਖੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਕਈ ਮਿਆਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਸਟਾਕਟਨ, ਅਮਰੀਕਾ

+12094231107

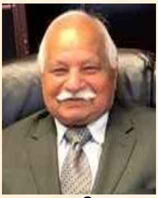
ਹਰਪਾਲ ਸਿੱਧੂ

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਹਰਪਾਲ ਸਿੱਧੂ 5 ਸਾਲ ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਵਿਚ ਰਹੇ। ਤੇ ਪਿਛਲੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੇਡੀਓ ਚੈਨਲਾਂ ’ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਹੋਸਟਿੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿਆਟਲ ਅਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਕਸਰ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਿਆਟਲ, ਅਮਰੀਕਾ
harpaulsidhu@gmail.com

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ 1 ਦਸੰਬਰ 1938 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਲੋਹਗੜ੍ਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਪਿਤਾ ਨੌਰੰਗ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਤਾ ਬਚਨ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਬੜੀ ਲੰਮੀ ਉਡੀਕ ਮਗਰੋਂ ਸਕੂਲ ਲੈਕਚਰਾਰ ਬਣੇ ਅਤੇ ਡੇਢ ਕੁ ਸਾਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵੀ ਰਹੇ। 1996 ’ਚ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਸਾਲ 2000 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਵੱਸੇ। ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਗਿਆਨੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ ਤੇ ਫੇਰ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀਆਂ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਟਾਕਟਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ, ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫ਼ਜਾਈ ਸਦਕਾ ਫੇਰ ਕਲਮ ਚੁੱਕੀ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਕੱਲਰ ’ਚ ਖਿੜਿਆ ਫੁੱਲ’ ਛਪਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ’ਚ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦਾ ਜਨਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਓ. ਬੀ. ਸੀ. ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ’ਤੇ ਵੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੇ। 2000 ਵਿਚ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਅਥਾਹ ਮੁਹੱਬਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦਾ ਇਕ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਚਾਨਣ ਦੀ ਉਡੀਕ’ 2019 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਬਾਲਟੀਮੋਰ, ਮੈਰੀਲੈਂਡ, ਅਮਰੀਕਾ
+1 (410) 340-3779

ਹਰਜਿੰਦਰ ਢੇਸੀ

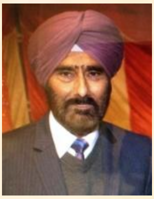

ਹਰਜਿੰਦਰ ਢੇਸੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੁਕਾਈ ਦੇ ਦਰਦਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਕਲਮ ਦੀ ਸਿਆਹੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਉਸਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਇਨਕਲਾਬੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਉਹ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+15596180156

ਹਰਜੀਤ ਸੰਧੂ

ਹਰਜੀਤ ਸੰਧੂ ਦਾ ਜਨਮ 7 ਜਨਵਰੀ 1949 ਨੂੰ ਮੋਗੇ 'ਚ ਹੋਇਆ। ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਯੂ. ਪੀ. ਵਿਚ ਮੁਗ਼ਲ ਸਰਾਏ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਫ਼ਸਰ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦਾ ਬਚਪਨ ਮੁਗ਼ਲ ਸਰਾਏ ਦੇ ਬੰਗਲੇ, ਵਧੀਆ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਵਧੀਆ ਗਰਾਊਂਡਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡਦਿਆਂ ਬੀਤਿਆ। 12 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਾਇਆ ਸਿਰ ਤੋਂ ਉੱਠਣ ਕਰਕੇ ਗਰੀਬੀ ਭਰੇ ਦਿਨ ਬਿਤਾਉਣੇ ਪਏ ਪਰ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਉਹ ਚੋਟੀ ਦਾ ਫੁੱਟਬਾਲ ਖਿਡਾਰੀ ਬਣਿਆ, ਫਿਰ ਪੀ. ਟੀ. ਮਾਸਟਰ ਬਣਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਹਰਫ਼ਨਮੌਲਾ ਮੋਜ਼ੇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਹੈ। ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਬਰੀਕ ਟੁੱਕੜੀਆਂ ਨਾਲ ਕਲਾਤਮਿਕ ਚਿੱਤਰ ਚਿੱਤਰਨ ਵਾਲਾ ਕਲਾਕਾਰ। ਲਲਿਤ ਕਲਾ ਅਕੈਡਮੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਕਲਾ ਕਦਰਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਅਵਾਰਡ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਲਾ ਦੀ ਚੇਟਕ ਰੌਕ ਗਾਰਡਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲੇ ਨੇਕ ਚੰਦ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਲੱਗੀ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕਾ

+1 (646) 400-7627

ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਾਹਲ

ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਾਹਲ ਦਾ ਜਨਮ 27 ਮਈ, 1957 ਨੂੰ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬੁਢਲਾਡਾ ਦੇ ਕੋਲ ਪਿੰਡ ਆਲਮਪੁਰ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਉਹ 1988 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲਕਾਰ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ **ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ:** ਅੰਨ੍ਹੀ ਗਲੀ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ

(2007), ਮਨ ਦੇ ਆਰ ਪਾਰ (2007), ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਜਗ ਬੁਝ (2007), ਪਲ ਪਲ ਪਰਵਾਸ (2007), ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰੰਗ ਤਰੰਗ (2007), ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮੋਹ ਤੇ, ਖੋਜ ਅਤੇ **ਨਾਵਲ:** ਬਲੀ (2009), ਹੋਣੀ (2012), ਆਫੀਆ ਸਦੀਕੀ ਦਾ ਜ਼ਿਹਾਦ, ਕਿਆਮਤ, ਭੰਵਰ ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਤੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਖ਼ੂਬ ਸਲਾਹਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਬਲੀ' ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

+17033623239

ਹਰਭਜਨ ਢਿੱਲੋਂ

ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਹਰਭਜਨ ਢਿੱਲੋਂ 1967 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 3 ਸਤੰਬਰ 1939 ਨੂੰ ਚੱਕ ਨੰ। 272 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਲਪੁਰ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ। 1947 ਵਿਚ ਉਹ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਕੋਲ ਪਿੰਡ ਚਾਹਲਪੁਰ ਆ ਵੱਸੇ। ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਉਸਤਾਦ ਸ਼ਾਇਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ ਹੋਰਾਂ ਕੀਤੀ।

ਅਮਰੀਕਾ

+1 (510) 799-9577

ਹਜ਼ੂਰਾ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ)

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹਜ਼ੂਰਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਮਿੱਤਰਤਾ ਦੇ ਘੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਣਿਆਂ ਪਹਿਚਾਣਿਆਂ ਨਾਮ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਰਵਾਨਗੀ ਤੇ ਉਸਦੀ ਦਮਦਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਉਸਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ

11 ਦਸੰਬਰ 1961 ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬੁੰਡਾਲਾ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ (ਅਮਰੀਕਾ) ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦੇ ਲਾਗੇ ਵੱਸਦਾ ਜ਼ਹੀਨ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਉਹ ਵਿਲੱਖਣ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਥਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਲਾਇਲਪੁਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਉਹ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸਿਰਜਣਾ ਵਲ ਰੁਚਿਤ ਹੋਏ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇੰਜੀਨੀਰਿੰਗ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 1999 ਵਿਚ ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਫੇਰੀ ਨੇ ਉਸ

ਨੂੰ ਫਿਰ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤਖ਼ਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਪਾਸੋਂ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਸਿੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਬਿਰਖਾਂ ਅੰਦਰ ਉੱਗੇ ਖੰਡਰ', 'ਨੀਲੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਦਾ ਸੇਕ' ਅਤੇ 'ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਸ਼ਾਖ ਤੇ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਬੁਲੰਦ ਤੇ ਗਹਿਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਰਚਨਾ ਸੰਸਾਰ ਕੁਲ ਆਲਮ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ-ਦਰਦਾਂ ਵਿਯੋਗਾਂ, ਉਦਾਸੀਆਂ, ਤਲਖ਼ ਹਕੀਕਤਾਂ, ਤੰਗੀਆਂ-ਤੁਰਸ਼ੀਆਂ, ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ, ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਬਾਤ ਵੀ ਪਾਉਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣਾ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+15103672090

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ (ਗਿਆਨੀ)

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਾਣੀ, ਨਾਟਕ ਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜਕਲ ਉਹ ਕਾਫੀ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਖਾਮੋਸ਼ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ 'ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਕੁੱਖ' ਅਤੇ ਇਕ ਨਾਟਕ 'ਅਜ਼ਲਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਕਮਲ ਦੇਵ ਪਾਲ

ਕਮਲ ਦੇਵ ਪਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਉਹ ਹਸਤਾਖਰ ਹੈ ਜਿਸਦੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਗਾਥਾ ਬੜੇ ਡੂੰਘੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਮਲ ਦੇਵ ਪਾਲ ਦਾ ਜਨਮ ਅਗਸਤ 09, 1957 ਨੂੰ ਮੁਹੱਲਾ ਰਹੀਮਪੁਰ ਜਿਲਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਐਮ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ, ਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਬੀ. ਐਡ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹਨ 'ਚੋਅ ਦੀਆਂ ਛੱਲਾਂ' (ਸੰਪਾਦਕ), 'ਦਿਨ ਪਰਤ ਆਉਣਗੇ' (ਕਵਿਤਾਵਾਂ 2013), 'ਸਰਘੀ ਸੂਰਜ ਲੋਅ' (ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 2017), 'Days Will Come Back' poetry collection translated from Punjabi into English by Rajinder Azad (2018)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਦੇਸ ਦਾ ਨਾਮ' ਜਲਦ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਮਰੀਕਾ

+19256988974

ਕਰਮ ਲੁਧਿਆਣਵੀ

ਕਰਮ ਲੁਧਿਆਣਵੀ ਹਿਊਸਟਨ (ਅਮਰੀਕਾ) ਵੱਸਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਗੋਹ ਨਜ਼ਦੀਕ ਖੰਨਾ ਵਿਖੇ 1949 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇੰਜੀਨੀਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ 1971 'ਚ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਰਿੰਗ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਲਗਰੀ (ਕੈਨੇਡਾ) ਚਲੇ ਗਏ। ਇਥੇ ਹੋਰ ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਕੇ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਉਦਯੋਗ 'ਚ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਹਿਊਸਟਨ, ਅਮਰੀਕਾ

+18327668742

ਕਮਲ ਬੰਗਾ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ

ਵਿਦੇਸ਼ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿਚ ਕਮਲ ਬੰਗਾ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਚਰਚਿਤ ਨਾਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਇਹਨਾ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਹਿੱਤ ਹੋਰ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ 'ਚ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਇਸਦੀ ਝੋਲੀ ਭਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਝੋਲੀ 'ਚ 14 ਪੁਸਤਕਾਂ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

+19168978570

ਕੁਲਵੰਤ ਸੇਖੋਂ

ਕੁਲਵੰਤ ਸੇਖੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਉੱਭਰ ਰਿਹਾ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਸਦੀਵਤਾ ਦਾ ਜੀਵੰਤ ਅਹਿਸਾਸ ਆਮ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਲ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਅਸਿਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਪੜਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

+1 (559) 355-6564

ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ (ਡਾ.)

ਡਾ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਦਾ ਜਨਮ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ 1953 ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਪਿੰਡ ਭੰਡਾਲ ਬੇਟ (ਕਪੂਰਥਲਾ) ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਸੀ (ਫ਼ਿਜਿਕਸ) ਤੇ ਪੀਐੱਚ. ਡੀ (ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਸਾਇੰਸ) ਹੈ। ਡਾ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 33 ਸਾਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। 2010 ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਕਪੂਰਥਲਾ ਤੋਂ ਅਗਾਊਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਲੈ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ 2014 ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਟੀਆਂ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਏ। 2016 ਤੋਂ ਡਾ. ਭੰਡਾਲ ਕਲੀਵਲੈਂਡ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕਲੀਵਲੈਂਡ, ਓਹਾਇਓ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦੀਆਂ 20 ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ **ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ:** 'ਹਾਉਕੇ ਦੀ ਜੂਨ', 'ਧੁੱਪ ਦੀ ਤਲਾਸ਼', 'ਇਹ ਘਰ ਮੇਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ' 'ਰੂਹ ਰੇਜ਼ਾ', **ਵਾਰਤਕ:** 'ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਜੂਹ-ਕੈਨੇਡਾ' (ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ), 'ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਦਰਿਆ', 'ਅਸੀਸ ਤੇ ਆਸਥਾ', 'ਸੂਰਜ ਦੀ ਦਸਤਕ' (ਲੇਖ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ' 'ਘਰ ਅਰਦਾਸ ਕਰੇ', 'ਪਰਵਾਸੀ ਪੈੜਾਂ', **ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ:** ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ 2003 ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪਸਾਰ' ਤੇ 'ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪਾਂਧੀ' ਲਿਖੀਆਂ। **ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੌਲਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:** 'ਗਾਡ ਪਾਰਟੀਕਲ', 'ਹਵਾ ਹੱਥ ਜੋੜਦੀ ਹੈ' ਤੇ 'ਵਿਗਿਆਨ ਚੇਤਨਾ', 'ਕਾਇਆ ਦੀ ਕੈਨਵਸ'। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੱਗਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕਲੀਵਲੈਂਡ, ਅਮਰੀਕਾ
+12165562080
gb.bhandal@gmail.com

ਗ. ਸ. ਨਕਸ਼ਦੀਪ ਪੰਜਕੋਹਾ

ਗ. ਸ. ਨਕਸ਼ਦੀਪ ਪੰਜਕੋਹਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਚਰਚਿਤ ਨਾਵਲਕਾਰ ਹਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ 37 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਾਸਟਰ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਹੁਣ ਤੀਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ 7 ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਦੋ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਨਾਵਲ ਛਪਣ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ 5 ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਹੋਰ

ਛਪਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹਨ: ਵਾਵਰੋਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਾਂਝਾ ਦੁੱਖ, ਪਾਰ ਬਣਾਏ ਆਹਲਣੇ, ਗਿਰਵੀ ਹੋਏ ਮਨ, ਦਰਖਤੋਂ ਟੁੱਟੇ ਪੱਤੇ ਅਤੇ ਸੁਲਗਦੀ ਅੱਗ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਧਾਰ 'ਤੇ ਛਪਣ ਅਧੀਨ ਹੈ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਦੇ ਨਾਂ ਹਨ 'ਰਾਤ ਦੀ ਕੁੱਖ' ਅਤੇ 'ਖਾਮੋਸ਼ੀ'। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਅਦਬ-ਸੁਨੇਹੇ' ਕਾਵਿ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵੀ ਛਪਵਾਇਆ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹਨ: 'ਗੁਰੂ ਮੈਸੇਜ਼ ਦ ਅਲਟੀਮੇਟ ਫ੍ਰੀਡਮ (The Guru message, the ultimate freedom),, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇਨ ਹਿਜ਼ ਔਨ ਵਰਡਜ਼ (Guru Nanak in his own words), ਸੇਲਫ ਪੋਰਟਰੇਟ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ (A sefl portrait, Bhagat Kabir) ਅਤੇ ਹੂ ਡਜ਼ ਲਿਵ ਵਿਦਿਨ (Who does live within)। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਗ 'ਇਨ ਅਸੈਂਸ ਦ ਬਾਣੀ ਔਫ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ' (In essence the bani fo Guru Nanak Sahib) ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਛਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਭਾਗ ਛਪਣ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਵਿਸ਼ੇ ਲਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਜਾਤ ਪਾਤ ਤੇ ਨਸਲ ਦੀ ਗੰਦਗੀ,(ਗਿਰਵੀ ਹੋਏ ਮਨ) ਕਾਮ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ (ਵਾ ਵਰੋਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ), ਆਰਥਕ ਰੇਵੋਲੂਸ਼ਨ (ਸਾਂਝਾ ਦੁੱਖ), ਇੱਕ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ ਤੇ ਪਿਆਰ (ਦਰਖਤੋਂ ਟੁੱਟੇ ਪੱਤੇ), ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਅਸਰ (ਸੁਲਗਦੀ ਅੱਗ) ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮੋਹ (ਪਾਰ ਬਣਾਏ ਆਹਲਣੇ)। ਔਰਤ ਦੀ ਤਾਕਤ (ਲਾਲ ਲਕੀਰ), ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਕਾਰਨ ਉਤਪਤ ਹੋਈਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਜੀਬ ਵਤੀਰਾ (ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਧਾਰ 'ਤੇ)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ (ਰਾਤ ਦੀ ਕੁੱਖ ਤੇ ਖਾਮੋਸ਼ੀ) ਰਾਜਨੀਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਕੁਦਰਤ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਆਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ।

ਅਮਰੀਕਾ
8146910997
gsnakshdeeppanjkoha@ gmail.com

ਗੁਰਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ

ਗੁਰਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦਾ ਜਨਮ 7 ਦਸੰਬਰ 1961 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਰੱਤੀਆ (ਸਾਂਝਾ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ। 1965 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਆਰੀਆ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1986 ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ। ਕਈ ਲੋਕਲ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। 1996 ਵਿਚ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ (ਅਮਰੀਕਾ) ਚਲੇ ਗਏ। ਜਿੱਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ ਟੀ. ਵੀ., 2001 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ ਅਖ਼ਬਾਰ, 2008 ਵਿਚ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ ਰੇਡੀਓ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਸਫ਼ਲਤਾਪੂਰਵਕ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰ

ਅਕੈਡਮੀ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ (ਨਾਨ ਪ੍ਰੋਫਿਟ) ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਫਾਊਂਡਰ ਹਨ। ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ਼ ਸਟੇਟ ਦੇ ਲੈਂਗੂਏਜ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾ ਤੋਂ ਐਲਕ ਗਰੋ ਸਿਟੀ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 6 ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੱਚ', 'ਪਰਵਾਸੀ ਸੰਘਰਸ਼', 'ਪਰਵਾਸੀ ਮੁੱਦੇ', 'ਪਰਵਾਸੀ ਨਿਗਾਹਾਂ', 'ਪਰਵਾਸੀ ਪੀੜਾਂ ਅਤੇ 'ਆਵਾਜ਼-ਏ-ਪਰਵਾਸ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ
+19163209444

ਗੁਰਮੀਤ ਹਯਾਤਪੁਰੀ

ਗੁਰਮੀਤ ਹਯਾਤਪੁਰੀ ਦਾ ਜਨਮ 13 ਫਰਵਰੀ 1963 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਹਯਾਤਪੁਰ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਬੀ. ਏ. ਹੈ। 2009 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸੀ ਹਨ। ਸਾਹਿਤਕ ਜਗਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਵੀ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵਜੋਂ ਹੈ। 'ਮਮੀਰੇ ਦੀ ਗੰਢੀ', 'ਚਕਲਾ ਤੇ ਚੀਜ਼ ਵਹੁਟੀ', 'ਧੁੱਪ ਦਾ ਟੋਟਾ ਤੇ ਕਚਨਾਰ', 'ਤ੍ਰਿਵੈਣੀ ਦਾ ਰਿੜਕ' (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ) ਅਤੇ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡ' (ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ) ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 'ਗੁਰਮੀਤ ਹਯਾਤਪੁਰੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਸੁਹਜ ਤੇ ਸੰਰਚਨਾ' ਡਾ. ਰਾਮ ਮੂਰਤੀ ਵਲੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਚੇਤਨਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਮੰਚ ਭੰਗਾਲਾ-ਮੁਕੇਰੀਆਂ (ਰਜਿ:) ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹਨ। ਗੁਰਮੀਤ ਹਯਾਤਪੁਰੀ ਪੰਜਾਬ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਚੇਤਨਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪਾਸਾਰ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ
+91 7173431035
gurmeet_hayatpuri@yahoo.com

ਗੁਲਸ਼ਨ ਦਯਾਲ

ਗੁਲਸ਼ਨ ਦਯਾਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਪੁਲ ਵਾਂਗ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਈ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੁਲਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਜਗਰਾਓਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਗੁਲਸ਼ਨ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੀ

ਨੇੜਿਓਂ ਹੋ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਕਿੱਤੇ 'ਚ ਆ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਏਨਾ ਜੁੜੀ ਕਿ ਇਹ ਮੁਹੱਬਤ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰਤਕ ਪੁਸਤਕ 'ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਕਿਰਮਾ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ
+15107095070

ਗੁਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ

ਸ. ਗੁਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ ਪੰਥਕ ਸਫ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਉੱਘੇ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 04 ਮਈ 1949 ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਾਂਬਾ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਥਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸੂਝ-ਸਮਝ ਅਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਹੀ ਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਹੁਲ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਜੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1973 ਵਿਚ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੀ ਪਟਨਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਐਲ. ਐਲ. ਬੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਵਕਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਟੀ. ਵੀ. ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ। 2003 ਤੋਂ 2011 ਤੱਕ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਰਸਾਲੇ ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਰਹੇ। ਪੰਥਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਸਲਿਆਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਪੈਨਲ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਖੋਜੀ ਬਣਕੇ ਪੰਥ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਕਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਪਰਚੇ ਪੜ੍ਹੇ। 'ਇਕ ਖਤ ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ; 'ਦਸਤਾਰ ਕਿ ਟੋਪੀ' ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਨਜਰ ਆਪ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਛਾਪਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਜਾਅਲੀ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਭੇਦ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਸਦਕਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੰਥਕ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਕਈ ਸਬ-ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੱਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਖੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਜੀ ਕੀ', ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਥ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਗੁਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਪੰਥ ਲਈ ਜਾਰੀ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ
+19736990950

ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਬੱਲ

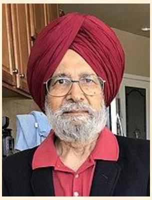
ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸਦਾ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਬੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡ, 1983 ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ, 1988 ਵਿਚ ਸਟੇਟ ਕਲਾ ਐਵਾਰਡ, ਪ੍ਰਿੰਸ ਚਾਰਲਸ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਵਿਜੈ ਨਿਰਬਾਧ ਗ਼ਜ਼ਲ ਐਵਾਰਡ ਆਦਿ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

609-239-2521

balgurdarshan@yahoo.com

ਡਾ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਘਣਗਸ

ਡਾ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਘਣਗਸ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸਦੇ ਇਕ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨੀ, ਸਾਇੰਸਦਾਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 1942 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਘਣਗਸ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਦਸਵੀਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ 1963 ਵਿੱਚ ਬੀ. ਐੱਸ ਸੀ. ਅਤੇ 1966 ਵਿੱਚ ਐਮ. ਐੱਸ ਸੀ. ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਆ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਆਏ ਤੇ ਸਿਰਾਕਿਊਜ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਸਿਰੇਕਿਊਜ਼, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ 1971 ਵਿਚ ਪੀਐੱਚ. ਡੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਲਾਗੇ ਘਣਗਸ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਬੀਮਾਰੀ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ, ਜਿਸਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲਿਖਣਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਛੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਉਹਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵੀ ਛਾਪੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹਨ: 'ਸੱਠਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ' (2005), 'ਤੁਰਦੇ ਭੁਰਦੇ ਜੁੜਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ' (2006), 'ਕੁਝ ਆਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪਾਰ ਦੀਆਂ' (2008), 'ਧੁਖਦੇ ਅਹਿਸਾਸ' (2009), 'ਸੱਤਰ ਦੇ ਲਾਗ' (2012), 'ਇਕ ਮੋੜ ਵਿਚਲਾ ਪੈਂਡਾ' (2019), 'ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਘਾਟ ਦੀਆਂ' (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 2021), 'In Search fo Pathways - The Making and Breaking fo a Scientist in the Modern World A Memoir' (2015), 'Journey Through a Turning Point A Memoir' (2019), 'Memoirizing Sue Clark, By Gurdev S. Ghangas et al.' (2021)।

ਨਿਊਯਾਰਕ, ਅਮਰੀਕਾ

ਗੁਰਬੰਸ ਗਿਲ

ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਮਾਲਕ ਗੁਰਬੰਸ ਗਿਲ ਅਜਿਹੀ ਕਵਿੱਤਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਔਰਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਬਿਖੇਰਨਾ ਹੈ। ਐਮ. ਏ. ਕਰਨ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਚਲੀ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਬਾਈ ਸਾਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਰਹੀ ਤੇ ਸੱਤ

ਵਾਰ ਚੋਣ ਲੜ ਕੇ ਜਿਲਾ ਤੇ ਕਾਊਂਟੀ ਕੌਂਸਲਰ ਰਹੀ। ਅੱਜਕਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮੇਰੀਲੈਂਡ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ 'ਇਕ ਲੱਪ ਚਾਨਣ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਗਗਨਦੀਪ

ਗਗਨਦੀਪ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਘੇਰਾ ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਮਿਥਿਹਾਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਜੋਕੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੇਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਚ ਉਸਨੂੰ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਗੁਰਦੀਪ

ਸਮਰੱਥ ਗ਼ਜ਼ਲਕਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਦਾ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਗੁਰਦੀਪ ਨੇ ਬਹੁਤ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕ ਜਗਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਗਲਤ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਆਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ

ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਾਇਲਪੁਰ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਿਨਿਸਟਰੀ ਆਫ਼ ਪਲੈਨਿੰਗ ਵਿਚੋਂ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2003 ਵਿਚ ਗਜ਼ਟਿਡ ਆਫ਼ੀਸਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਏ ਅਤੇ 2005 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਚਲੇ ਗਏ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸੈਨਹੋਜ਼ੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਹਿੱਤਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਵਿਪਸਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸਭਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਸੇਖੋਂ), ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਦੋਆਬਾ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ **ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ:** ਨਾਨਕ ਰਿਸ਼ਮਾਂ (1969), ਗੁਲਦਸਤਾ (2003),ਅੰਬਰ ਦੀ ਫੁਲਕਾਰੀ (2008), ਧਰਤੀ ਦੀ ਫੁਲਕਾਰੀ (2011), ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਫੁਲਕਾਰੀ (2016), ਡਰਾਮੇ: ਸੁਨਹਿਰੀ ਦਿਨ **ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ:** ਭਟਕਦੀ ਰਾਤ (1978), ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ

ਦੇ ਫ਼ਾਸਲੇ (1979), ਸੰਦਲ ਦਾ ਸ਼ਰਬਤ (2000), ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਟੁਕੜੇ (2004), ਖੇੜੇ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ (2006), ਸਖੀਰਾ (2011), ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ਾ (2017), ਸਖੀਰਾ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਤਰਜਮਾ 2017), ਪੰਜਾਬ ਬਨਾਮ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ 2019 **ਨਾਵਲ:** ਤਿੜਕੇ ਚਿਹਰੇ (2002), **ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ:** ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅਲਾਸਕਾ 2009), ਮੇਰੀ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਫੇਰੀ (ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ 2015), ਹਵਾਈ 2016),ਉੱਚੇ ਬੁਰਜ ਲਾਹੌਰ ਦੇ (ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਸੰਪਾਦਿਤ 2016), ਕੀਨੀਆ ਦੀ ਸਫ਼ਾਰੀ (ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ 2017), ਤਨਜ਼ਾਨੀਆ ਦੀ ਸਫ਼ਾਰੀ (ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ 2017), ਕੀਨੀਆ ਦਰਪਨ (ਹਿੰਦੀ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ 2017), ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਹਿਕ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ 2018), ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਹਿਕ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ, ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਤਰਜਮਾ 2019), ਯੂਟਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤਿੱਕ ਜਲਵੇ (ਸਫਰਨਾਮਾ 2022), ਘੱਲੂਘਾਰਾ 1984 (ਛਪਾਈ ਅਧੀਨ 2020), **ਇਕਾਂਗੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ:** ਪਰਮ ਵੀਰ ਚੱਕਰ (2017)। ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਦਾ ਸਾਹਿਤ (ਸਿਰਜਣਾ ਤੇ ਸੰਵਾਦ): ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਡਾ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤਿਆਗੀ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਰਨਜੀਤ ਪੰਨੂ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਤੀਹ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਖੋਜ ਲੇਖ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਯੂ. ਐੱਸ. ਏ., ਸਾਂਝੀ ਸੋਚ, ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ, ਪ੍ਰਦੇਸ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਮਰੀਕਾ, ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਕੈਨੇਡਾ, ਸਿਰਜਣਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨਿਰੰਤਰ ਛਪਦੇ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ
+14086084961

ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ

ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਦਾ ਜਨਮ: ਜੂਨ 9, 1970 ਪਿੰਡ ਡਰੋਲੀ ਖੁਰਦ, ਨੇੜੇ ਆਦਮਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਬੈਚਲੂਰਸ ਇਨ ਕੰਪਿਊਟਰ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਤੇ ਐਮ.ਬੀ.ਏ. ਹਨ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ 23 ਸਾਲਾ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਡੇਲਾਵੇਅਰ ਸਟੇਟ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਨ ਤੇ ਉੱਥੇ ਸੋਫਟਵੇਅਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਚਰਨਜੀਤ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਨਿਰੰਤਰ ਲਿਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅੰਗਰੇਜੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਲੇਖ ਅਕਸਰ ਛਪਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਚਰਨਜੀਤ, ਵਾਤਾਵਾਰਣ ਤਬਦੀਲੀ (Environmental Change and Environmental Justice) ਲਈ ਵੀ ਕਾਫੀ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਸਰਬ ਧਰਮ ਸੰਸਥਾ ਡੈਲਾਵੇਅਰ ਇੰਟਰਫੇਥ ਪਾਵਰ ਐਂਡ ਲਾਈਟ, ਦੇ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਹਨ। ਅਪਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮੰਡਰਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ

ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਖਤਰੇ ਵੱਲ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਕੇ ਕੁੱਝ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ

ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ ਦਾ ਜਨਮ 10 ਫਰਵਰੀ 1941 ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਲਾਭ ਦੀ ਕਾਟ(ਸਵਾਈਵਾਲਾ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ ਨੇ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਕ ਸੀਮਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਰਿਗਾਨ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੀਐੱਚ. ਡੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਤੇ 24 ਸਾਲ ਲੂਈਸੀਆਨਾ ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ। ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ ਰਿਹਾ ਤੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਤੇ ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਰੀਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਧੁੱਪ ਦਰਿਆ ਦੀ ਦੋਸਤੀ', ਭਾਰਤੀ ਗਿਆਨਪੀਠ ਵਲੋਂ 1974 ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਨਾਵਲ ਗੁਜਰਾਤੀ, ਬੰਗਲਾ, ਕੰਨੜ ਆਦਿ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਮਾਧਿਅਮ ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਵੀ ਬਹੁਚਰਚਿਤ ਰਹੇ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ (ਪਟਿਆਲਾ) ਵਲੋਂ 1990 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪਟਿਆਲਾ: Who is Who in American Education, 1992-93, Pesident's Award for Exellence in Research, 1998, The COllege of Business Award for Exellence in Teaching. 1982, Inducted into Omicron Delta Epsilon, International Honor Society in Economics, 1977, Inducted into Phi Kappa Phi, Cademic Honor Society, 1971 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਜਸਤੇਜ ਸਿੱਧੂ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਜਸਤੇਜ ਸਿੱਧੂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਵੱਸਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਉੱਭਰ ਰਿਹਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ ਹੈ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਸਦਾ ਪਲੇਠਾ ਮਿਨੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਅਮਰੀਕਾ

+19082090050

ਜਨਕ ਰਾਜ ਸਿੰਘ

ਜਨਕ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਇਲਪੁਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਐਮ. ਏ. ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 30 ਸਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਸਿਰਨਾਵਾਂ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਦੇ 20 ਸਾਲ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਿਰ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ 8 ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ, ਅਮਰੀਕਾ
+919855129696

ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਿਹਰਵੀ

ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਿਹਰਵੀ ਭਾਵੇਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਤਾਬੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਪਰ ਉਸਦੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੱਦ ਸਿਹਤਮੰਦ ਪਰੰਪਰਾ ਸਿਰਜਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਨਾਮ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਮੁਹੱਬਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਨੰਤ ਤੱਕ ਫ਼ੈਲਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕ ਜਲਦੀ ਆਨੰਦ ਮਾਣਨਗੇ।

ਅਮਰੀਕਾ
+1 (510) 676-1565

ਜਸਵੀਰ

ਜਸਵੀਰ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਇਕ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਨਾਮ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸੰਜਮ ਤੇ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਤੀਖਣਤਾ ਉਸਦੀ ਲੇਖਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ ਹਨ। ਮਰਦ ਔਰਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮਤਾ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਦੇਖਦੀ ਹੋਈ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਪਕੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ
+1 (214) 202-6074

ਜਸਬੀਰ ਡੁਮੇਲੀ

ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ ਅੱਜ ਕੱਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 1 ਜਨਵਰੀ 1952 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਡੁਮੇਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਸ਼ੰਕਰ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ ਨੂੰ ਲਲਿਤ ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਜਨੂਨੀਅਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤਕ ਸੀ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੇ ਗਿਆਤਾ ਸਨ। ਘਰ ਦੇ ਕਲਾਤਮਕ/ ਸਾਹਿਤਕ ਮਾਹੌਲ ਨੇ ਜਸਬੀਰ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਸਾਹਿਤਕ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਬੂਟਾ ਪੁੰਗਾਰਿਆ।

ਨਿਊਯਾਰਕ, ਅਮਰੀਕਾ
516 710 1951

ਜਗਜੀਤ

ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਜਗਜੀਤ ਦਾ ਜਨਮ 19 ਮਾਰਚ 1967 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਨੁਸ਼ਹਿਰਾ ਢਾਲਾ (ਤਰਨ ਤਾਰਨ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਇਸ ਨੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1990 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਬੰਧੀ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿਤਰਾਂ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਬੀਰ

ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਦਾ ਜਨਮ 11 ਸਤੰਬਰ 1948 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਬੈਂਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਿਸਟ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਦਿਅਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਨ ਤੇ ਪਰਸ਼ੀਅਨ ਸਕਾਲਰ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਹਿਤਕ ਲਗਾਓ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕ ਮੰਝੇਂ ਹੋਏ ਸ਼ਾਇਰ ਤੇ ਲੇਖਕ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਛੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ
+19174594858

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲ ਪੁਰ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲ ਪੁਰ ਦਾ ਜਨਮ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਤੇ ਪਿਤਾ ਜਥੇਦਾਰ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਅਕਤੂਬਰ 1957 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। 1996 ਵਿੱਚ ਹਲਕਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ SGPC ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੇ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰ 'ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ। ਸੰਨ 1997 ਤੋਂ 2002 ਤੱਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਢਾਹਾਂ-ਕਲੇਰਾਂ (ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ) ਵਿਖੇ ਪਬਲਿਕ ਰਿਲੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। 2004 ਵਿਚ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਤੇਰਾਂ ਕੁ ਸਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਦੋ ਕਾਲਮ ਲਿਖਦੇ ਰਹੇ 'ਲਿੱਖਤੁਮ' ਅਤੇ 'ਠਾਹ ਸੋਟਾ'। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਛਪ ਚੁੱਕੀ ਹੈ 'ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੁਣਿਆਂ ਦੇਖਿਆ'। ਇਹ ਸਾਹਤਿਕ ਗਰੁੱਪ 'ਕਲਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ' ਦੇ ਸਤਿਕਾਰਤ ਲਿਖਾਰੀ ਤੇ ਪਾਠਕ ਵੀ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

001-408-915-1268

ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਜ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ 'ਚ ਵਸਦਾ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ ਇਕ ਸੁਚੱਜਾ ਸਿਰਜਕ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ 26 ਜਨਵਰੀ 1954 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਹੁਣ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਤਹਿਸੀਲ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਿੰਡ ਦੌਲਤਪੁਰ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹੈ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ ਬੱਬਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਲੈਣ ਅਤੇ ਜਵਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ।1978 ਤੋਂ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਰਿਹਾ। 'ਰੇਤ ਮਹਿਲ' ਉਸ ਦਾ ਪਲੇਠਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਗੀਤਕਾਰ ਹੈ ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੀਤ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਕਹਾਣੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵੱਲ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਹੈ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+15104535779

ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ (ਡਾ.)

ਡਾ. ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਇੱਕ ਨੌਜੁਆਨ ਡਾਕਟਰ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਹੈ, ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਹੈ, ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹੈ, ਨਿਰਪੱਖ ਖੋਜੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿਤਾ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਤੇ ਮਾਤਾ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਅਪ੍ਰੈਲ 1973 ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਨਾਨਕਾ ਪਿੰਡ ਫਰਾਲਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬਤੀਤ ਕੀਤਾ। ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ਿਵ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਬਹਿਰਾਮ ਤੋਂ 1986 ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ। ਸਤਲੁਜ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਬੰਗਾ ਤੋਂ 1988 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸਿੱਖ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਬੰਗਾ ਤੋਂ 1990 ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਸਟੇਟ ਦੇ ਪਟਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚਲੇ ਬੁਧਾ ਇੰਸਟੀਚੂਟ ਆਫ਼ ਡੈਂਟਲ ਸਾਇੰਸਿਜ਼ ਤੋਂ 1996 ਵਿਚ ਬੀ. ਡੀ. ਐੱਸ. (Bachelor fo Dental Surgery) ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਦੀ ਇੰਟਰਨਸ਼ਿਪ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਸੰਬਰ 1995 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ 'ਏਸ਼ੀਆ ਪੈਸੀਫਿਕ ਡੈਂਟਲ ਕਾਨਫਰੰਸ' ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ ਰੂਟ ਕੈਨਾਲ ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਅਵਸਰ ਮਿਲਿਆ। 1997 ਵਿਚ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ. ਸੀ. ਵਿਖੇ ਉਸ ਨੇ 'ਅਮੈਰੀਕਨ ਡੈਂਟਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਦੀ 138ਵੀਂ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਟੇਬਲ ਕਲੀਨਿਕ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵਾਸਤੇ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟਿਆ। 1999 ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੀ ਰਵਨੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਹੋਇਆ। ਸੰਨ 2000 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਖੇ ਡੀ. ਡੀ. ਐੱਸ (Doctor fo Dental Surgery) ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। 'ਸਿੱਖ ਹੈਰੀਟੇਜ਼ ਬੀਯੋਂਡ ਬਾਰਡਰਜ਼' ਉਸ ਦੀ ਚਰਚਿਤ ਪੁਸਤਕ ਹਿੰਦ ਪਾਕ ਵਿਚਕਾਰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੁੱਭ ਯਤਨ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਬਾਰੇ 416 ਪੰਨਿਆ ਦੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਡਾ. ਪੰਨੂ ਨੇ 745 ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਡਾ. ਪੰਨੂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਕਿੱਤੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੇ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+14088261144

ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ 'ਦਿਲ ਨਿੱਜਰ'

ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ 'ਦਿਲ ਨਿੱਜਰ' ਦਾ ਜਨਮ ਸ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਪਿੰਡ ਪੰਡੋਰੀ ਨਿੱਜਰਾਂ (ਪੰਜਾਬ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ। 1991 ਤੋਂ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਲਿਖਿਆ ਗੀਤ 1982-83 ਵਿਚ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਬਿਆਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਛਪਿਆ। ਦਿਲ ਦਹਿਲੀਜ਼ (2013), ਪਰਵਾਜ਼-ਏ-ਦਿਲ

(2013), ਦਿਲ ਦਰਿਆ ਦੇ ਵੈਣ (2017), ਦਿਲ ਦੀ ਇਬਾਰਤ (2018), ਰੂਹ ਦਾ ਸੰਗਮ (2021) ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪਾਠਕਾਂ ਸਨਮੁਖ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸਾਹਿਤ/ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਭਾਵਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਨੇਕਾਂ ਮਾਨ-ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਅਮਰੀਕਾ
+19166282210
dil.reltor@gmail.com

ਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ

ਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰੌੜ ਲੇਖਕ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਨਯੋਗ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਣਾ ਉਹਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਧੁਰਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ
+91 94162 96965

ਦਲਜਿੰਦਰ ‘ਨੰਨੂ ਸਹੋਤਾ

ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਨੰਨੂ ਸਹੋਤਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਉਹ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾਇਆ

ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜ਼ਬਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਲੇਖਕ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੂਰਮੇ ਚੀ ਗੁਏਰਾ, ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ, ਜੱਗਾ ਡਾਕੂ ਤੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ ਜੀ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਮੌਲਿਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਰਣਸੀਂਹਕੇ ਨੂਰਾ ਤਹਿਸੀਲ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਡਾ. ਨਿਰਮਲ ਆਜ਼ਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ

ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਐਮ ਏ ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਇਕਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਾਗੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੌਲਿਕ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਕਰਕੇ ਜੱਗਾ ਡਾਕੂ, ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਤੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ ਬਾਰੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਚ ਇੱਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ punjab to punjab ਵੀ ਛਪਿਆ ਹੈ।

ਮੈਰੀਲੈਂਡ, ਅਮਰੀਕਾ
+13016537029

ਨਵਨੀਤ ਪੰਨੂੰ

ਨਵਨੀਤ ਪੰਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਤੇ ਬਿਰਹਾ ਉਸਦੇ ਮਨ ਭਾਉਂਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕਾਂ ਭੇਂਟ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ

ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਭਾਵੇਂ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਾਂਗ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਹਦੀ ਅਮੀਰ ਸ਼ੈਲੀ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਜੰਗਲ ਹਮੇਸਾਂ ਧੁਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸੁਖਮ ਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ

ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ ਉੱਘੀ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੰਗ ਜਾਗੀਰ ਵਿੱਚ ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮੀ ਪਰਵੇਜ਼ 1978 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਵੱਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਲੈਬ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਸੁਪਨੇ (1997), ਟਾਹਣੀਓਂ ਟੁੱਟੇ (2005), 'ਬਲੌਰੀ ਅੱਖ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ', ਕੋਡ ਬਲੂ (2016) ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: 'ਕੰਙਣੀ' ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਰਵੇਜ਼ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਿਹੇ ਬਹੁ-ਨਸਲੀ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ

ਪਰਵਾਸੀ ਸੰਵੇਦਨਾ, ਮਾਨਵੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਅਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਅਣਕਹੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਰਿਆ ਹੈ। ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਸਵੀਨਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸਵੀਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+15599783993

ਪਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

ਪਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ, ਸਿੰਗਰ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਐਕਟਿਵਿਸਟ ਹੈ। ਲੈਂਡਸਕੇਪ ਇਨਸਟੀਚਿਊਟ ਲੰਡਨ ਵਲੋਂ ਟਰੇਂਡ ਲੈਂਡਸਕੇਪ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਵਜੋਂ ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। 'ਦੀਵਾ ਬਲੇ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ' ਉਹਦੀ ਕਵਿਤਾ ਪੁਸਤਕ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਫਰੀ ਡਾਉਨਲੋਡ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿੱਖ ਫਲਾਸਫੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਜਿਹੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰ ਉਹਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਹਨ। ਉਹ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ Punjab News and Views on Fresno's KBIF 900AM Radio 'ਤੇ ਹੋਸਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਸੈਂਟਰਲ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਦੇ ਫਾਊਂਡਿੰਗ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਵਜੋਂ ਉਹਨੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂ਼ਲ ਕਰੀਕਲਮ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹਿਸਟਰੀ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਇੰਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਵਜੋਂ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਪਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਹੁਣ NRI Press.com (NRI Press Club) ਵਲੋਂ ਮੌਡਰੇਟਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ, ਅਮਰੀਕਾ

+15594791211

ਪਵਿੱਤਰ ਕੌਰ ਮਾਟੀ

ਪਵਿੱਤਰ ਕੌਰ ਮਾਟੀ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵੱਸਦੀ ਲੇਖਿਕਾ ਹੈ ਪਵਿੱਤਰ ਕੌਰ ਮਾਟੀ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਕੜਿਆਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸਦੇ 2 ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਮਾਰੂਥਲ ਤੋ ਪਾਰ' ਅਤੇ 'ਸ਼ਾਹ ਰਗ ਤੋਂ ਵੀ ਨੇੜੇ' ਛਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਿਤਾਬ 'ਸ਼ਾਹ ਰਗ ਤੋਂ ਵੀ ਨੇੜੇ' ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹ ਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਛਪ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਲੜੀਵਾਰ ਛਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਨੇ। 2018 ਸਾਲ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਣ ਤੇ

ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤਾਬ 'ਸ਼ਾਹ ਰਗ ਤੋਂ ਵੀ ਨੇੜੇ' ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਇਸੇ ਹੀ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ 2018 ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਤੇ 2022 ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ।
ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਜਲਦੀ ਹੀ ਆਪਣਾ ਪਲੇਠਾ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਕਰੇਗੀ।

ਫਰੈਜ਼ਨੋ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ
+1 559 493 0319

ਪ੍ਰੋ. ਪਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰੋ. ਪਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਇਲਪੁਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਉਪਰੰਤ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ ਹੁਸ਼ਿਆਪੁਰ ਦੇ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਅਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ ਜੰਡਿਆਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਏ ਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋ. ਪਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰੁਚੀ ਮੂਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਨਾਚਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਭੰਗੜੇ ਵਿਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਈ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਵੀ ਲਿਖੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ
+(209)328-3316

ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨਾ

ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸਦੇ ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਤੇ ਪਲੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਮੋਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫਿਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਿਰੀਖਣ ਅਫ਼ਸਰ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲਿਖਣ ਪੜਨ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਉਜਾਗਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁੱਝ ਸਥਾਨਕ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਕੱਚਘੜੇ ਤੋਂ ਪਰਪੱਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁਚੀ ਸਦਕਾ ਉਹ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਕ ਬਣ ਗਏ। ਉੱਥੇ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾ ਲਈ ਤੇ ਸਟੇਜ ਦੇ ਧਨੀ ਹੋ ਨਿਬੜੇ। ਕੁੱਝ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਬਾਓ ਤੇ ਪਿਆਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੀ 13 ਸਾਲ ਦੀ ਪੁੰਗਰਦੀ ਬੱਚੀ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੰਨੀ ਦੀ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਹੋਈ ਮੌਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਸਾਹਿਤਕ ਧਰਵਾਸੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਧਰਵਾਸ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸ ਨੇ

ਗਿੰਨੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ 'ਗਿੰਨੀ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਗ੍ਰੰਥ' ਪੁਸਤਕ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਆ ਕੇ 'ਸੜਕ ਰੰਗ ਤਸਵੀਰਾਂ, ਬੇੜੀ ਮੱਲਾਹ ਤੇ ਮੀਲ ਪੱਥਰ' ਅਤੇ ਲੋਕ ਰੰਗ ਸੋਚ ਵਾਰਤਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਗੋਚਰੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜੋ ਸਾਹਿਤਕ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਉਹ ਹੁਣ ਕੁਲਵਕਤੀ ਸਾਹਿਤ ਰਚੇਤਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਪਰਮਜੀਤ ਪੰਮੀ

ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਝੰਬਿਆ ਪੰਮੀ ਵੀਹ ਬਾਈ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਫਿਰ ਅਮਰੀਕ ਜਾ ਬਿਰਾਜਿਆ। ਉਹਨੂੰ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗੀਤ ਅਤੇ ਨਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਿਲ ਹੈ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਦਸਵੀਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਨਾਗਮਣੀ ਵਿਚ ਛਪ ਕੇ ਪ੍ਰੌੜ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਆ ਖਲੋਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਮਲ ਦੇਵ ਪਾਲ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰੌੜ ਸ਼ਾਇਰ ਦਾ ਸਾਥ ਅਤੇ ਥਾਪੜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਪਰਮਜੀਤ ਸਾਗਰ

ਸਾਗਰ ਪਿਛਲੇ ਚੌਦਾਂ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਪਰਪੱਕਤਾ, ਪ੍ਰੌੜਤਾ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਗ਼ਜ਼ਲ ਲਿਖ ਕੇ ਸੁਰਖ਼ਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸਗੋਂ ਕਾਂਟਦਾ ਛਾਂਟਦਾ ਅਤੇ ਤਰਾਸ਼ਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰਮਜੀਤ ਸਾਗਰ ਦਾ ਜਨਮ ਬੀਰ ਪਿੰਡ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਬੀ. ਏ. ਉਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਨਕੋਦਰ ਤੋਂ ਕੀਤੀ।

ਨਿਊਯਾਰਕ, ਅਮਰੀਕਾ

516 641 4894

ਫਾਰੂਖ ਤਰਾਜ਼

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਫਾਰੂਖ ਤਰਾਜ਼ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ ਜੋ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਸੁੱਖਾਂ ਤੇ ਸੁਪਨੇ ਸੱਧਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਨਜ਼ਰ

ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਧਾਰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਪੀੜਾ ਤੇ ਕਿਤੇ ਹਾਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਛਹਿਬਰਾਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕਮਾਲ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ। 'ਕਿਹਨੂੰ ਕਿਹਨੂੰ ਦੱਸਾਂ ਮੈਂ ਲਹੌਰ ਚੱਲੀ ਆਂ' ਵਰਗਾ ਗੀਤ ਸਿਰਫ ਫਾਰੂਖ ਹੀ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਜਨਮ ਸ. ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਦਾਰਨੀ ਸੰਪੂਰਨ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੋਟਲਾ ਨੌਧ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਮ. ਏ. ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਜੀਤ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ 18 ਸਾਲ ਸਹਾਇਕ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ 'ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਜੀਤ' ਦੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਐਡੀਟਰ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬ ਸੰਕਟ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ। 1998 ਵਿਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਇੰਡੀਆ ਐਬਰੋਡ ਦੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 20 ਸਾਲ ਇਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਰਹੇ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਨਾਵਲ 'ਪਰਿਕਰਮਾ' ਅਤੇ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਸੀਤੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬਲਦੇਵ ਗਰੇਵਾਲ ਕੋਲ ਕੁੱਜੇ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁਗਤ ਹੈ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾਈ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤੇ ਥੋੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤਾ ਕੰਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਗਰੇਵਾਲ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅੰਤਰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਧਰਾਤਲ ਤੋਂ ਸਰੂਪ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪਰਵਾਸੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਿਊਯਾਰਕ,ਅਮਰੀਕਾ

+1(212) 6452395

ਬਲਦੇਵ ਬਾਵਾ

ਬਲਦੇਵ ਬਾਵਾ ਪਿੰਡ ਸ਼ੰਕਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਨਕੋਦਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਹਨ। ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਡੀਕਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਨਕੋਦਰ ਅਤੇ ਬੀ. ਐਸ. ਸੀ. ਡਿਗਰੀ ਲਾਇਲਪੁਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਅਕਤੂਬਰ 1975 ਤੋਂ ਜਨਵਰੀ 2009 ਤੱਕ ਲੰਦਨ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਸਬੇ ਸਾਊਥਾਲ ਅਤੇ ਫ਼ਰਵਰੀ 2009 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਯੂਟ੍ਹਾ ਸੂਬੇ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸਾਲਟ ਲੇਕ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਉਪਰੰਤ ਮਈ 2021 ਤੋਂ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਨ, ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ "ਇਕ ਖ਼ਤ",

"ਬਾਣੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰ" ਅਤੇ "ਪੰਜਾਬਨਾਮਾ" ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਪਰਵਾਸ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਛਪੀਆਂ। ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਚਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਸਹਾਰੇ ਨੇੜਤਾ ਅਤੇ ਸਾਂਝ ਬਰਤਾਨਵੀ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆ ਨਾਲ਼ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ ਇੱਥੇ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਸਭਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ ਹੈ। ਬਲਦੇਵ ਬਾਵਾ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

0018017036415

baldevsingh2013@gmail.com

ਬਲਿਹਾਰ ਸਿੰਘ ਲੇਹਲ

ਬਲਿਹਾਰ ਸਿੰਘ ਲੇਹਲ ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਬੰਗਾ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਹਿਰਮਪੁਰ ਬਤੁਲੀ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਬੰਗਾ ਤੋਂ ਬੀ. ਐਸ. ਸੀ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਰ ਦਾ ਕੋਰਸ ਕਰ ਕੇ, ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। 1992 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਨਿਰਬਾਹ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਈ ਪਾਪੜ ਵੇਲੇ ਟੈਕਸੀ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਵੀ ਚਲਾਇਆ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਫਸਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗੀਤ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ੂਮ ਰਾਹੀਂ ਔਨਲਾਈਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵੱਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਮੱਦਦ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਮਾਸਿਕ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ 'ਪੁੰਗਰਦੇ ਹਰਫ਼' ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ ਹਨ।

ਸਿਆਟਲ, ਅਮਰੀਕਾ

206-244-4663

balihar1@yahoo.com

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ ਨੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਐਮ. ਏ. ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਰਮਨੀ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸੀ ਬਣ ਗਏ। 1994 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਰੇਡੀਓ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। 1994 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੇਡੀਓ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ

ਪਾਸਾਰ ਲਈ ਕੰਮ ਰਹੇ ਹਨ। 1997 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਹਮਦਰਦ' ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜੀ ਹੁਣ ਵੀ ਟੋਰੰਟੋ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਛਪਦੀ ਹੈ। 2002 ਤੋਂ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। 2006 ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਪਰਦੇਸ ਟਾਈਮਜ਼' ਅਖ਼ਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਨਿਕਲ ਰਹੀ ਹੈ। 2002 ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਿਅੰਗ ਪੁਸਤਕ 'ਇਕ ਬੰਗਲਾ ਬਣੇ ਨਿਆਰਾ' ਛਪੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਪਤਣਾ ਤੇ ਰੋਣ ਖੜੀਆਂ', 'ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਘਟਨਾ', 'ਸੱਜਣਾ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਦਿਆ ਬੂਟਿਆ', 'ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ' ਛਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ
+5109387771
bsma54@gmail.com

ਬਿੱਕਰ ਐਸ਼ੀ ਕੰਮੇਆਣਾ

ਬਿੱਕਰ ਐਸ਼ੀ ਕੰਮੇਆਣਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਵਾਲਾ ਚੰਗੀਆਂ, ਨਵੀਆਂ ਤੇ ਨਿੱਗਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੈ। ਬਿੱਕਰ ਐਸ਼ੀ ਕੰਮੇਆਣਾ ਚਾਹੇ ਗੀਤ ਲਿਖੇ ਜਾਂ ਨਾਵਲ ਜਾਂ ਵਾਰਤਕ ਲਿਖੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਿਰਜੇ, ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਲਿਖਤ ਉਸ ਦੀ ਕਲਮ ਦੀ ਪੁਖ਼ਤਗੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 1948 ਨੂੰ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। 1968 ਤੋਂ 1979 ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਈ। 1967 ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਲੇਠਾ ਗੀਤ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਗੁੜ ਨਾਲੋਂ ਇਸ਼ਕ ਮਿੱਠਾ' ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਵਿਕਿਆ। 1997 ਵਿਚ ਉੱਘੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਸੁਰਖ਼ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਮੇਰੀ ਹੱਡਬੀਤੀ' ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਛਪਵਾਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 2 ਨਾਵਲ 'ਉਡਣ ਖਟੋਲਾ ਉਡਦਾ ਰਿਹਾ' ਤੇ 'ਬਿਨ ਖ਼ੰਭਾਂ ਪਰਵਾਜ਼', ਇੱਕ ਗੀਤ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਰੁੱਸ ਜਾਏ ਨਾ ਬਹਾਰ ਮੁਟਿਆਰੇ' ਅਤੇ 'ਮੇਰੇ ਚੋਣਵੇ ਨਿਬੰਧ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

ਬਿਕਰਮ ਸੋਹੀ

ਬਿਕਰਮ ਸੋਹੀ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਸੋਹੀਆਂ ਤਹਿਸੀਲ ਬਟਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਵੈਟਰਨਰੀ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਕਿੱਤੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਵੈਟਰਨਰੀ ਡਾਕਟਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ

ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਉਹ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਤੇ ਹੁਣ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਵੈਟਰਨਰੀ ਡਾਕਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋਹੀ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਰੂਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਪਾਠਕ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਪਿਤਾ ਸ. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਕੋਲ ਘਰ ਵਿਚ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭੰਡਾਰ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 'ਪਲਾਸ਼ ਦੇ ਪੱਤੇ'(2007), 'ਆਪਣੇ ਜੋਗੀ ਛਾਂ' (2010) ਅਤੇ 'ਸਰਦਲਾਂ' (2022)।

ਅਮਰੀਕਾ

+919872332051

ਬਿੰਦਰ ਬਿਸਮਿਲ

ਬਿੰਦਰ ਬਿਸਮਿਲ ਦਾ ਜਨਮ 1970 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਪਲਾਹੀ ਜ਼ਿਲਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਗੁਰਮੀਤ ਪਲਾਹੀ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਹੈ ਬਿੰਦਰ ਬਿਸਮਿਲ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾਲਜ ਸੁਖਚੈਨਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਫਗਵਾੜਾ ਤੋਂ ਬੀ. ਕਾਮ. ਕਰਕੇ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿਲ ਵਿਚ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਅੱਜ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਿੰਦਰ ਨੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ ਦੇ ਨਾਟਕ ਸਿਆੜ ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਦੇ ਨਾਟਕ ਅਰਬਦ ਨਰਬਦ ਧੁੰਦੂਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। 1966 ਵਿਚ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਲਫ਼ਤ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਾਇਰਾਨਾ ਨਾਮ ਬਿੰਦਰ ਬਿਸਮਿਲ ਨਾਲ ਨਵਾਜਿਆ ਹੈ।

ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ ਦਾ ਜਨਮ 24 ਜਨਵਰੀ 1954 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਡੁਮੇਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੰਕਰ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ. ਨਰਿੰਜਨ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ ਨੂੰ ਲਲਿਤ ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਰੂਹ ਤਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨੇ ਭਰਾ, ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ ਅਤੇ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ ਘਰ ਵਿਚ ਕਲਾਤਮਕ ਮਾਹੌਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਇਰ ਬਣ ਗਏ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਐਮ. ਏ. ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ

ਦਾ ਬੇਟਾ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ ਵੀ ਲਿਖਣ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਬਰਫ਼ ਦੇ ਘਰ (ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਮੈਂ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਰੂਪ (ਦੋਹੇ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

516 858 9155

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਲੇਰ

ਮੇਜਰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਲੇਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦਲੇਰ ਦੇ ਬੇਟੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 20 ਦਸੰਬਰ 1945 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪਿੰਡ ਖਾਂਬੜਾ ਜਲੰਧਰ ਆ ਵੱਸੇ। 1967 ਵਿਚ ਸੈਕਿੰਡ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਰੈਂਕ ਤੇ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ 1972 ਵਿਚ ਮੇਜਰ ਦਾ ਰੈਂਕ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਵੱਸੇ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਭਿੰਨੀ ਭਿੰਨੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ ਅਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

+1 (510) 309-4923

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਰਤਨ

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ 'ਰਤਨ' ਦਾ ਜਨਮ 15 ਮਈ 1943 ਨੂੰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਨਗਰ ਪਿਆਲ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਪਿੱਛੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰਿਹਾ ਉਪਰੰਤ ਜਲੰਧਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਨੂਰਮਹਿਲ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਾਇਲਪੁਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ।ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਐਮ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੀਐੱਚ. ਡੀ. ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਐਮ. ਏ. ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੱਥੇਦਾਰ, ਅਕਾਲੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ, ਅਜੀਤ ਤੇ ਕੌਮੀ ਦਰਦ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਪਾਦਕੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਪਰੰਤ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਬੰਗਾ ਵਿਚ ਛੇ ਸਾਲ ਲੈਕਚਰਾਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁਕ ਬਰਫ਼ ਚੰਡੀਗੜ ਵਿਚ 28 ਵਰ੍ਹੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀਆਂ

ਵੱਡੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਅਵਸਰ ਮਿਲਿਆ। ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ, ਵਾਰਤਕ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ 'ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ' 'ਸਮਾਜਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦਰਪਣ ਤੇ ਸਹਿਜ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀਤਾ। ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਦਰਜਨ ਪੁਸਤਕ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਫਲਹਿਰਾਂ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਟੇਖਾ ਵਿਚ 'ਸਿੱਖ ਹੈਰੀਟੇਜ' ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਵਸਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਨ ਲਾਈਨ ਕਾਲਜ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 'ਬੰਗਾਲ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ', 'ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮੀਨਾਰ', 'ਗੰਗਾ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਖਾੜੀ ਤੱਕ', 'ਹੇਮਕੁੰਟ ਤੇ ਬਦਰੀਨਾਥ', 'ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ', 'ਸਿੱਧ ਗੋਸਟਿ ਇਕ ਸਰਾਬ ਪੱਖੀ ਅਧਿਐਨ', 'ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ', 'ਮੇਰੀ ਗੁਜਰਾਤ ਯਾਤਰਾ', 'ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਯਾਤਰਾ', 'ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਕੰਨਿਆਂ ਕੁਮਾਰੀ' ਤੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਚਾਰ ਯੋਗਤਾ ਅਭਿਆਸ' ਆਦਿ।

ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ, ਅਮਰੀਕਾ
+18134807274

ਮੰਗਤ ਕੁਲਜਿੰਦ (ਮੰਗਤ ਰਾਏ ਮਿੱਤਲ)

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਮੰਗਤ ਕੁਲਜਿੰਦ ਅੱਜਕਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸੀ ਹਨ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਹੈਲਥ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਚੀਫ਼ ਫਾਰਮਾਸਿਸਟ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ 09 ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ। 'ਧਰਤੀ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ' (ਅਮਰੀਕਾ ਸਫਰਨਾਮਾ), 'ਮਸਲਾ ਲਟਕ ਗਿਆ' (ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), 'ਹੱਸੋਪੈਥੀ' (ਚੁਟਕਲਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), 'ਖੜਯੰਤਰ', 'ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇ ਦਿਓ ਜੀ' (ਵਿਅੰਗ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), 'ਸਮਝੌਤਾ' (ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), 'ਰੰਮੀ ਰੰਨੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ' (ਬਾਲ ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਨਾਵਲ), 'ਇਕ ਹੋਰ ਸੋਨੂੰ' (ਗੌਰ ਤਲਬ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ), 'ਵਿਅੰਗ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ' (ਅਨੁਵਾਦ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਅੰਗਿਆ ਕਾ ਸੌਂਦਰਯਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਲੇਖਕ ਮਲਿਆ)। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਜੀਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਪੰਜਾਬੀ, ਜੱਗਬਾਣੀ, ਦੇਸ਼ ਸੇਵਕ, ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਗਰਣ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਛਪਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਸਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ, ਤਸਵੀਰ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ, ਮਿੰਨੀ, ਛਿਣ, ਅਣੂ, ਹਾਸਿਆ ਵਿਅੰਗਿਆ (ਹਿੰਦੀ), ਸਾਹਿੱਤਿਆ ਪਰਿਕਰਮਾ (ਹਿੰਦੀ), ਵਿਅੰਗ ਯਾਤਰਾ (ਹਿੰਦੀ), ਸ਼ਬਦ ਬੂੰਦ, ਜਨ ਸਾਹਿਤ, ਸਫੀਰ ਏ ਪੰਜਾਬ, ਯੁੱਗ ਬੋਧ, ਜਾਗੋ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਨਈ ਗੁਦਗੁਦੀ (ਹਿੰਦੀ) ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗ, ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ, ਕਾਵਿ ਵਿਅੰਗ, ਕਹਾਣੀ ਆਦਿ ਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ

ਛਪਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਮਰਾਠੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਕਈ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿਆਟਲ ਅਮਰੀਕਾ, ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ (ਰਜਿ.) ਸਿਆਟਲ ਦਾ ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਸਰਬ ਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। **ਮਾਨ ਸਨਮਾਨ:** ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਵਿਚ ਰਚਨਾਤਮਕ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਹਾਸ ਵਿੰਅਗ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਇਨਾਮ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾਤਾ ਐਵਾਰਡ, ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਹੀ ਪਹਿਲਾ, ਦੂਜਾ,ਤੀਜਾ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਵਰਧਕ ਇਨਾਮ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਲਈ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ, ਪੇਂਡੂ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਬਾਲਿਆਂਵਾਲੀ, ਸਾਹਿਤ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਸਭਾ ਬਠਿੰਡਾ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲ ਚੁਕਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਦਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਸ਼ਬਦ ਤ੍ਰਿੰਝਣ, ਤਿਮਾਹੀ 2008 ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪਬਲਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

0014252860163

ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ

ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਕਲਮਕਾਰ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾ ਤੋਂ ਸਿਆਟਲ ਵਾਸੀ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਦਾ ਜਨਮ 1963 ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਰਣਜੀਤ ਕੋਰ ਦੇ ਘਰ ਪਿੰਡ ਬਾਹੋਵਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਗੌਰਮਿੰਟ ਗਰਲਜ਼ ਸਕੂਲ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਸਪੁੱਤਰ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੋ ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ ਦੇ ਸਕੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਸਨ ਨਾਲ 1983 ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹਨ 'ਰੂਹ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ', 'ਰੂਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ', 'ਰੂਹ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚੋਂ','ਚਰਖਾ', ਅਤੇ 'ਸ਼ੇਅਰ ਅਰਜ਼ ਹੈ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। **ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ:** 'ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ' ਅਤੇ **ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ ਅਧਾਰਿਤ ਨਾਵਲ**: 'ਆਤਮ ਯਾਤਰਾ' ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। 2018-19 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੀ। ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਸਾਹਿਤਕ ਰੁਚੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 4 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਹ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਦੁਖੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਰੀ ਲਾਈਫ਼ ਕੋਚਿੰਗ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਿਆਟਲ, ਅਮਰੀਕਾ

+12533755381

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਜਨਮ 1961 ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਅਕਾਲਗੜ੍ਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ ਜਿਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਹਿਤਕ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਆਦਰਸ਼ ਵਿਰਾਸਤ ਵਜੋਂ ਮਿਲੇ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ 1982 ਵਿਚ ਬੀ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਕੀਤੀ। 1983 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਕੋਲ਼ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿਚ ਲਾਇਬੇਰੀਆ ਚਲੇ ਗਏ। ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ, ਕੀਟ ਨਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਨਦੀਨ ਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ, ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਕੈਮੀਕਲਜ਼, ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ ਇੰਟਰਕੌਮ ਸਿਸਟਮਜ਼ ਆਦਿ ਦਾ ਸੋਹਣਾ ਕੰਮਕਾਰ ਚਲਾਇਆ। ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਨ ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਉਂਦੇ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣਿਆ। 1990 ਵਿਚ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ। 'ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਦੋ ਸਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਯੂਟਾ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਯੂਟਾ ਸਟੇਟ ਦੇ ਮਲਟੀ ਕਲਚਰਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਦੋ ਵਾਰੀ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਦੋ ਵਾਰੀ ਹੀ ਵਰਕਫੋਰਸ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣਾਇਆ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਜਿਊਲ ਔਫ਼ ਪੰਜਾਬ' ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ 75 ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੁੰਦਰ ਕਿਤਾਬ 'ਲੀਡਿੰਗ ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਸੈਨਲਟੀਜ਼' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪਾਠਕਾਂ ਸਨਮੁਖ ਕਰਨਗੇ।

ਅਮਰੀਕਾ
1-801-895-5550
grewalmani@gmail.Com

ਮਹਿੰਦਰਦੀਪ ਗਰੇਵਾਲ

ਮਹਿੰਦਰਦੀਪ ਗਰੇਵਾਲ ਸਾਰਥਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਲਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਰਵਾਇਤੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਨਾਲੋਂ ਨਵੀਨ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 6 ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। 'ਲਹੂ ਬੋਲਦਾ ਹੈ', 'ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਰੁੱਤ', 'ਦਿਲ ਦੀ ਪਰਵਾਜ਼', 'ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਦੀਵੇ', 'ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਸਾਗਰ' ਆਦਿ।

ਅਮਰੀਕਾ
+1 (858) 798-6200

ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ

ਤਨਜਾਨੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਮੁੱਢਲੀ ਵਿਦਿਆ ਮੋਰੋ ਗੋਰੋ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਬੀ. ਏ., ਬੀ. ਐੱਡ. ਅਤੇ ਐਮ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਕੀਤੀ। 4 ਕੁ ਸਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦਿਆਲਾ ਵਿਚ ਪੜਾਉਣ ਉਪਰੰਤ 1989 ਵਿਚ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੀ ਗਈ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਸਿਟੀ ਕਾਲਜ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਚ ਐਡਜੌਕਟ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੈਕ ਵੈਲੀ ਚਾਰਟਰ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: 'ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਫੁਲਕਾਰੀ','ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ','ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਮ', ਮਿੰਨੀ ਨਾਵਲ:'ਘਰ ਪਰਤਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ' ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪੁਸਤਕ 'ਵਿਆਹ ਰੀਤਾਂ ਦੀ ਅਮਰ ਵੇਲ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਵਿਆਹ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ' ਪੁਸਤਕ ਛਪਾਈ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਮਾਨਵੀ-ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਝਲਕਦੀ ਹੈ।

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਅਮਰੀਕਾ
9166902379
mksekhon1@yahoo.com

ਮੁਹੰਮਦ ਅਸ਼ਰਫ ਗਿੱਲ

ਮੁਹੰਮਦ ਅਸ਼ਰਫ਼ ਗਿੱਲ ਦਾ ਜਨਮ ਅਪ੍ਰੈਲ 1940 ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕਵੀ, ਗਾਇਕ ਤੇ ਲੇਖਕ ਅਸ਼ਰਫ਼ ਗਿੱਲ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸਲਾਮੀਆ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਮਿੱਤਰਾਂਵਲੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਆਲਕੋਟ ਤੋਂ ਫ਼ਾਜ਼ਿਲ-ਫ਼ਾਰਸੀ ਦਾ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੀਤਾ। ਬੀ. ਏ. ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੀ ਡਿਗਰੀ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਕੀਤੀ। 1982 ਵਿਚ ਉਹ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਸ਼ਰਫ਼ ਗਿੱਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਗੀਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਗਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਰਦੂ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹਾਂ ਵਿਚ 'ਵਫ਼ਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ਼ਤੀ', 'ਚਲੋ ਇਕ ਸਾਥ ਚਲੇਂ', 'ਵੋ ਮਿਲਾ ਕੇ ਹਾਥ ਜੁਦਾ ਹੁਆ' ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਹਨ: 'ਜੀਵਨ ਰੁੱਤ ਕੰਡਿਆਲੀ' (ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ), 'ਕੁਰਲਾਂਦੀ ਤਾਨ', (ਗੁਰਮੁਖੀ), 'ਮੇਰੇ ਭਾਰਤੀ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ' (ਗੁਰਮੁਖੀ) ਅਤੇ 'ਤੋਲਵੇਂ ਬੋਲ' (ਗੁਰਮੁਖੀ) ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਰਦੂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ 'ਸਾਜ਼ੋ-ਸੋਜ਼ੇ-ਸੁਖ਼ਨ' (ਗੁਰਮੁਖੀ) ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹਨ।

ਫ਼ਰੈਜ਼ਨੋ, ਅਮਰੀਕਾ
+1559 389 6750

ਮੱਖਣ ਲੁਹਾਰ

ਮੱਖਣ ਲੁਹਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਇਕ ਸਥਾਪਿਤ ਗੀਤਕਾਰ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਗੀਤ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਖੰਡਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਤਾ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਉਸਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਕ ਐਸੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਭ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ।

ਅਮਰੀਕਾ

+1 (916) 613-0577

ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹਿਰਾਅ

ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹਿਰਾਅ ਦਾ ਜਨਮ 15 ਦਸੰਬਰ 1954 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਹਰਦੋ ਫਰਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ, ਦਸਵੀਂ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਮਹੇੜੂ ਤੋਂ, ਬੀ. ਏ. ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਕਾਲਜ ਫਗਵਾੜਾ ਅਤੇ ਐਮ. ਏ. (ਪੰਜਾਬੀ) ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। 1984 ਤੋਂ ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹਨ 'ਚੁਰਾਏ ਪਲਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ' (1980), 'ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਪਲ' (1989), 'ਰਿਸ਼ਤਾ ਸ਼ਬਦ ਸਲੀਬਾਂ ਦਾ' (1998), 'ਅਖ਼ਰਾਂ ਦੀ ਲੋਅ' (2007), 'ਕਾਗ਼ਦ ਕਲਮ ਕਿਤਾਬ' (2009), 'ਕੁਝ ਨਾ ਕਹੋ' (2018)। 'ਕੁਝ ਨਾ ਕਹੋ' ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਜਾਵੇਦ ਬੂਟਾ ਵਲੋਂ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ', 'ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਭਾਗ-2', 'ਦਰਸ਼ਨ ਖਟਕੜ: ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਸ਼ਾਇਰੀ', 'ਜਿਊਣਾ' (ਦਲਜੀਤ ਮੋਖਾ) ਕਾਵਿ ਤੇ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਆਦਿ ਹਨ। ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ ਨੇ 1990 ਤੋਂ 1997 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਾਲਟੀਮੋਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੱਥਲਿਖਤ ਪਰਚਾ 'ਦਸਤਕ' ਕੱਢਿਆ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ 2019 ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਐਵਾਰਡ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਵਿ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+17175757529

ਰਾਜ ਲਾਲੀ ਬਟਾਲਾ

ਰਾਜ ਲਾਲੀ ਦਾ ਜਨਮ ਮਲਕਵਾਲ ਬਟਾਲੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੀ. ਏ. ਯੂ. ਤੋਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਆ ਕੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਪੀ. ਏ. ਯੂ. ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਲਗਾਉ ਸੀ ਤੇ ਓਥੇ ਹੀ ਉਹ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਤੇ ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਇਆ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਅਮਰੀਕਾ) ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਰੁੱਝੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਗੂੜ੍ਹੀ ਮੁਹੱਬਤ ਪਾ ਲਈ ਹੈ। ਦੋ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਲਾਲੀ' (ਗ਼ਜ਼ਲ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਤੇ 'ਸੂਰਜਾ ਵੇ ਸੂਰਜਾ' (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਨਾਲ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭਰਵੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਕਲਮਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ' ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਟੀ. ਵੀ. 'ਤੇ ਹੋਸਟ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਅਮਰੀਕਾ

+1(847) 361-4825

ਰੋਮੀ ਬੈਂਸ ਖਰਲਾਂ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖ਼ਰਲ ਖ਼ੁਰਦ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਰੋਮੀ ਬੈਂਸ ਨੇ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਰਿਚਮੰਡ ਵਰਜੀਨੀਆ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੈਣ ਬਸੇਰਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਦੀ ਸ਼ਾਗਿਰਦੀ ਵਿਚ ਰੋਮੀ ਬੈਂਸ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗੀਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਆਨੰਦਮਈ ਸੱਭਿਅਕ ਹੇਕ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕਈ ਅਣਛੋਹੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਰੋਮੀ ਬੈਂਸ ਦੇ ਲਿਖੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਿਫ਼ ਲੁਹਾਰ, ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ, ਸਰਬਜੀਤ ਚੀਮਾ, ਕੇ ਐਸ ਮੱਖਣ, ਗੁਰਲੇਜ਼ ਅਖਤਰ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੈਲੀ, ਫਿਰੋਜ ਖਾਨ, ਦੀਦਾਰ, ਰਣਜੀਤ ਰਾਣਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਲਾਡੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਛਿੰਦਾ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਨਿੱਕੂ, ਰਾਏ ਜੁਝਾਰ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੱਧੂ, ਪੰਮੀ ਬਾਈ, ਸਤਿੰਦਰ ਸੱਤੀ ਅਤੇ ਜੋਤੀ ਨੂਰਾਂ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਰਿਚਮੰਡ ਵਰਜੀਨੀਆ

+18044053007

ਰਮਨ ਵਿਰਕ

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਵੱਸਦੀ ਰਮਨ ਵਿਰਕ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਤਲਖ਼ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਰਮਿਕ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। 'ਮੇਰਾ ਘਰ ਕਿਹੜਾ' ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ ਨਾਲ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ-ਜਗਤ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਫਰੈਜ਼ਨੋ, ਅਮਰੀਕਾ
+15592876729

ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ

ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ ਦਾ ਜਨਮ ਸ. ਮਹਾਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਜੰਮੂ ਤਵੀ (ਕਸ਼ਮੀਰ) ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਉਸਨੇ ਐਮ. ਐਸ. ਸੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਕੁਝ ਵਕਤ ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਫੇਰ ਅਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਜੰਮੂ ਲਈ ਅਨਾਊਂਸਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਬੁੱਢਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਬਣੇ ਜਨਰਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ 'ਫਿਜ਼ੀਸ਼ੀਅਨ ਐਸੋਸੀਏਟ' ਵਜੋਂ ਵੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੀ। ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ ਦੀ ਕੁਝ ਕੁ ਰਚਨਾ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਹਾਣੀ-ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕਹਾਣੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਵੱਡੇ ਨਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਧੁਖਦਾ ਸ਼ਹਿਰ' 1996, ਤੇ 'ਗਰਾਊਂਡ ਜ਼ੀਰੋ' (2008), ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਨੀਲੀਆਂ ਮੋਰਨੀਆਂ' ਅਤੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ 'ਸਫ਼ਰ ਦਰ ਸਫ਼ਰ' ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਗੋਚਿਆਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਕੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਸਮਾਜੀ ਸਿਆਸੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਰਚਨਾ ਵਸਤੂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸੰਕਟ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਚਿਤਰਦੀਆਂ ਤੇ ਚਿਤਵਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੈਜ਼ਬੀਅਨਾਂ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ, ਇਕੱਲਤਾ ਦਾ ਵਿਯੋਗ, ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਕੱਚੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਆਦਿ ਵਿਸ਼ੇ ਉਸ ਨੇ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਿਭਾਏ ਹਨ। ਸੰਵੇਦਨਾਤਮਕ ਬਿਆਨ, ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵੰਤ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਲੈਆਤਮਕਤਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਥਾ ਜੁਗਤਾਂ ਹਨ। ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਘੂੜਾ, ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ, ਬਨਫ਼ਸ਼ਾ, ਗੁਲਾਬੀ ਤਿਕੋਨ, ਪੁਲ, ਪਗਡੰਡੀ ਤੇ ਗਰਾਊਂਡ ਜ਼ੀਰੋ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਨਿਊਯਾਰਕ, ਅਮਰੀਕਾ
7183804213

ਰਾਠੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਰਾਠੀ

ਰਾਠੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਰਾਠੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪਰਵਾਸ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਮਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਹਿਰ ਲਿਖਣਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਰਜ਼ਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਪਸੰਦ ਵਿਧਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਝਿੜੀ ਵਾਲਾ ਖ਼ੂਹ' ਤੇ ਤਿੰਨ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਦਿਲ ਦੀ ਆਵਾਜ਼', 'ਦਿਲੀ ਵਲਵਲਿਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਂ' ਅਤੇ 'ਭਲੇ ਦਿਨ ਆਵਣਗੇ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

+1916969337

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਜੱਗਾ)

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਗਾ ਗਿੱਲ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਸੁਧਾਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਅਕਤੂਬਰ 1955 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਗੁਰੂਸਰ ਸੁਧਾਰ, ਉੱਚ-ਵਿਦਿਆ, ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਗੁਰੂਸਰ ਸੁਧਾਰ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਘਰ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਕਾਰਨ, ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਅੱਧ ਵਿਚਕਾਰ ਛੱਡ ਕੇ 1978 ਤੋਂ 1982 ਤੱਕ 'ਮਰਚੈਂਟ ਨੇਵੀ' ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 51 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੇ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ਼ਿਆ। ਚੰਗੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ 1982 ਨੂੰ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਅੱਜਕੱਲ ਇਹ ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਵਿੱਚ Subway Sandwiches Franchise ਆਪਣਾ ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਪਿਛਲੇ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਲੇਠੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਉਡਾਰੀਆਂ' ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਜਗਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ। 1983 ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੁਟੀਨ ਵਿਚ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। 1992 ਵਿੱਚ, ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਤੋਂ ਫਰਿਜਨੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਸੇਰਾ ਬਦਲ ਲਿਆ। ਏਥੇ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਦਕਾ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ 'ਇੰਡੋ ਯੂ ਐਸ ਹੈਰੀਟੇਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਗ਼ਦਰੀ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਏ ਮੇਲੇ ਲਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ।

ਫਰਿਜਨੋ, ਅਮਰੀਕਾ

+1 (559) 709-9599

ਰਾਜਿੰਦਰ ਜਿੰਦ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਜਿੰਦ ਦਾ ਜਨਮ 1958 ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਤਲਵਣ ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਘਰ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਉਹ ਅੱਲੜ ਵਰੇਸੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚੇ ਛੱਡ ਕੇ ਮੁਲਕੋ ਮੁਲਕ ਘੁੰਮਦਾ ਹੋਇਆ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ। 'ਬਹੁੜੀਂ ਵੇ ਤਲੀਬਾਂ' ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਚੁੱਪ ਦਾ ਸ਼ੋਰ' ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਟਿਲ ਤੋਂ ਜਟਿਲ ਖ਼ਿਆਲ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਮਾ ਲਿਖਣਾ ਜਿੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ।

ਨਿਊਯਾਰਕ, ਅਮਰੀਕਾ

ਰਾਮ ਜੀ ਦਾਸ ਸੇਠੀ 'ਮਾਹਤਾਬ'

ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਰਾਮ ਜੀ ਦਾਸ ਸੇਠੀ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਅਦਬੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਦਾ ਚੰਦਰਮਾ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਗਜ਼ਲ, ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ, ਨਾਵਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲਿਪੀਅੰਤਰ ਦਾ ਕਾਰਜ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 1930 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਕਿਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਮੰਡੀ ਡੱਬਵਾਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਪਾਂਧੇ, ਮੌਲਵੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਭਾਈ ਤੋਂ ਮੁੱਢਲੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬੀ. ਡੀ. ਐਸ. ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਅਮਰੀਕਾ

203 536 1284

ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ

ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਦਾ ਜਨਮ 25 ਅਗਸਤ 1966 ਨੂੰ ਮੂਨਕ ਕਲਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। 1997 ਤੋਂ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੱਸ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੀ। 'ਹਰਫਾਂ ਦੀ ਡੋਰ', 'ਅਕਸ', 'ਇਨਸਾਨੀ ਰੇਲ', 'ਅਰਜ਼ੋਈ', 'ਕਾਨੀ ਦੇ ਘੁੰਗਰੂ', (ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ), 'ਲਟ ਲਟ ਬਲ਼ਦਾ ਦੀਵਾ' (ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ: 'ਉਧਾਰ ਲਏ ਪਰਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ' (ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ), 'ਧਰਤ ਪਰਾਈ ਆਪਣੇ ਗੀਤ' (ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਸੰਪਾਦਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੁਸਤਕ 'ਸਾਡੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਗੀਤ', 'ਤੀਆਂ ਤੀਜ ਦੀਆਂ' ਅਤੇ 'ਵਿਰਸੇ ਦਾ ਵਣਜਾਰਾ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ' ਅਤੇ 'ਡਾਰੋਂ ਵਿਛੜੀ

ਕੂੰਜ' ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ 'ਪੰਖ ਪਿੰਜਰਾ ਅਤੇ ਪਰਵਾਜ਼' ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਨ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਬੀ.ਏ ਆਨਰਜ਼ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੀਫ਼ੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ,ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ, ਵਿਸਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ
+15105020551
neelamabhi@yahoo.com

ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੱਗਾ

ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਬੱਗਾ ਜਿਲਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1993 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਿਆ। ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਮਨ 'ਚ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਤਰਨ ਲੱਗਾ ਪਹਿਲੀ ਕਵਿਤਾ 'ਚੜਦੀ ਕਲਾ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ 1994 ਵਿਚ ਛਾਪੀ ਫਿਰ 'ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਮਜ਼' ਅਤੇ 'ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਪੋਕਸਮੈਨ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਛਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਵਧੀਆ ਬਿਜਨਿਸ ਮੈਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕ ਵਧੀਆ ਕੀਰਤਨੀਏ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਗਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ੌਂਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਡੇਟਨ ਓਹਾਇਓ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

ਡੇਟਨ ਓਹਾਇਓ, ਅਮਰੀਕਾ
+1 513 300 4020

ਵਾਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਰਿਹਾਰ

ਵਾਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਰਿਹਾਰ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨਗਰ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਵਾਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਰਿਹਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਗਜਟਡ ਅਫਸਰ) ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਏ। ਆਪ ਨੇ ਇਹ ਨੌਕਰੀ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਿਆਟਲ (ਅਮਰੀਕਾ) ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ ਦੇ ਬਾਨੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਖੋਜ ਕੇ ਲਿਖਣਾ ਇਹਨਾ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੱਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ: 'ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਬੁਲਾਰੇ ਕਿਵੇਂ

ਬਣੀਏ', 'ਰਾਜਪੂਤ ਜੋ ਸਿੱਖ ਬਣੇ', 'ਸਿੱਖ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ', 'ਸਿੱਖ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ', 'ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਜਾਣਦਿਆਂ', 'ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੇਰਾ ਸੰਘਰਸ਼' ਅਤੇ 'ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ'। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖ ਅਕਸਰ ਛਪਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਿਆਟਲ, ਅਮਰੀਕਾ

2064341155

ਸ਼ਿੰਦਰਪਾਲ

ਸ਼ਿੰਦਰਪਾਲ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਸੁਰਖਪੁਰ ਜ਼ਿਲਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਪਿਤਾ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਬਰਦਾਰ ਮਾਤਾ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪਿੰਡ ਸੁਰਖਪੁਰ ਤੋ ਫਿਰ ਰਣਧੀਰ ਸਕੂਲ ਕਪੂਰਥਲਾ ਤੋ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਤੇ ਫਿਰ ਬੀ. ਕਾਮ. ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਿਜ ਜਲੰਧਰ ਤੋ ਕੀਤੀ। 1990-91 ਦੋ ਸਾਲ ਫਰੀਦਕੋਟ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿਲ ਵਿੱਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਫਿਰ 1990 ਵਿੱਚ ਜਰਮਨੀ ਤੇ ਫਿਰ 1991 ਵਿਚ ਬੌਸਟਨ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਏ ਫਿਰ 1993 ਵਿੱਚ ਹੂਸਟਨ ਤੇ 1996 ਤੋਂ ਸਿਆਟਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਲਿਖਣ ਦਾ, ਗਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀ। ਕਰੀਬ ਦੋ ਸੌ ਪੰਜਾਹ ਦੇ ਕਰੀਬ ਗੀਤ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੀਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਣਜੀਤ ਤੇਜੀ, ਊਸ਼ਾ ਕਿਰਨ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਲਿਤਰਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਤੇ ਖੁਦ ਆਪ ਵੀ ਰੀਕਾਰਡ ਕਰਵਾਏ ਹਨ।

ਸਿਆਟਲ, ਅਮਰੀਕਾ

Spaujla@yahoo.com

(206) 941-1041

ਡਾ. ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਉੱਪਲ

ਡਾ. ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਉੱਪਲ ਦਾ ਜਨਮ 15 ਅਗਸਤ 1948 ਨੂੰ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ. ਕਾਲਜ ਮੋਗਾ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹਨ 'ਗ਼ਜ਼ਲ ਗ਼ੁਲਜ਼ਾਰ', 'ਅਕਸ ਗੁਵਾਚੇ', 'ਬੇ-ਖ਼ਬਰ ਹਵਾਵਾਂ ਤੋਂ', 'ਨੀਲੀ ਲੁਕਵੀਂ ਲਾਟ', 'ਤਰਕਸ਼', **ਦੋਹਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ** 'ਨਕਸ਼ ਫ਼ਰਆਦੀ ਹੈ'। ਹਿੰਦੀ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਆਮ ਆਦਮੀ ਕੀ ਕਵਿਤਾ', 'ਸ਼ਬਦ ਸਫ਼ਰ ਮੇਂ ਹੈ',

'ਬਿਰਹਾ ਕੇ ਸਵਾਰ', 'ਕੁਛ ਅਣਕਹਾ', 'ਕਵਿਤਾ ਨਿਰਤਯ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਐਨ. ਐਸ. ਐਸ. ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਫ ਟਾਇਮ ਅਚੀਵਮੈਂਟ ਐਵਾਰਡ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਊਂਸਲ ਆਫ਼ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਏਕਮ ਮੰਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

+919356320147

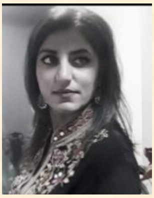
ਸ਼ਸ਼ੀਪਾਲ ਸਮੁੰਦਰਾ

ਸ਼ਸ਼ੀਪਾਲ ਸਮੁੰਦਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿੱਤਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੰਮਪਲ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਦਾਦਕਾ ਪਿੰਡ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰ ਹੈ ਜੋ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕੋਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦਾ ਬਚਪਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭੈਣੀ ਜੱਸਾ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੰਗਰੂਰ ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਰਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਵਿੱਦਿਆ ਭੈਣੀ ਜੱਸਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਚੇਰੀ ਵਿਦਿਆ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਬੰਗਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਧੂਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਲਈ। ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੀ 5 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਧੀ ਸਮੇਤ ਮੁੜ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤ ਆਈ ਅਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਐਮ. ਸੀ. ਐਮ ਕਾਲਜ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਜਿਥੋਂ ਉਸਨੇ ਬੀ. ਏ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕੀਤੀ। ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਪਿਛੋਂ 1978 ਵਿੱਚ ਉਹ ਫਿਰ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੀ ਗਈ। 1985 'ਚ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸੀ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਨੇ ਹੇਰਵੇ ਜਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਕਵਿਤਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ 2015 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ ਸੜਕਸ਼ਾਪ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਕੁਦਰਤ ਕਵਿਤਰੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੋਗਨਵਿਲਾ ਦੇ ਵਸਤਰ 1992, ਮੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਕੋਇਲ 2011, ਸੜਕਸ਼ਾਪ ਸ਼ਾਇਰੀ 2015, ਜੁਗਨੀ (ਨਾਵਲ), ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਦੀ ਗੁਪਤ ਡਾਇਰੀ (ਲੇਖ) 2019 ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

ਸ਼ੈਲੀ ਡੰਗ

ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਜੰਮੀ ਜਾਈ ਸ਼ੈਲੀ ਡੰਗ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਸਨੀਕ ਹੈ। ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਬੜਾ ਹੀ ਗਹਿਰਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਛਪੀ ਪਰ ਫੇਸਬੁੱਕ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਸੂਖ਼ਮਤਾ, ਸਾਦਗੀ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ, ਨਵੀਨਤਾ ਤੇ ਸਰਲਤਾ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ
00 1559-940-3241

ਪ੍ਰੋ. ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ

ਪ੍ਰੋ. ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਦਾ ਜਨਮ 15 ਦਸੰਬਰ 1943 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ, ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ 1980 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ 16 ਕਾਵਿ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ। **ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ:** 'ਪੱਥਰ ਦੀ ਅੱਖ', 'ਗੁਲਾਲ ਫ਼ਾਨੂਸ ਤੇ ਬਰਫ', 'ਆਨੰਦਪੁਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ', 'ਮੋਹ ਮਹਿਲ', 'ਸੰਦਲੀ ਰੁੱਤ', 'ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਮੋਰ', 'ਹੱਸਦੇ ਹੱਸਦੇ ਜਾਂਦੇ', 'ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕਿੰਗਰੇ', 'ਚੀਨੇ ਕਬੂਤਰ','ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰਾਂ', 'ਕਾਸ਼ਨੀ ਦੇ ਫੁੱਲ', 'ਵਿਅੰਗ ਵੱਢਾਂਗਾ', ਅਤੇ **ਵਾਰਤਕ:** 'ਮੇਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਤੇ ਮੁਹਾਂਦਰੇ'।'ਗੁਲਾਲ ਫ਼ਾਨੂਸ ਤੇ ਬਰਫ' ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਨਿਵਾਜਿਆ।

ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ, ਅਮਰੀਕਾ

ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉਹ ਲੇਖਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ

ਪ੍ਰੇਮ ਚੁੰਬਰ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਹੋਠੀ, ਸੁੱਖ ਸੰਧੂ, ਸ਼ਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਕੌਰ, ਰਾਜ ਸੰਧੂ, ਪ੍ਰੀਤ ਸੋਹਲ, ਦਲਜੀਤ ਰਿਆੜ, ਰਣਬੀਰ ਕੌਰ, ਜਗਜੀਤ ਸੰਧੂ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

ਵਿੱਛੜੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ

ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ

ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਵੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੂਖਮ ਅਤੇ ਕਟਾਖ਼ਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਗ਼ਜ਼ਲ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰਾ ਉਸਨੂੰ ਬਾਕੀ ਕਵੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। 17 ਜਲਾਈ 1926 ਨੂੰ ਲੰਗੜੋਆ (ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ) ਵਿਚ ਜਨਮੇਂ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ ਹੋਰਾਂ ਨੌਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਏ। ਦੂਜੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਸਿਖ਼ਰ ਤੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਰੰਗੂਨ ਵਿਚ ਸਨ। ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਨਾਗਾਸਾਕੀ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੀ। 1984 ਵਿਚ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਵੱਸੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਗ਼ਜ਼ਲ ਗੁਲਜ਼ਾਰ' ਅਤੇ 'ਮਹਿਕਾਂ ਦੀ ਕਸਤੂਰੀ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਧਾਰਮਿਕ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਛਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮਝੈਲ ਕਰਕੇ ਵੀ ਸਟੇਜੀ ਕਵੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਕੋ

ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਕੋ ਦਾ ਜਨਮ 1918 ਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲ ਚੱਕਵਾਲਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। 1947 ਵਿਚ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਆ ਗਏ। 1962 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਜਾਪਾਨ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਜਰਮਨੀ, ਇਟਲੀ, ਫਰਾਂਸ, ਹਾਲੈਂਡ, ਬੈਲਜ਼ੀਅਮ, ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ, ਸਵਿਡਲ, ਨਾਰਵੇ, ਇਰਾਨ, ਇਰਾਕ, ਮਿਸਰ, ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਤੇ ਨੇਪਾਲ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੀਤਾ। ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ 500 ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਬੀੜਾਂ ਦੀ ਖੋਜ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਖੋਜ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਕੱਢੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰਾਣੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਦੀਆਂ ਹੱਥਲਿਖਤਾਂ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ, ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਕੰਧ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਚਿਠੀਆਂ ਲਿਖ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਵੱਲ ਪਾਈਆਂ' ਦੇ 50 ਅਡੀਸ਼ਨ ਛਪੇ। 2006 ਨੂੰ ਉਹ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ

ਅਮਰੀਕਾ

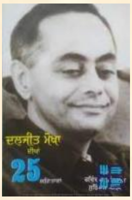
ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੱਧੂ

ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਜਨਮ 1955 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਪੂਹਲਾ ਜ਼ਿਲਾ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਸਕੂਲੀ ਪੜਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਉਹ ਖ਼ੱਬੇ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ। ਕੀਨੀਆ ਵਿਚ ਲੈਕਚਰਾਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ। 2021 ਵਿਚ ਉਹ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ। ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਨਾਬਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ਲਤ ਕੀਮਤਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਉਸਦੀ ਕਲਮ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਰੇਸ਼ਮ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਮ ਲੁਕਾਈ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ-ਸੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਜਲਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਦਲਜੀਤ ਮੋਖਾ

ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਮਰਹੂਮ ਦਲਜੀਤ ਮੋਖਾ ਇਕ ਪ੍ਰੌੜ ਨਾਮ ਹੈ। ਦਲਜੀਤ ਮੋਖਾ ਦਾ ਜਨਮ 1949 ਨੂੰ ਪੂਨਾ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਉਸਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਅਮਰੀਕਾ ਮੋਖਾ ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ ਹੈ। ਪਰਵਾਸ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਨਿਊਯਾਰਕ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਵਾ' 1986 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਣ ਕਣ ਨੂੰ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸ਼ਾਇਰ ਭਾਵੇਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਭੇਤਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਨਦਰ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸਾਡਾ ਹਾਸਿਲ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਰਿਆੜ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਰਿਆੜ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਿਜ 'ਚੋਂ ਐੱਮ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਫ਼ਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਨਿਊਜਰਸੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕਾਰਟਰੇਟ 'ਚ ਵੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਉੱਨੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰੀ, ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਤੇ ਮੰਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਆਪਣੀ ਲਿਆਕਤ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮੰਨਵਾਇਆ। ਨਾਗਮਣੀ 'ਚ ਕਵਿਤਾ ਛੱਪਣ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਫ਼ਰ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਅਮਰੀਕਾ
+1 (347) 260-9090

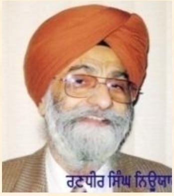
ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ

ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਦਾ ਜਨਮ 18 ਮਾਰਚ 1934 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਕੰਦੋਲਾ (ਆਦਮਪੁਰ ਦੇ ਕੋਲ) ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਆਰਮੀ ਕੋਰ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉਹ ਉਰਦੂ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਵੀ ਗਿਆਤਾ ਸਨ। 1985 ਤੋਂ ਉਹ ਸਿਆਟਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਉੱਚ ਮਿਆਰੀ ਸੱਤ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ (ਕੱਲੀ ਨਾ ਕਲਮ ਸਮਝੋ, ਮਕਤਿਲ ਅੰਦਰ ਰਹਿਮ ਵਿਚਾਰ, ਤਜੀ ਮੇਘਲੇ ਤਾਸੀਰ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਲਪ ਕਰੇ, ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਡਲੀ, ਅੰਤਰਨਾਦ ਅਤੇ ਮਹਿਕ ਜਿਹੀ ਮੁਸਕਾਨ) ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਾਨ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲੇ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਜਗਤ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰਹਿਣਗੇ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਸ. ਦਸੌਂਧਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਰਾਜ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ 1938 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਸਿਵੀਆਂ (ਬਠਿੰਡਾ) ਵਿਚ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਬੰਗਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਹਾਰਤ ਰਖਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਬਰਜਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਐਫ. ਐਸ. ਸੀ. ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਹੀ ਨਾਰਦਨ ਰੇਲਵੇ ਵਿਚ, ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਵੇ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਏ। 1975 ਵਿਚ ਪਤਨੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਅਜਮੇਰ ਕੌਰ ਦੇ ਨਰਸ ਵਜੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤਕ ਸੱਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਰਣਧੀਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚਿੱਟੀ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚਿੱਟੀ ਦਾ ਜਨਮ 1 ਮਾਰਚ 1953 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਚਿੱਟੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ’ਚ ਹੋਇਆ। ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਲਾਂਬੜਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ। ‘ਪੀੜਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ, ‘ਬੁੱਢੇ ਅਸਮਾਨ ਹੇਠ’ ਅਤੇ ‘ਬਿਰਹਾ ਦਾ ਸਫ਼ਰ’ ਤਿੰਨ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਕੇ ਫਰਵਰੀ 2003 ਨੂੰ ਰੁਖ਼ਸਤ ਹੋ ਗਏ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਤਿੰਨ ਗੂੰਜਾਂ

ਡਾ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਜਨਮ 4 ਜਨਵਰੀ, 1941 ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਸਰਦਾਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਰਾਇ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਪਿੰਡ ਖਾਈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ, ਵਿਚ ਹੋਇਆ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1967 ਵਿਚ ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਐੱਮ. ਏ. (ਪੰਜਾਬੀ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ 1974 ਵਿਚ 'ਮਾਲਵੇ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਸਾਹਿਤ' ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਸ਼ੋਧ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਿਖ ਕੇ ਪੀਐੱਚ. ਡੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਲਗਭਗ 35 ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਕਾਲਜ ਕਾਡਰ) ਵਿਚ ਲੈਕਚਰਾਰ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਮੀਤ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤ ਹੋਏ। ਡਾ. ਸਿੱਧੂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਜ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰ ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਸਾਹਿਤ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਰਚੀ ਗਈ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗਰਾਮ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਧਿਐਨ ਦੀਆਂ ਲਖਾਇਕ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਦਰਜਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁਕ ਟਰੱਸਟ, ਦਿੱਲੀ; ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ; ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਜਦੋਜਹਿਦ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਾਮਰਾਜੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕੰਜੇ ਵਿਚੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਦੀ ਮੁਥਾਜ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨਾਲ ਇਹ ਨਾਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨਾਲ ਏਨਾ ਇੱਕਸੁਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 1912 ਈ: ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਇਸ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਉਂ "ਦੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੈਸਿਫਿਕ ਕੋਸਟ" ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜੀ. ਡੀ. ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਪੰਡਤ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਅਗਲੇ ਕੁੱਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰਨਾਂ ਅਮਰੀਕਨ ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ, ਵਿਚ ਇਸ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਜੀ. ਡੀ. ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੁੱਝ ਮੱਠੀ ਪੈ ਗਈ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਵੱਲੋ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲੈਣ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੇ ਫੇਰ ਤੇਜ਼ੀ ਫੜ ਲਈ। ਲਾਲਾ

ਹਰਦਿਆਲ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਭਰਵੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ, ਜੋ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ 1912 ਨੂੰ ਆਸਟੋਰੀਆ (ਓਰੇਗਾਨ) ਵਿਖੇ ਹੋਈ, ਵਿਚ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਵੱਲੋਂ ਤਜ਼ਵੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਇਸ ਸਭਾ ਦਾ ਨਾਉਂ ਤਾਂ "ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਦੀ ਪੈਸੇਫਿਕ ਕੋਸਟ" ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਲੰਮੇ ਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਸੰਖੇਪ "ਹਿੰਦੀ ਪੈਸਿਫਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ" ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਹੀ ਰਹੇ ਪਰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਏ ਗਏ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ 'ਗ਼ਦਰ' ਨਾਉਂ ਦੇ ਸਪਤਾਹਿਕ ਪੱਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਸਤੇ 'ਗ਼ਦਰ' ਨੂੰ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਮੁੱਖ ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਡੇਰਿਆਂ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਪੁੰਨਾਰਥ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਪਾਠਸ਼ਾਲਵਾਂ ਵਿਚ ਅੱਖਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਂਡੂ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸੁਖੈਨਤਾ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸੈਂਸਰਾ ਨੇ ਗ਼ਦਰੀ ਦਰਸੀ ਚੈਨਚੈਈਆ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਉਹ (ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ) ਉਹਨਾਂ (ਗ਼ਦਰੀਆਂ) ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕਰਨ ਤੇ ਲੇਖ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਨਾ ਰੋਕਦੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਲੇਖਣੀ ਬੜੀ ਖਰ੍ਹਵੀ, ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਨਿਧੜਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਲਾਲਾ ਜੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਫੇਰ ਵੀ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ, ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਜਨਤਾ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਹੈ। ਇਹੀ ਬੋਲਣੀ ਤੇ ਲਿਖਣੀ ਹਿੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

ਭਾਵੇਂ ਗ਼ਦਰ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੰਕ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ 1 ਨਵੰਬਰ 1913, ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ, ਨੂੰ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਅੰਕ ਵਿਚ ਹੀ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪਰਚਾਰ ਵਾਸਤੇ ਦੇਸੀ ਬੋਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਅਰਾ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਜਿਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਉੱਥੇ ਵਿੱਦਵਤਾ ਉਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਓਪਰੀ ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਵਿਤਾ ਦੀ ਉਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁਣ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ..... ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਓਸੇ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਲੈਕਚਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਾਤਾਵਰਨ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਕੌਮ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਖਤਰਨਾਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ, ਲਿਖਦੇ ਅਤੇ ਬੋਲਦੇ ਨਹੀਂ ਓਨੀ ਦੇਰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਕੋਈ

ਆਸ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣਾ ਕੇ ਹੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਏਕਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।..... ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਲੋਕ ਕੌਮ ਲਈ ਇੰਜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਇੰਜਨ ਡੱਬਿਆਂ ਤੋਂ ਅਲਹਿਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਲਹਿਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਦ ਤੱਕ ਉਸ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਪੈਂਫਲਿਟ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸੌਖੀ ਸਥਾਨਕ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਨਾ ਛਾਪੇ ਜਾਣ।"

ਗ਼ਦਰੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਬਾਰੇ ਬਣੀਆਂ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੱਸ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗਾਂ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਰਤਕ, ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ, ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕਦੇ ਸੂਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਢਲਦਾ, ਨਾਲ ਆਢਾ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਹਲੂਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਉਂ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਰਚਿਆ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦੋਵਾਂ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ 'ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ', 'ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ', 'ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪਰਜਾ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ', 'ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ', 'ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ', 'ਗੁਲਾਮ ਦੀ ਆਤਮਾ" ਆਦਿ ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਕਿਤਾਬਚੇ ਛਾਪੇ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਛਾਪੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਕੇ ਕਿਤਾਬਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਲੜੀਆਂ "ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ" ਅਤੇ "ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੂੰਜ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ। ਤੀਜਾ ਇਕਹਿਰਾ ਕਿਤਾਬਚਾ ਸੀ "ਬੱਬਰ ਗੂੰਜ"। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਗੂੰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ

ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਵਿ ਲੜੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਲੜੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਸਰਵਰਕ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, "ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ।" ਇਸ ਲੜੀ ਦੇ 7 ਕਿਤਾਬਚੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਏ। ਪਹਿਲਾ ਅੰਕ 1914 ਵਿਚ ਛਪਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ 22 ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਸੁਰ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼। ਇਸ ਅੰਕ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਰੀਵਿਊਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 'ਖਤਰਨਾਕ' ਐਲਾਨੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁੱਝ ਪੰਕਤੀਆਂ ਇਹ ਸਨ:

(ੳ) ਖੁਫੀਆ ਰਾਜ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਕਰੋ ਕਾਇਮ, ਰਲ ਮਰਹੱਟੇ ਬੰਗਾਲੇ ਦੇ ਯਾਰ ਹੋ ਜਾਓ।

ਪੈਹਲਾਂ ਖਬਰ ਲੈ ਕੇ ਦੇਸ਼ਘਾਤੀਆਂ ਦੀ, ਛਾਤੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਅਸਵਾਰ ਹੋ ਜਾਓ।
ਗਾਨੇ ਬੰਨ ਲੋ ਹੱਥ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੇ, ਲੜ ਕੇ ਮਰੋ ਜਾਂ ਮਾਰਨੇ ਹਾਰ ਹੋ ਜਾਓ।

ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ ਤੇ ਮੋਮਨੋ ਕਰੋ ਜਲਦੀ, ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋ ਜਾਓ।
ਕਾਫਰ ਕੌਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਰੱਤ ਪੀ ਕੇ, ਭਰ ਪੇਟ ਸੀਨੇ ਠੰਢੇ ਠਾਰ ਹੋ ਜਾਓ।
ਬੇਈਮਾਨ ਫਰੰਗੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਖੁਦ ਮੁਖਤਾਰ ਹੋ ਜਾਓ।2

(ਅ) ਜ਼ਾਲਮ ਕੌਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੀ ਬੜੀ ਭੈੜੀ, ਏਨਾ ਲੁੱਟ ਖਾਧਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵੀਰੋ ।
ਬੜੇ ਲਾਲਚੀ ਤੁਖਮ ਹਰਾਮ ਦੀ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਸਬਰ ਕਰਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਵੀਰੋ।
ਲਾਯਾ ਮਾਮਲਾ ਚੱਕੀਆਂ ਚਰਖਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਬੰਦ ਜ਼ਬਾਨ ਵੀਰੋ।3

ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਬਾਗੀਆਨਾ ਸੁਰ ਕਾਰਨ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਣਜ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਗਰਦਾਨਦਿਆਂ ਇਸ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਾਂ ਥਲੀ ਮਾਰਗ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। 4

ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਐਕਟ, 1910 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।5

ਇਸ ਅੰਕ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਇੱਥੋਂ ਵੀ ਆਂਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਹੀ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਅਖਬਾਰ ਸਮਝਦੇ ਰਹੇ।6

'ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨੰ: 2', ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਲੜੀ ਵਿਚ ਪੰਜਵਾ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 1916 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਛਾਪੀ ਗਈ।ਉਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵੀ ਉਤੇਜਕ ਅਤੇ ਬਾਗੀਆਨਾ ਸੁਰ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ। ਫਲਸਰੂਪ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਣਜ ਅਤੇ ਸਨੱਅਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਕਰ ਐਕਟ 1878 ਦੀ ਦਫਾ 19 ਅਧੀਨ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲ ਜਾਂ ਥਲ ਮਾਰਗ ਦੁਆਰਾ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।(7) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੋਸਟ ਐਂਡ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫਸ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ (8) ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰੈੱਸ ਐਕਟ, 1910 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (1) ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ।(9)

ਗ਼ਦਰ ਪੁਸਤਕ ਲੜੀ ਵਿਚ ਅੱਠਵੇ ਥਾਂ ਦੱਸੀ ਗਈ **'ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨੰਬਰ 3'** ਸਾਲ 1918 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ।ਇਹ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ।ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਣਜ ਅਤੇ ਸਨੱਅਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਕਰ ਐਕਟ 1878 ਦੀ ਦਫਾ 19 ਅਧੀਨ ਜਲ ਜਾਂ ਥਲ ਮਾਰਗ ਦੁਆਰਾ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਾਈ 10 ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੋਸਟ ਐਂਡ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫਸ ਨੇ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।11

ਇਸ ਕਾਵਿ ਲੜੀ ਦਾ ਚੌਥਾ ਅਤੇ ਪੰਜਵਾਂ ਨੰਬਰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ।ਗਿਆਨੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ 'ਦਰਦ' ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ "1920 ਤੋਂ 1930 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ" ਦੱਸਿਆ ਹੈ।12 ਇਸ ਲੜੀ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਕਿਤਾਬ 1931 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ

ਗਈ। ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲੜੀ ਦੀ ਛੇਵੀਂ ਕਿਤਾਬ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕੋ ਲੰਮੀ ਕਵਿਤਾ "ਚਰਚਾ ਗੁਲਾਮ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਗ਼ਦਰੀ ਹਿੰਦੀ" ਨੂੰ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ।"ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨੰ: 1" ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ 1931 ਵਿਚ ਅਤੇ ਨੰ: 6 ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ 1933 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੂੰਜ

ਯੁਗਾਂਤਰ ਆਸ਼ਰਮ ਵੱਲੋ 'ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ' ਕਾਵਿ ਲੜੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਵਿ ਲੜੀ 'ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੂੰਜ' ਉਨਵਾਨ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦੇ 14 ਅੰਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਕਤਾਬ' ਦੀ ਸੰਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ, ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਅੰਕ ਕਤਾਬ ਨੰ: 4, 8, 11, 12 ਅਤੇ 14 (ਅਧੂਰਾ) ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ । ਲੜੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਅੰਕ ਵੇਖੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਕਹਿਣਾ ਕਠਿਨ ਹੈ।ਚੌਥੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਦਰਜ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਇਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ: "ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਾਫੀ"।ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜਦ੍ਹਿਆਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਪਹਿਲੇ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਦੇ ਦਿਨ ਭਾਵ 1 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੀ ਢੁੱਕਵਾਂ ਅਵਸਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ 1920 ਈਸਵੀ ਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਇਕ ਕਿਤਾਬਚਾ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ "ਗ਼ਦਰ" ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚੋਂ ਕੁੱਝ ਸਮਗਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਸੀ "ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਾਫੀ", ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਸੋ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ ਕਿ "ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੂੰਜ" ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ 1 ਨਵੰਬਰ 1920 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ "ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੂੰਜ" ਕਿਤਾਬਚੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇਕ ਅਧਿਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅੰਕ ਨੰਬਰ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮਿਤੀ 7 ਅਗਸਤ 1923 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ 13 ਜੋ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਤੱਕ "ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੂੰਜ" ਕਾਵਿ ਲੜੀ ਛਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਇਸ ਲੜੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ "ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੂੰਜ ਕਤਾਬ ਨੰਬਰ 8" ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

"ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੂੰਜ ਕਿਤਾਬ ਨੰਬਰ 11" ਇਸ ਲੜੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਉਪਲਬਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ "ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੰਬਰ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ

ਸਰਵਰਕ ਉੱਪਰ "ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ" ਦੀ ਫੋਟੋ ਛਪੀ ਹੋਈ ਹੈ।ਸੋ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਮਾਰਚ 1931 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਅਣਉਚਿੱਤ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਲੜੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਉਪਲਬਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਹੈ "ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੂੰਜ ਕਿਤਾਬ ਨੰਬਰ੍12"। ਇਸਦੇ ਸਰਵਰਕ ਉੱਤੇ "ਬਾਬੂ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਰੀ ਸਾਰੀ" ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਛਾਪਕੇ ਹੇਠਾਂ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ: "ਆਪ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੀ ਸੀ"।

"ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੂੰਜ" ਕਾਵਿ ਲੜੀ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਰ ਓਹੋ ਜੇਹੀ ਨਿਡਰ ਅਤੇ ਆਪਾਵਾਰੂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਵਾਲੀ ਹੀ ਹੈ ਜਿਹੋ ਜੇਹੀ "ਗ਼ਦਰ" ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ:

(ੳ) ਮਾਰ ਕੇ ਭਬਕ ਦੇਵੋ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਚੰਗਾ
ਤੋੜੋ ਹਿੰਦੀ ਬਾਗੀਓ ਗੁਲਾਮੀ ਜਾਲ ਤਾਰਾਂ ਨੂੰ।14

(ਅ) ਕਰ ਲੈ ਜ਼ੁਲਮ ਜ਼ਾਲਮ ਜਿੰਨਾ ਮਨ ਭੌਂਦਾ
ਬੂਟਾ ਲਾਇਆ ਸੰਤੋਖ ਦਾ ਸੁੱਕਣਾ ਨਹੀਂ।
ਫੜ ਲੈ ਦਰਜਨਾਂ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਭਾਵੇਂ
ਗ਼ਦਰੀ ਦਲ ਤੈਥੋਂ ਏਹ ਮੁੱਕਣਾ ਨਹੀਂ।
ਕਰ ਲੈ ਜੇਲ ਭਾਵੇਂ ਟੰਗੀਂ ਫਾਂਸੀਆਂ ਤੇ
ਝੰਡਾ ਏਕਤਾ ਦਾ ਹੁਣ ਝੁਕਣਾ ਨਹੀਂ।
ਬੱਨ ਬੋਰੀਆ ਬਿਸਤਰਾ ਦਫਾ ਹੋ ਜਾਹ
ਅਸਾਂ ਛੱਟ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਚੱਕਣਾ ਨਹੀਂ।15

(ੲ) ਕਦੇ ਮੰਗਿਆਂ ਮਿਲਣ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨਾ
ਹੁੰਦੇ ਤਰਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਾ ਰਾਜ ਲੋਕੋ।16

(ਸ) ਮਿੰਨਤਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇਣਾ
ਇਕੋ ਗ਼ਦਰ ਜਿਸ ਤੇ ਪੂਰੀ ਆਸ ਲੋਕੋ।17

ਬੱਬਰ ਗੂੰਜ

"ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ" ਅਤੇ "ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੂੰਜ" ਕਾਵਿ ਲੜੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ 1925 ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਚਾ 'ਬੱਬਰ ਗੂੰਜ' ਨਾਉਂ ਹੇਠ ਪ੍ਰਕਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗ਼ਦਰੀ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਝਿੰਗੜ ਆਦਿ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਾਧ ਲਿਆ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਲੀ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ।ਫਲਸਰੂਪ ਜਦ ਫਰਵਰੀ 1925 ਵਿਚ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਗ਼ਦਰ

ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸੂਰਬੀਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰਨ ਵਜੋਂ ਜੂਨ 1925 ਵਿਚ "ਬੱਬਰ ਗੂੰਜ" ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।

ਕੇਵਲ ਅੱਠ ਪੰਨੇ ਦੀ ਚੌਵਰਕੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਹੇਠਲੇ ਅੱਧ ਵਿਚ "ਬੱਬਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ" ਸੁਰਖੀ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬੱਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਛਪੀ "ਭੂਮਿਕਾ" ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਦਰਜ ਸੀ, "ਏਹ ਗੂੰਜ ਬੱਬਰਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ" ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅੰਤ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, "ਬੱਬਰਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਏਹ ਗੂੰਜ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਮੈਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਭ ਭਾਈ ਏਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਪੜਨਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਪਰਿਟ ਨੂੰ ਰੈਂਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਚੇਤੇ ਰਖਣਗੇ।" ਛੇ ਬੱਬਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਕਈ ਦਰਜਨ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਵੱਡੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੇਲ ਦੀ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਭੂਮਿਕਾ ਲੇਖਕ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਖਿੱਲੀ ਉਡਾਉਂਦਿਆਂ ਬੱਬਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ, "ਜ਼ਾਲਮ ਜਦ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੈਹਰ ਦਬਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਕੀ ਅੱਜ ਬਬਰਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ? ਨਹੀਂ! ਨਹੀਂ !! ਜਦ ਤੱਕ ਹਿੰਦ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਾਲਮ ਰਾਜ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਬੱਬਰੀ ਸਿਪਿਰਟ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਥੋੜੇ ਚਿਰ ਤੱਕ ਮੱਧਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠ ਚਲੀ ਜਾਵੇ।ਏਹ ਅੱਗ ਮੌਕਾ ਪਾ ਕੇ ਐਸੀ ਭੜਕੂ ਕਿ ਜ਼ਾਲਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾੜ ਸੁੱਟੂ।" ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਬੱਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੋਣਵੇਂ ਟੋਟੇ ਛਾਪਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਛਾਪੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ਵੀ ਬੱਬਰਾਂ ਦੀ ਸੂਰਮਗਤੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ।ਵੰਨਗੀ ਦੇਖੋ:

ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਬਣਨਾ, ਉਦੋਂ ਕੌਲ ਤੂੰ ਤੋੜ ਨਿਭਾਈਂ ਪੰਥਾ।
ਜਦ ਤੱਕ ਨਾ ਕੌਮ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਇਸ ਤੋਂ ਤੂੰ ਘੁਮਾਈਂ ਪੰਥਾ।18

ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਦੌਰ 1914 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੱਧ ਤੀਹਵਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਵੰਨਗੀ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਗੂੰਜਾਂ - "ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ", "ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੂੰਜ" ਅਤੇ "ਬੱਬਰ ਗੂੰਜ" ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਇਹਨਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪਿਛਲਾ ਮਨੋਰਥ ਗ਼ਦਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗ਼ਦਰੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਾਠਕ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹਲੂਣੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਨ ਮਸਤਕ ਗ਼ਦਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪਰ

ਇਹ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਾਹਿਤਕ ਰੰਗਣ ਤੋਂ ਸੱਖਣੀਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਵਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਵੰਨਗੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ "ਪੁਲਿਟੀਕਲ ਕਵਿਤਾ" ਆਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 1907 ਦੇ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਲਾਲਾ ਬਾਂਕੇ ਦਿਆਲ ਦੇ ਰਚੇ ਗੀਤ "ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ" ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਮੂਨਾ।19 ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਰਚੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਆਕਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਹੀ ਵਡੇਰੀ ਨਹੀਂ, ਰਾਜਸੀ ਸੂਝ ਬੂਝ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਤ੍ਰੈਕਾਲੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜੀ ਹੈ।ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਤਕਾਲ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਸੀ, ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਕੇਹੋ ਜੇਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਕੀ ਹਨ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਗਿਆਨੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ 'ਦਰਦ' ਨੇ ਗ਼ਦਰੀ ਕਾਵਿ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਦੀ "ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਿਖਰ" ਆਖਿਆ ਹੈ।20

ਇਹ ਰਚਨਾਵਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਗ਼ਦਰੀ ਕਵੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਂਡੂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਉਹ ਵਰਗ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਮੂਲ ਸਰੋਤ ਕਿੱਸਾ ਸਾਹਿਤ ਸੀ ਇਸ ਲਈ "ਗੂੰਜਾਂ" ਵਿਚਲੀ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਛੰਦ ਬੱਧ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤੀ ਰਚਨਾ ਬੈਂਤ ਛੰਦ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਬਿੱਤ, ਦੋਹਰਾ, ਕੋਰੜਾ ਆਦਿ ਛੰਦ ਵੀ ਲਿਖੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਕਾਵਿ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗ਼ਦਰੀ ਕਵੀਆਂ ਨੇ 'ਗੂੰਜਾਂ' ਵਿਚ ਬਾਰਾਂਮਾਹ, ਪੈਂਤੀ ਅੱਖਰੀ, ਸੀਹਰਫੀ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਿਰਲੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੋਰੜਾ ਛੰਦ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ, 'ਟੇਕ' ਰੱਖ ਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ "ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ" ਨੰ:1 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਕੋਰੜਾ ਛੰਦ ਵਿਚ ਰਚੀਆਂ ਚਾਰ ਕਵਿਤਾਵਾਂ 'ਟੇਕ' ਰੱਖ ਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਟੇਕਾਂ ਹਨ

(ੳ) ਜ਼ਾਲਮ ਫਰੰਗੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਖਾ ਲਿਆ,
(ਅ) ਬਣੀ ਸਿਰ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੇ ਕੀ ਜਾਣਾ ਭੱਜਕੇ।

ਇਕ ਕਾਫੀ ਦੀ ਟੇਕ ਹੈ:

ਆਓ ਸ਼ੇਰੋ ਗ਼ਦਰ ਮਚਾਈਏ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਖੁੰਜਾਵਨ ਦਾ॥21

ਟੇਕ ਦੀ ਪੰਕਤੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਇਕ ਤਾਂ ਅਚੇਤ ਹੀ ਲੋਕ-ਜੀਭਾ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਕਵੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਛਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਤਤਕਾਲੀਨ ਪੇਂਡੂ ਲਹਿਜੇ ਦੀ ਮੁਹਾਵਰੇਦਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਰਦੂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਮਿਸ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਰਦੂ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਚਾਲ ਦੀ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਓਪਰੇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ। ਇਉਂ ਹੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਤੀਕ, ਬਿੰਬ ਅਤੇ ਅਲੰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਜਨ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ-ਵ੍ਰਿਧੀ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਗ਼ਦਰੀ ਕਵੀ ਕੌਮੀ

ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ 'ਸ਼ੇਰ' ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮ ਨੂੰ 'ਬਾਂਦਰ', 23 ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪੂਜ ਕੌਮੀ ਗਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਹੋਏ ਕੁੱਤੇ ਅਤੇ ਸੱਪ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਖਸਲਤ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਇਕ ਛਿਨ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।

ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪਾਦਕ ਗ਼ਦਰ ਨੇ ਗ਼ਦਰੀ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਚੰਗੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਰੂਪ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਕਸਵੱਟੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, "ਕਵਿਤਾ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈਆਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਭੇਜਿਆ ਕਰਨ। ਬੈਂਤ ਲਿਖੋ ਤੇ ਐਸੀ ਜੈਸੀ ਕਾਲੀਦਾਸ ਤੇ ਵਾਰੇਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਬੈਂਤਾਂ ਦੀ ਚਾਲ ਹੈ।ਕੋਰੜਾ ਛੰਦ ਐਸਾ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰੂਹ ਬੁੱਤ ਦਾ ਕਿੱਸਾ।ਝੋਕ ਐਸ ਤਰੀਕੇ ਪਰ ਲਿਖੋ "ਵਗਦੀ ਸੀ ਰਾਵੀ ਵਿਚ ਬੂਟਾ ਕਰੀਰ ਦਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੀਰ ਦਾ'।25 ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਇਸ ਕਸਵੱਟੀ ਉੱਤੇ ਖਰੀ ਉੱਤਰਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਬਾਰੇ ਬਾਬਾ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਦਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ "ਇਨਕਲਾਬੀ ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਾਈਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੁਰਦਾ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਭਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ।"26

ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਲਾਹੌਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ' ਦੇ ਇਕ ਨੰਬਰ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਇਹ ਕਿਤਾਬਚਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਦਾ ਮੁਤਾਲਬਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਕੌਮ ਵਜੋਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਲੋਕ, ਇਕ ਜਾਤ ਵਜੋਂ ਸਾਰੇ ਗੋਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਫਿਤਰਤ ਵਿਚੋਂ ਉਗਮੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਨਿੰਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਤੱਥ ਨਾ ਕੇਵਲ ਤੋੜੇ ਮਰੋੜੇ ਗਏ ਹਨ ਸਗੋਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਰਿਆਇਆ ਦੇ ਨਿਮਨ ਮਨੋਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟੁੰਬਣ ਲਈ ਮੰਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਅੱਥਰੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲੁਕਾਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗ਼ਦਰ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਫਤ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਮਝ-ਬੂਝ ਦੀ ਥਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਭੱਦੇ ਸੰਭਵ ਗੰਵਾਰਪੁਣੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੁਰ-ਉਪਯੋਗ ਨੇ ਮੱਲ ਲਈ ਹੈ।ਮੁਕੰਮਲ ਕਿਤਾਬਚਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।" ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਗੂੰਜਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਵਿਤਾ ਉੱਤੇ ਢੁੱਕਦੀ ਹੈ।

"ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ" ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਕਾਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਨਾਸਤਕ, ਹਿੰਦ ਸੇਵਕ, ਇਕਬਾਲ, ਆਜ਼ਾਦ, ਸੁਤੰਤਰ, ਜਾਚਕ ਆਦਿ।ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨਾਂ ਲਿਖੇ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਸੁਰੈਨ ਸਿੰਘ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਸਿੰਘ ਆਦਿ।

ਸਾਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨਾਂ ਗੂੰਜਾਂ ਵਿਚਲੀ ਗ਼ਦਰੀ ਕਵਿਤਾ ਸਮੁੱਚੇ ਗ਼ਦਰ ਕਾਵਿ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਹਵਾਲੇ:

1. ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਨਾ 116
2. ਨੰ: 1, ਬੈਂਤ 4
3. ਨੰ: 1, ਬੈਂਤ 18
4. ਨੋਟੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰ: 4981, ਮਿਤੀ 20 ਜੂਨ 1914
5. ਨੋਟੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1861ਐੱਸ., ਮਿਤੀ 27 ਜੁਲਾਈ 1914
6. "ਸਾਡੀ ਸਦੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਹੀ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਮਰ ਮਿਟਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧ "ਗ਼ਦਰ ਗੂੰਜਾਂ" ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ।" (ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ, ਸੰਪ. ਗਿਆਨੀ ਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਨੰਦ ਦਾ ਲੇਖ, ਪੰ. 14)
7. ਅਧਿਆਦੇਸ਼ ਨੰ: 302324, ਮਿਤੀ 13 ਮਈ 1916
8. ਸਰਕੁਲਰ ਨੰ:9 ਮਿਤੀ 18 ਮਈ 1916
9. ਅਧਿਆਦੇਸ਼ ਨੰ:1861ਐੱਸ., ਮਿਤੀ 27 ਜੁਲਾਈ 1914
10. ਅਧਿਆਦੇਸ਼ ਨੰ:15156, ਮਿਤੀ 9 ਦਸੰਬਰ 1916
11. ਸਰਕੁਲਰ ਨੰ:45 ਮਿਤੀ 21 ਦਸੰਬਰ 1916
12. ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ, ਜੁਲਾਈ 1960, ਪੰਨਾ 8
13. ਅਧਿਆਦੇਸ਼ ਨੰ: 20111 ਜੇ. ਮਿਤੀ 7 ਅਗਸਤ 1923
14. ਨੰ: 12, ਕਾਯਾਂ ਲਵੋ ਖਾਂ ਪਲਟ ਜੀਂਦੇ ਬਣ ਕੇ ਵਖੌਣ ਨੂੰ
15. ਨੰ: 12, ਬੂਟਾ ਲਾਇਆ ਸੰਤੋਖ ਦਾ ਸੁੱਕਣਾ ਨਹੀਂ
16. ਨੰ: 14, ਕਦੇ ਮੰਗਿਆਂ ਮਿਲਣ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨਾ
17. ਉਹੀ ਸਥਾਨ
18. ਭਾਈ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮੇਂ ਕੌਮ ਤੇ ਦੇਸ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ
19. ਬਾਵਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਰਚਨਾਵਲੀ, ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ, ਪੰਨਾ 71
20. ਉਹੀ, ਪੰਨਾ 12
21. ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨੰ: 2
22. ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ, ਨੰ: 7, ਕਵਿਤਾ
23. ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨੰ: 1 ਵਿਚ ਕਬਿੱਤ)
24. ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ, ਨੰ: 7, ਕੌਮ ਧ੍ਰੋਹੀ
25. ਗ਼ਦਰ, 27 ਜਨਵਰੀ 1914
26. ਜੀਵਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮ, ਪੰਨਾ 45

ਡਾ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ
9417049417

ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ/ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ/ਕੁਲਵਿੰਦਰ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ ਤੇ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਸਿਲ ਹਨ। ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਵੀ ਡੂੰਘੇਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਥਲੇ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਇਰਾ ਨੇ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਤੇ ਕਵੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਭਾਗ 1 ਤੇ ਭਾਗ 2 ਮੁੱਲਵਾਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਏਥੇ ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਆਏ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਐਨ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ (ਭਾਰਤ) ਵਿਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੰਢਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਖੇਤੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਸੀਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਕੋਲ 20 ਕਿੱਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਇਹ 1 ਜਾਂ 2 ਕਿੱਲੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਇਸੇ ਯਥਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਦੇਸ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਵੱਲ ਤੁਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਜੀ ਬਦੇਸ਼ ਫਰੰਟ 'ਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਆਏ ਤੇ ਕਈ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਵੱਸਣ ਲਈ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆ ਗਏ। ਉਦੋਂ ਹਾਲੇ ਡਾਲਰ ਦਾ ਭਾਅ ਏਨਾਂ ਤੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚੰਗਾ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਉਂਝ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਪਰਵਾਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਇਸਾਈ ਮਿਸਟਰ ਰਾਮ ਨਾਥ 1875 ਈ. ਨੂੰ ਸੈਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਫਾਦਰ ਰੇਮੰਡ ਚੈਟਸੀ ਨਾਲ ਆਇਆ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬੇ ਹੀ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਮ ਸਾਧਾਰਨ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਲਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਤੱਕਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਰਦਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਤੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਮੁੱਢ ਸੈਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਬੱਝਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਹੁਤ ਉਪਜਾਊ ਤੇ ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਅੱਜ ਤੀਕ ਵੀ ਸਿਖ਼ਰ ਤੇ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਸੋ ਇਸ ਸਾਰੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਆਦਿ-ਬਿੰਦੂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗ਼ਦਰ ਰਸਾਲੇ ਤੇ ਗ਼ਦਰ ਗੂੰਜਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਛਪਦੀਆਂ ਸਨ। ਰੌਚਿਕ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਸਾਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ 30 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਅੱਪੜਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ

ਭਾਰਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਛੰਦਾਂ ਬੰਦੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਇਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਾਨਦਾਰ ਤੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪੱਤਰ ਹਨ ਜੋ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਹਬੂਬ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਇਕ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬ/ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਰਜ਼-ਏ-ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕਿੰਨਾਂ ਡੂੰਘਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾੜੋ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਭਲੀਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਸਨ ਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਉਹ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਭਵਿੱਖੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਮੱਤ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਇਸਾਈ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਦਿ ਸਭ ਭਾਈ-ਭਾਈ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਫੁੱਟ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਨਾ ਚਿਰ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ, ਜਿਨਾਂ ਚਿਰ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤਵਾਸੀ/ ਹਿੰਦੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਹੰਭਲਾ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦੇ। ਭਾਰਤ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦਿਨ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਦਾ ਰਾਜ ਖਤਮ ਹੋ ਕੇ ਗ਼ਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਇਕ ਰੌਚਿਕ ਤੱਥ ਇਥੇ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਸੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਗ਼ਦਰ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅੱਜ ਉਸੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਮੂਲਵਾਦ/ਵੱਖਵਾਦ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਛੱਟਾ ਜੋਰਾਂ ਸ਼ੋਰਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ ਸੱਤਰਿਵਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਪੜਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਚੰਦ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਸ਼ੀ ਸਮੁੰਦਰਾ ਭਾਵੇਂ ਲਗਭਗ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣਾ ਕਾਵਿਕ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਉਹ ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਕਰਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਨਾਰੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਝੰਡਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ 'ਬੋਗਨਵਿਲਾ ਦੇ ਬਸਤਰ ਨਾਲ'। ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦਾ ਭਾਅ ਵੱਧਣ ਨਾਲ ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਖਤੇਰੀਆਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਪੂਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਪੂਰ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਡੇ ਆਲੇ ਸ਼ਾਇਰ ਪਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਰੌਚਿਕ ਤੱਥ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ 'ਧੁੱਪ ਦਰਿਆ ਦੀ ਦੋਸਤੀ' ਵਾਲਾ ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ ਤੇ 'ਦੁਬਿਧਾ' ਵਾਲਾ ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪੂਰਬੀ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਵੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਾਫ਼ੀ ਗੂੜੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇੰਝ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਚੇਤਨਾਮੁਖੀ (Historical Conclousness) ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਪਾਸ਼ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਪੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਡੂੰਘੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ

ਯਕੀਨੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਪਰਵਾਸ ਨੇ ਉਹਦੇ ਸੋਚਣ ਢੰਗ (Mode of Thinking) ਵਿਚ ਅਵੱਸ਼ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਨਜ਼ਰ 'ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ' ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਤੇ ਇਹਦੇ ਦਿੱਸਹੱਦਿਆਂ ਅੰਦਰ ਰਹਿ ਕੇ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਉੱਥੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ 'ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਕੰਮ ਤੇ ਤੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਘਰ ਜਾਣਾ' ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਾਸ਼ ਨੇ ਇਥੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਤੇ ਲਿਖਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਭਾਵ ਕੇਵਲ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਟੇਟਸ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਕੁਲ ਮਹਾਂਦੀਪ ਤੋਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਨਾਲੋਂ ਮੋਹ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟਾ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਸਾਂਝ ਦਾ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪਰਸਪਰ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਇਰ ਭਾਰਤ/ਪੰਜਾਬ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਇਥੇ ਜੰਮੀ ਪਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਲੇਖਕ ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਆਏ।

ਇਥੋਂ ਦੇ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਵਿਰੋਧਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਖ਼ਪਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਦੀ ਵਸਤ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮਾਤ ਭੂਮੀ ਲਈ ਉਦਰੇਵੇਂ ਦਾ ਸੁਰ ਵੀ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਦਰੇਵਾ ਨਾਕਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੱਮਗਰਤਾ ਵਿਚ ਵੇਖਣ/ਪਰਖਣ ਦੀ ਸੋਚ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਬਹੁਤੇ ਕਵੀ ਪੰਜਾਬੀ/ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਰਉਂ ਰਉਂ ਕਰਕੇ ਬਾਹਲਾ ਨਹੀਂ ਝੂਰਦੇ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਜਾਨਦਾਰ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਅਮਾਨਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਇਸਤਰੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦਰਜੇ ਅਤੇ ਔਰਤ ਮਰਦ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਡੇਰੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਸਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਸੋਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਦਵੰਦਾ ਵਿਚਲੀਆਂ ਮਹੀਨ ਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ-ਤੋੜਦੇ ਤੇ ਮੁੜ ਸਿਰਜਦੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਉੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪੈਤਰਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਵੀ ਚਿਤਰਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਪੂਰਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਸਾਡਾ ਲੇਖ ਸੰਪੂਰਨ ਤੇ ਸਟੀਕ ਹੈ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਈ ਲੇਖਕਾਂ ਤੱਕ ਸਾਡੀ ਰਸਾਈ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਹੋਣ। ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਆਤਮਾ ਦੇ ਅੰਬਰ 'ਤੇ ਉੱਗੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿਤਾਰੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਮੁੱਕ ਚਮਕ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਚੇਤਿਆ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਗਮਗਾਉਂਦੀ

ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਵਿਤਾ ਨਾ ਖਿਲਾਅ ਵਿਚੋਂ ਉਭਰਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਿੱਧ ਪੱਧਰੀ ਵਾਰਤਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਮੁੱਕ ਰਹੱਸਾਂ ਨੂੰ ਬਿੰਬਾਂ, ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ, ਪਰਤੀਕਾਂ ਅਲੰਕਾਰਾਂ, ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਗੀਤਕ ਲੈਅ ਵਿਚ ਬੰਨਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸੁਣਦੇ ਸਮੇਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਜਦ ਵਿਚ ਆਏ ਐਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਰਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਿਸਦਾ ਸੁਹਜ ਆਤਮਿਕ ਆਨੰਦ (Aesthtic Pleasure) ਮਾਣਦਿਆਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਨੰਤ ਰਹੱਸੀ ਦਾ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਲਾਸਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬੀੜਨ ਦੀ ਹੀ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਖੇਤਰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਸਾਰਿਆ ਅਤੱਤਾਂ ਤੱਕ ਵਿਦਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਸੀਮ ਕਲਪਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਉਹਦੇ ਲਈ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਰਥ ਸਿਰਜਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਉਹਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਯਥਾਰਥ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਜ਼ਜਬ ਕਰਕੇ ਖ਼ਾਸ ਲਿੱਪੀ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਚੰਗਾ ਸ਼ਾਇਰ/ਕਵੀ ਇਸ ਅਮੁੱਕ ਖ਼ਜਾਨੇ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਗ਼ਦਰ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਾਂ ਸਾਥੀ ਐਮ. ਐਸ ਦੁਖੀਆ, ਭਾਈ ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਐਸ ਸਿੰਘ, ਸੁਤੰਤਰ, ਜਾਚਕ, ਆਦਿ ਹਨ। ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ ਤੇ ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ ਦਾ 'ਡੁੱਬਦੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ' ਤੇ 'ਵਾਪਸੀ' ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਰਚਿਤ ਸ਼ਾਇਰ ਹਨ ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ। ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਮੂਲ ਸੁਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜ਼ਜ਼ਬੇ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕੌੜੇ ਵਰਤਮਾਨ ਯਥਾਰਥ ਨਾਲ ਦਸਤਪੰਜਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਤੇ ਚਰਚਿਤ ਸ਼ਾਇਰ ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਪਿੰਡ ਪਾਸਲੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਘੁੰਮਦਾ ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਰਹਿ ਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਪੜਦਾ ਹੈ। 1975 ਵਿਚ ਬੇਚੈਨ ਸਦੀ, 1980 ਵਿਚ ਅਪੈਰੀਆਂ ਵਾਟਾਂ, 1984 ਵਿਚ ਸਿਫ਼ਰ ਸਵਰ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਛਪਦੇ ਹਨ ਤੇ ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦਾ ਵੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਿੱਛੇ ਜਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਕਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਭਿੰਨੀ ਭਿੰਨੀ ਮਹਿਕ ਦਾ ਦੀਵਾਨਾ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ 'ਬਦਲਦਾ ਦੇਸ਼', 'ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ', 'ਸੰਘਰਸ਼' ਆਦਿ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਜੋਤੀ ਕਾਵਿ

ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਦਿਵਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਆਪ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਪਰੁੱਚ, ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਬਿਹਬਲਤਾ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਂ ਨਾਲ ਉਤਪੋਤ ਹੈ। ਗ਼ਜ਼ਲ ਸਿਨਫ਼ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਆਬੂਰ ਹਾਸਿਲ ਹੈ ਸ਼ਿਵੇਦ ਵਟੁਨ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਸ਼ਾਇਰ ਹਨ ਪਰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਰਤਮਾਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕੋੜੇ ਯਥਾਰਥ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਰਹਿੰਦੇ ਕਵੀ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿੱਲਖਣ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਦਿਲ ਨੂੰ ਮੋਹ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਵੀ ਸਨ। 'ਚਾਨਣ ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਵੀ ਲਿਖਦੇ ਸਨ ਪਰ ਸੱਤਰਵਿਆਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਂਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਰਲ ਪਰ ਨਾਟਕੀ ਵੇਗ ਵਿਚ ਗੁੰਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਕੋ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣਾਂ ਕਾਵਿ ਸਫ਼ਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਥੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਨਜ਼ਮਾਂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਮੂਲ ਸੁਰ ਪਿਆਰ ਹੈ। 'ਫੁੱਲ ਕਿੱਕਰਾਂ ਦੇ ਮਸ਼ਗੂਰ' ਕਿਤਾਬ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸਦੇ 60 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸ਼ਾਇਰ, ਕਵੀ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਗੁਜ਼ਰੇ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਲਿਖਦੇ ਹੋਣ ਪਾਸ਼, ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ, ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ, ਡਾ. ਸੁਖਪਾਲ ਸੰਘੇੜਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਖੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ, ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ, ਕਮਲਦੇਵ ਪਾਲ, ਸ਼ਸ਼ੀਪਾਲ ਸਮੁੰਦਰਾ, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ, ਦਿਲਜੀਤ ਮੋਖਾ, ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਜਗਜੀਤ ਨੌ ਸ਼ਹਿਰਵੀ, ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ, ਬਲਦੇਵ ਬਾਵਾ, ਆਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ। ਮੇਜਰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਦਲੇਰ, ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ, ਹਰਭਜਨ ਢਿੱਲੋਂ, ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੱਧੂ, ਅਮਰਜੀਤ ਪੰਨੂ, ਗੁਲਸ਼ਨ ਦਿਆਲ, ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ ਪਾਲ, ਨਵਨੀਤ ਪੰਨੂ, ਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਘਣਗੱਸ, ਤਿਰਲੋਕਬੀਰ, ਅਸ਼ਰਫ਼ ਗਿੱਲ, ਹਰਿੰਦਰ ਬੀਸਲਾ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹਜ਼ੂਰਾ ਸਿੰਘ, ਬਿੱਕਰ ਐਸ਼ੀ, ਪਿਛੋਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ, ਕਮਲ ਬੰਗਾ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ, ਦਿਲ ਨਿੱਜਰ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਹਿਲ, ਕੁਲਵੰਤ ਸੇਖੋਂ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਢੇਸੀ, ਰਾਠੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰਾਪੁਰੀ, ਦਿਲਜੀਤ ਰਿਆੜ, ਗੁਰਦੀਪ, ਅਮਰਜੋਤੀ ਜੌਹਲ, ਮੱਖਣ ਲੁਹਾਰ, ਅਜੈ ਤਨਵੀਰ, ਜਸਵੀਰ, ਪੰਕਜ, ਨੰਨੂ ਸਹੋਤਾ, ਫਾਰੂਕ ਤਰਾਜ, ਗਗਨਦੀਪ, ਅਵਤਾਰ ਗੋਂਦਾਰਾ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਧੂਤ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ, ਸੁੱਖੀ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਰਾਜ ਲਾਲੀ ਬਟਾਲਾ, ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਹੈ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ
+19253083000

ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ਾ

ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ

ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਇਕ ਲੇਖਿਕਾ, ਅਨੁਵਾਦਕ, ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਖੋਜਕਾਰ ਵੱਜੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਵੱਡਮੁੱਲੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਧਾਂਤਕ, ਵਿਹਾਰਿਕ ਆਲੋਚਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ 28 ਪੁਸਤਕਾਂ, 140 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਕੇਨੈਡਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ 80 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸਾਂ, ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਕੀ-ਨੋਟ ਸਪੀਕਰ/ਰਿਸੋਰਸ ਪਰਸਨ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੱਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਮਾਨ-ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੀਆਂ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤਾਂ ਨੇ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੱਸ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਹੋਂਦ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ ਬੜੇ ਨੇੜਲੇ ਅਤੇ ਨਿੱਗਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਇੰਡੀਅਨ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਦਾ ਇੰਕਸ਼ਾਫ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ’ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਨ ਅਤੇ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਐਨ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲ ਪੂਰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਸ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਬਲਕਿ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਟਿਕਣ ਦੀਆਂ ਚਾਰਾਜੋਈਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਸਖ਼ਤ ਜਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾ ਕੇਵਲ ਕਮਾਈਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜੁਟ ਗਏ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਓੱਥੋਂ ਹੀ ਵੱਸਣ ਅਤੇ ਟਿਕਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਸਾਹਸ ਦੀ ਸਾਖੀ ਭਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਨਸਲਵਾਦੀਆ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ’ਤੇ ਹਮਲੇ, ਨਫਰਤੀ ਵਤੀਰੇ, ਧਾੜਵੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 1914 ਵਿੱਚ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿੱਚ ਯੁਗਾਂਤਰ ਆਸ਼ਰਮ ਦਾ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣਾ, ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਦਫਤਰ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ, ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਨਿਕਲਣਾ ਓੱਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਜਬੇ, ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਚੇਚਤਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲੀ ਪਹਿਲ ਕਦਮੀ ਸੀ।

20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਸੋਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਈ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਛਪੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਉਂਗਲਾਂ ’ਤੇ ਹੀ ਗਿਣਨਜੋਗੀ ਹੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ: ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ

ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਔਖੇ ਭਾਰੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਅਤੇ ਤਲਖ਼ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਦੇ ਸਮਾਚਾਰ ਭਾਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗ਼ਦਰ ਗੂੰਜਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪੱਤਰ-ਪ੍ਰੱਤਿਕਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪੇ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰਚੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕੇਲ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਮਾਧਿਅਮ' 1972 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜਾ 'ਵਾਪਸੀ' 1982 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1986 ਵਿੱਚ ਛਪਿਆ ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ ਦਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਧੁਖਦਾ ਸ਼ਹਿਰ' ਅਤੇ ਰਾਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਦਾ 'ਪੰਜਾਬੀ ਅਮਰੀਕਨ' 1997 ਵਿੱਚ ਛਪਿਆ। ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ ਦਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਸੁਪਨੇ 1998 ਵਿੱਚ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਦਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਵਸਲੋਂ ਉਰ੍ਹੇ, ਐਨ ਕੌਰ ਦਾ 'ਇਕ ਕੁੜੀ ਚੁੱਪ' ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦਾ 2000 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ 'ਹੰਝੂ ਇਕ ਅੱਖ ਦੇ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 1988 ਵਿੱਚ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਟੈਂਡਾ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ, ਸੰਤੋਖ ਗਿੱਲ ਜਗਤਪੁਰੀ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੂਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹੀ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਬਣੀਆਂ।

ਪਰ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੌਲਣਯੋਗ ਉਭਾਰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। 2002 ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਚਦੇਵ, ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਦਰਦੀ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਟੀਮ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ 'ਸੁਪਨੇ ਤੇ ਸੰਤਾਪ' ਨਾਮ ਹੇਠ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਦੀ ਜਾਗ ਸਦਕਾ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੋ ਦਰਜਨ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਏ। ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ (ਬਿਨ ਸਿੰਗੇ ਸਾਨ, ਰੇਸ ਕਲਾਸ ਤੇ ਜੰਗ, ਰੂਹ ਤੇ ਉਕਰੇ ਚਿੱਤਰ), ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ (ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਮ), ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਾਹਲ (ਪਲ ਪਲ ਪਰਵਾਸ, ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮੋਹ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਜਗ ਬੁੱਝ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੰਗ ਤਰੰਗ), ਅਮਰਜੀਤ ਦਰਦੀ (ਮਾਂ ਮੋਹ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ (ਲੜਕੇ ਤੁਮ ਕੌਣ), ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਸੂਲੀ ਟੰਗੇ ਲੋਕ), ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ (ਸੀਤੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ), ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ (ਲਟ ਲਟ ਬਲਦਾ ਦੀਵਾ) ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ, ਰਾਠੀ ਸੁਰਾਪੁਰੀ, ਰਵੀ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, ਨਵਨੀਤ ਪੰਨੂ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ, ਮੁਮਤਾਜ਼ ਹੁਸੈਨ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਕੁੱਦੋਵਾਲ, ਸੁਰਜੀਤ, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾ ਦੇਣ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਫਹਿਰਿਸਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ: ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ

ਵੱਥ ਕੱਥ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਾਂਗ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਘਰ ਛੱਡਣ/ਛੁੱਟਣ ਦੇ ਹੇਰਵਿਆਂ, ਉਦਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਨ ਜਾਂ ਨਾਂ ਮੁੜ ਸਕਣ ਦੀ ਦੁਬਿਧਾ, ਮੁੜ-ਘਿੜ ਪਿਛਾਂਹ ਵੇਖਣ, ਕਦੇ ਨਿੰਦਣ ਕਦੇ ਸਲਾਹੁਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਤੋਂ ਅਚੰਭਿਤ ਅਤੇ ਨਸਲਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਦਾਬੇ ਤੋਂ ਅਤੰਕਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਸਥਾਨਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਕਾਰੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਥਾਂ ਤੇ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਅਤੇ ਸਿਮਰਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਘਰ ਆਪਮੁਹਾਰੀਆਂ ਤੁਲਨਾਵਾਂ ਦੇ ਜਿਸ ਅਮੁਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਪਰਵਾਸੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਅੰਗ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਸਦੇ ਕਲਾਤਮਕ ਝਲਕਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਹਾਸਿਲ ਬਣੇ ਹਨ। ਬਿਗਾਨੇ ਮੁਲਕ ਅਤੇ ਪਰਾਏ ਮਾਹੌਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਅਤੇ ਘਾੜਤਾਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬ ਕਹਾਣੀ ਨੇ ਡੂੰਘੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੱਖਿਆ ਅਤੇ ਬਿਰਤਾਂਤਿਆ ਪਰ 9/11 ਦੇ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਥੀਮਕ ਪੈਟਰਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਮੂਡ ਜਿਹੜਾ ਮੁੜ ਘਿੜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਵੇਖਣ ਦੀ ਰੱਟ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਵਧਾਉਣ, ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਹੱਕ ਜਤਾਉਣ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਖਾਈ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰੇ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਲੀ ਆਪਣੀ ਸਥਾਨਕਤਾ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਠਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੋਂਦਮੂਲਕ ਲੋੜ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਮੂਡ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਪਿੜ ਤੇ ਫੈਲਾਓਮੁਖ ਸਾਹਸ ਦਿੱਤਾ।

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਵਾਸ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ, ਘਾਟਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਕਥਾ ਕਹਿੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ, ਭਰਮਾਇਆ, ਖਿੱਚਿਆ, ਖਦੇੜਿਆ, ਡਰਾਇਆ, ਧਮਕਾਇਆ ਪਰ ਸਮੋਇਆ ਨਹੀਂ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਬੇਘਰੇ (ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ), ਟਾਪੂ (ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ), ਬਿਨ ਸਿੰਗੇ ਸਾਨ੍ਹ (ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ), ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਜਦੋਜਹਿਦ ਦੇ ਸਾਹਸਿਕ ਝਲਕਾਰੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਪਰ ਭਰੇ ਭਕੁੰਨੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੀਣਤਾ, ਹੇਚਤਾ, ਬੇਘਰਤਾ, ਇਕੱਲਤਾ ਦੀ ਸੁੰਨਸਾਨ ਜਜ਼ਰਿਆਂ ਵਿਚ ਘਿਰੀ ਖੌਫਜ਼ਦਾ ਪਰਵਾਸੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਝੋਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਗਟਾ 9/11 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲਿਆ ਉਸਨੇ ਬਿਗਾਨੇ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਆਊਟਸਾਈਡਰ, ਓਪਰੀ ਤੇ

ਤਰਲ ਪਛਾਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਬੜੀ ਕਰੂਡਤਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਅਤੇ ਪੱਗ ਕਰਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਕਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪਿਆ, ਉਸਨੂੰ ਗਦਾਰ/ ਆਤੰਕਵਾਦੀ ਗਰਦਾਨ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਹਤਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸਦਾ ਵਿੰਨਵਾ ਦਰਦ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਨੇ ਫੌਰੀ ਕਲਮਬੱਧ ਕੀਤਾ। ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੀ ਵੱਸਣਭੂਮੀ ਨੂੰ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਕੇ ਵੀ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦਾ ਕਿੰਨਾ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੇ ਅਤੰਕਿਤ ਰਿਹਾ, ਇਸਦੇ ਕਲਾਤਮਕ ਬਿੰਬ ਝੰਡੇ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਮੈਲ (ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ) , ਗਰਾਊਂਡ ਜ਼ੀਰੋ (ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ), ਫੈਂਸ (ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ), ਵਰਗੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੇ ਸਾਂਭੇ ਸਿਰਜੇ

9/11 ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਗੋਰਾਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਜਾਤ ਧਰਮ ਦਾ ਨਿਖੇੜਾ ਕੀਤੇ ਸ਼ਕੀ, ਸਾਜਿਸ਼ੀ, ਮੂਲਵਾਦੀ ਆਤੰਕਵਾਦੀ ਗਰਦਾਨਿਆ, ਉਸਨੇ ਸ਼ਨਾਖਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸੋਝੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਉਭਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤਕ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਧਿਰ ਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ ਗੋਰਿਆਂ, ਨੇਟਿਵਾਂ, ਇੰਮੀਗਰੈਂਟ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਮੰਨ ਕੇ ਪੋਜੀਸ਼ਨ ਲੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਛਾਨਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਰਗੀ ਹੋਣੀ ਹੰਢਾਉਂਦੇ ਹੋਰ ਡਾਇਸਪੋਰਿਕ ਸਮੂਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਖੋਲ੍ਹਣ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰੂਹ ਤੇ ਉਕਰੇ ਚਿੱਤਰ (ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ) ਕਿਸ ਪਹਿ ਖੋਲਉ ਗੰਠੜੀ (ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ), ਕਰਜ਼ (ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਹਿਲ) ਵਰਗੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਸੋਝੀ ਦਰਸਾਈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਸਲੀ ਤੇ ਪੱਕੀ ਵੰਡ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਅਤੇ ਇੰਮੀਗਰੈਂਟਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਨਫ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ, ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੀ ਕਾਲਿਆਂ, ਕੋਰੀਅਨਾਂ, ਕੈਸੋਆਂ, ਸਪੈਨਿਸ਼ਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰਵਾਸੀ ਸ਼ਨਾਖਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗੋਰੀ ਨਸਲ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ, ਸ਼ੱਕੀ ਤੇ ਅਣਮਨੁਖੀ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਪੈਨਿਸ਼ਾ, ਪੋਲਿਸ਼ਾ, ਕਾਲਿਆਂ, ਕੈਸੇਵਾਂ, ਆਰਮੀਨੀਅਨਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਰੰਗਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ, ਚਾਹਤਾਂ, ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਵਾਉਣ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਹਾਸਿਲ ਬਣੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੇ ਕਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁਟੇਰੇ, ਲੜਾਕੇ, ਬੇਯਕੀਨੇ, ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਹੂਣੇ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿੱਥ ਨੂੰ ਚਾਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਿਅਥਾ,

ਗੁਆਚੇ ਧੁਆਂਖੇ ਭੂਤ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਨਿਖਰ ਰਹੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਤੇ ਮਜਬੂਤ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਤੇ ਮਾਨਵੀ ਦੋਸਤਾਨਾ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਨਾਇਕਤਵ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਈ ਰੂੜੀਆਂ ਦਾ ਭੰਜਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰੂੜੀ ਨੂੰ ਭੰਨਣ ਵਿਚ ਕਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਰਜ਼ਾਂ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ/ਕੁੜੀਆਂ ਕੋਲ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵਾਅਦੇ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਵਫਾਦਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਗਲਪੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਤਰ ਜੌਬਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੱਬਾਂ, ਸੁਆਰਥਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਆਵਾਸੀ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖੀ ਹਮਦਰਦੀ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਨਾਖਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਸਮਵਿੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਵੇਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਪੜ੍ਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਨਾਖਤਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖਧਿਰ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਬੱਧ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਗਲੋਬਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਅਜੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾਇਸਪੋਰਕ ਲਿਖਤਾਂ ਨੇ ਬਹੁਸਭਿਆਚਾਰਵਾਦ ਨੂੰ ਏਜੰਡੇ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਆਪੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਡਾਇਸਪੋਰੇ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤੇ ਪੈਂਤੜਾ ਉਸ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਪੇਸ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਤੇ ਧਿਰਬੰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਪਹੁੰਚ ਦਰਸਾ ਕੇ ਸਾਹਸ ਅਤੇ ਸਵੈ ਭਰੋਸਾ ਦਾ ਉੱਤਮ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਦਰਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਰਫਿਊ ਜਾਰੀ ਹੈ (ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ) ਸਟਾਪ ਇਟ, ਰੇਸ ਕਲਾਸ ਤੇ ਜੰਗ (ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ) ਕੁੱਤਾ ਤੇ ਮਨੁੱਖ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ) ਵਰਗੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਅਰਬ ਖਾੜੀ ਤੇ ਮਿਡਲ ਈਸਟ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਲੜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨਿਹੱਕੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਮਰਾਜੀ ਜੰਗਾਂ ਦਾ ਖਜ਼ਾ ਬਣਨ ਲਈ ਝੌਂਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਈ ਦੀ ਗਾਥਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਨ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਪਸਰ ਰਹੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਧੌਂਸ, ਬਰਬਰਤਾ, ਬੇਯਕੀਨੀ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਕਟ ਅਨੁਭਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬੜੇ ਟੇਡੇ ਪਰਮਾਣ ਦੇ ਕੇ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ। ਸਮਕਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਅਕੱਥ ਕਥਾ (ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਸੀ) ਇਕ ਪਿਆਲਾ ਕਾਫੀ ਦਾ (ਰਾਠੀ

ਸੂਰਾਪੁਰੀ), ਫਾਦਰਜ਼ ਡੇ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਦਵਾਨ) ਓਰੈਟ (ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ) ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ (ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ), ਧੂੰਏਂ ਦੀ ਲਕੀਰ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ) ਚਿੰਤਕ, ਪਾਗਲ ਮੌਸਮ, ਠੱਗ ਨਿਜ਼ਾਮ (ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ), ਡਾਲਰ ਦੌੜ (ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ) ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਰਥਕ, ਪਦਾਰਥਕ ਅਮੀਰੀ ਦੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਕ ਕਰ ਰਹੀਆਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਪੱਖੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੁਲਕ ਐਲਾਨਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਾਜ ਵੀ ਉਘੇੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਕਰਾਂਤੀ ਗੀਤ (ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ), ਸੂਰਜ ਵਲ ਵੇਖਦਾ ਆਦਮੀ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ) ਵਰਗੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ, ਪਰਵਾਸੀਆਂ, ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪੁਗਾ ਕੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਪੇਸ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਉਭਰਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਵਲੀ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਅਤੇ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਬਣੇ ਬੈਠੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਕੋਝੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਹੱਠੀ ਵਤੀਰਿਆਂ ਦੇ ਠੋਸ ਬਿੰਬ ਸਿਰਜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਕਾਲ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਥੀਮਗਤ ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਪਸਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸਿਰਫ ਬਾਹਰੀ ਸੰਦਰਭਾਂ ਖਿਚੋਤਾਣਾ ਦਾ ਹੀ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਘਰ ਅੰਦਰਲੇ ਸੰਸਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਵਾਦੀ ਵਿਵਾਦੀ ਪਸਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਵੇਂ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਮੱਸਿਆਕਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਦ ਵਿਚ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੋਹਪੁਰਸ਼ (ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ), ਮੋਮ ਦਾ ਬੁੱਤ (ਰਾਠੀ ਸੂਰਾਪੁਰੀ), ਸੂਰਜ ਵਲ ਵੇਖਦਾ ਆਦਮੀ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ) ਵਰਗੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਕਥਾ ਨਾਇਕ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਔਖੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਅ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਨਿਭ ਕੇ ਵੀ ਟਕਰਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਾਦਰਸ਼ਾਹ (ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ), ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਾਰ (ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ), ਮਸਟੈਂਗ ਰੈਂਚ (ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ), ਇਕੋ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਜਾਏ(ਅਮਰਜੀਤ ਦਰਦੀ, ਬਰਫ ਦੇ ਫਰੇਮ 'ਚ ਧੁੱਪ (ਮਨਜੀਤ ਸੇਖੋਂ) ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਮਨਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿਤਰਕੀ ਦੀ ਰੱਚੜਤਾ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਸਾਂਭੀ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਮਦਰ ਡੇ ਗਿਫਟ (ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ), ਘੋੜੇ ਦੇ ਸੁੰਮਾਂ ਦਾ ਖੜਾਕ(ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ), ਧੀਆਂ ਵਾਲੇ (ਐਨ. ਕੌਰ) ਮਰਦ ਜੰਗਲ ਕਟਦਾ ਰਹੇਗਾ (ਅਮਰਜੀਤ ਪੰਨੂ), ਅੱਜ ਦੀ ਰਾਤ (ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ), ਆਪਣੇ ਪਰਾਏ ਲੋਕ (ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ) ਵਰਗੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੇ, ਨਾਰੀ ਨੂੰ ਅਧੀਨਗੀ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬ

ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਫੋਕਸ ਵਿਚ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਥੀਮਕ ਪਾਸਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਨਿਖੜਵਾਂ ਪਹਿਲੂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਦੀਮੀ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਵੱਖਰੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿਚ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੇ ਸਮਕਾਲੀ ਯਥਾਰਥ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀ ਟਾਕਰਵੇਂ ਤੇ ਅਟਲਵੇ ਵਰਤਾਰੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਨਕਾਰਨਯੋਗ ਬਣਤਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦਿਆ ਅਤੇ ਸਾਂਭਣਯੋਗ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਖੇੜਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੱਥ (ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ) ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਤੇ ਜੰਮੀ ਬਰਫ਼, ਨਹੁੰਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ) ਵਰਗੀਆਂ ਜਾਨਦਾਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਰੱਚੜ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਬੜੀ ਕਲਾਤਮਕਤਾ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵੰਤ ਰੌਆਂ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਦਾ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਰਾਸਤਾਂ, ਖ਼ਸਲਤਾਂ ਤੇ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ’ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਚੇਚਾ ਤਰੱਦਦ ਕਰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਵਰਗੇ ਮੁੱਦਿਆ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸਰੋਕਾਰਤਾ ਤੇ ਨਿਭਾਅ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵੰਨ ਸੁਵੰਨੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਚੈਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਥਾ ਵਸਤੂ ਬਣਾ ਕੇ ਇਹ ਦਰਸਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਵਿਚ ਸਾਂਵੇ ਸਤੁੰਲਨ ਨਾ ਬਣਾਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤਾਂ ਨੂੰ ਖਪਤ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸੈਲਾਬ ਵਿਚ ਰੁੜਨੋ ਕੋਈ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤਭੂਮੀ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਅਰਜਿਤ ਕੀਤੀ ਦੋਹਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਂਦਿਆ ਲੋਕਲ ਅਤੇ ਗਲੋਬਲ ਵਿਚ ਇਕ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸਪੇਸ ਸਿਰਜੀ ਹੈ। ਬਿਗਾਨੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਪਛਾਣ ਲਈ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀਆਂ ਨਿਆਰੀਆਂ ਖਸਲਤਾਂ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਚੜਤਾ ਦਾ ਤਿਆਰ ਵੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਮਰਦ ਦੀਆਂ ਪਿਤਰਕੀ ਮਨੋਬਣਤਰਾਂ ਨੂੰ ਢਲਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਔਰਤ ਦੀ ਦਮਿਤ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਛੰਡ ਕੇ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਜਾਤ ਪਾਤੀ, ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ, ਦਕਿਆਨੂਸੀ ਰੱਚੜਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਕਰਕੇ ਸਿਰਜੇ ਕਥਾ ਬਿੰਬ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਵੱਖਰੇ ਤੇ ਸੱਜਰੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਕਥਾ ਨਾਇਕ ਨਵੇਂ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ, ਸੰਵਾਦਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਘੜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤਾਂ ਦਾ ਪਰਤੌ ਹਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਥੀਮਗਤ ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਪਾਸਾਰ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੇਂਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਬਹੁਸੰਦਰਭੀ ਖਿਚੋਤਾਣਾਂ, ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਮਜਬੂਰੀਆਂ

ਦੀ ਬਿੰਬਕਾਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਉਸਦੀ ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਪੇਸ ਲਈ ਹੋ ਰਹੀ ਘਿਰਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਕੰਨਸੋਆਂ ਵੀ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜਦਿਆਂ ਪਾਠਕ ਦੇ ਮਨ ਤੇ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਨਿਰੰਤਰ ਤੌਰ ਤੇ ਤਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਿਗਾਨੇ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਲ ਪਲ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਨੇ ਘੜੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਸ ਨਾਲ ਖਹਿਸਰ ਕੇ ਲੰਘੀਆਂ ਜਾ ਲੰਘ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਰਾਈਆਂ ਧਰਤੀਆਂ ਤੇ ਨਵੀਨ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਸਨਮੁਖ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਮਨੀ ਹਰ ਪਲ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਲੈਣੀ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਘਾੜਤਾਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਨਿਕਟ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵ ਤੇ ਆਗ੍ਰਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਆਪਣੀਆਂ ਮਨੋਸੰਰਚਨਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇ ਪਛਾਣੇ ਹਨ।

ਔਸਤ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਨੁਭਵਾਂ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਸੋਚਾਂ, ਪਹੁੰਚਾਂ ਦਾ ਦੁਹਰਾਓ ਇਹ ਤਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਯਥਾਰਥ ਹਾਈਪਰ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਅਸਲ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਦੀ ਸਹੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਨੇ ਹਰ ਉਮਰ, ਹਰ ਵਰਗ, ਹਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਸੋਚ ਦੇ ਹਾਣ ਦੇ ਕਥਾ ਬਿੰਬ ਸਿਰਜੇ ਹਨ। ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ, ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ, ਵਰਗੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪ੍ਰਤਿਬੱਧਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਬੁੱਧਤਾ ਦੇ ਹਾਣ ਦੇ ਕਥਾ ਬਿੰਬ ਸਿਰਜੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਦੀਆਂ ਡਾਇਸਪੋਰਿਕ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਘੜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਮਾਅਨੇਖੇਜ਼ ਬਿੰਬ ਸਿਰਜ ਕੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਜਖੀਰੇ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸੁਹਜ ਸੰਚਾਰ ਤਲਾਸ਼ਦਿਆਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਭਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਨਾਂ ਅਤੇ ਰੋਸ਼ਨ ਦਿਮਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜੀ ਸੁਚੇਤ ਸਰਗਰਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੀ ਕਲਾ ਆਪਣੀ ਸੂਝ ਤੇ ਸਮਝ ਅਨੁਰੂਪ ਹੀ ਕੁਸ਼ਲ ਤੇ ਮੌਲਿਕ ਹੈ।

ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ
ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ
+919417243245

ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ

ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ 'ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ'

ਧਰਮ ਦਾ ਨਾਮ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਦਿਲ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਇਕ ਦਮ ਨੀਂਦ 'ਚੋਂ ਜਾਗ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਧਰਮੀ ਬਣਨਾ, ਧਰਮੀ ਹੋਣਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਦਿਖਣਾ,ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਅਤੇ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣਾ ਇਹ ਸਭ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ, ਡਾਢਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਧਰਮ ਦਾ ਬਾਣਾ ਪਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਖ਼ਸ ਧਰਮੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਧਰਮ ਦੇ ਸੋਹਣੇ ਸੁੰਦਰ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਵਿਚ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅੜਚਨ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ ਉਹ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਮਨ ਹੈ ਜੋ ਮਾਇਆ ਰੂਪੀ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦਲ ਦਲ ਵਿਚ ਧੱਸਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜ ਦੂਤ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ, ਦੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਫਸ ਕੇ ਧਰਮ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ 'ਤੁਰਨ' ਤੋਂ 'ਆਕੀ' ਹੋ ਬੈਠਾ ਹੈ ਪਰ ਬਾਹਰੋਂ ਧਰਮੀ ਬਣਨ ਦੇ ਪਖੰਡ ਅਤੇ ਦਿਖਾਵੇ ਵੀ ਰੱਜ ਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਂ, ਧਰਮ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਰਪਾ ਸਦਕਾ ਜਦ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਮਿਹਰ ਭਰੀ ਨਜ਼ਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਖੜਾ ਮਾਰਗ ਆਸਾਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਣ ਦਾ ਚਾਉ ਉਪਜ ਪਵੇ,ਇਕ ਤੜਪ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਕ ਤੀਬਰ ਤਾਂਘ ਅਤੇ ਵਿਆਕੁਲਤਾ ਵਿਚ ਮਨ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਉਸ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰੇ, ਉਸਦੇ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਕਰੇ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਲਈ ਇਹ ਚੰਚਲ ਮਨ ਤਿਆਰ ਹੋ ਬੈਠੇ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਗਿਆ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਮੱਤ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਝਿੜਕ ਮਿੱਠੀ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਵੇ, ਮਨ ਬਾਹਰਲੀ ਭਟਕਣ ਤੋਂ ਅੰਦਰਲੇ ਟਿਕਾਉ ਵੱਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਮਨਮੁਖ ਤੋਂ ਗੁਰਮੁਖ ਬਣਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵੱਲ ਹੋ ਤੁਰਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਹੀ ਧਰਮੀ ਬਣਨ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ। ਅਸੀ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਉਹ ਵਡਭਾਗੇ ਮਨੁੱਖ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਇਸ ਅਤਿ ਦੁਖਦਾਈ ਭਿਆਨਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਜਾਂ ਇਸ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਭਰੇ ਸਫਰ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜਤਾ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਜੀਵਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਦੇ ਰਾਹ ਦਸੇਰੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਅਤੇ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਵਾਪਰਿਆ ਜਾਂ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਅਪਣੇ ਵਡੇਰੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ, ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸੁਚੱਜੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਗਿਰਾਵਟਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਕੌਮ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਜਾਂ ਗਿਰਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦਾ ਧਰਮ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਥਲੇ ਲੇਖ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੁਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਅਪਣੇ ਧਰਮ, ਕੌਮ, ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਢੂੰਡਣੇ,

ਭਾਲਣੇ ਬਹੁਤ ਕਠਿਨ ਹੈ ਪਰ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲੜੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਅੱਗੇ ਲੈ ਕੇ ਵਧਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਪਰ ਇਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਸੀ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਅਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਸੋਹਣੇ ਦੁਰਲਭ ਅਨਮੋਲ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਜਵਾਹਰ ਮਾਣਕ ਪਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਜਾਇਆ ਸੰਵਾਰਿਆ ਅਤੇ ਭਰਪੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਰਬ ਉੱਤਮ ਹਸਤਾਖਸ਼ਰ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਸਰਦਾਰ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਹਨ। ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰਸੀਏ, ਕੀਰਤਨੀਏ, ਕਥਾਵਾਚਕ, ਪ੍ਰਚਾਰਕ, ਨਾਮ ਜਪਣ ਵਾਲੇ, ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਵੰਡ ਕੇ ਛਕਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਰ ਪਲ ਗੁਰੂ,ਧਰਮ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਬਤੀਤ ਹੋਇਆ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਉੱਤਮ ਵਿਚਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਲਿਖਤਾਂ ਗ਼ਜ਼ਲ,ਗੀਤ, ਧਾਰਮਿਕ ਲੇਖ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹਨ:-

ਹਰਿ ਕੀਆ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆਂ (ਧਾਰਮਿਕ ਲੇਖ), ਅਮਨ ਸੁਨੇਹੜੇ (ਕਵਿਤਾਵਾਂ), ਰੂਹਾਨੀ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ (ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ), ਬਾਬੇ ਤਾਰੇ ਚਾਰਿ ਚਕਿ (ਧਾਰਮਿਕ ਲੇਖ), ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਸ ਜਗ ਮਹਿ ਚਾਨਣ ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਧਾਰਮਿਕ ਲੇਖ, ਭਾਗ ਦੂਜਾ ਰੂਹਾਨੀ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (ਜੀਵਨੀ), ਇਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ, ਨਵਾਂ ਸੰਸਾਰ (ਨਿਬੰਧ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), ਨੇੜਿਉਂ ਤੱਕਿਆ ਅਮਰੀਕਾ (ਵਾਰਤਕ), ਰੂਹਾਨੀ ਸਾਹਿਤ (ਧਾਰਮਿਕ ਲੇਖ), ਤੇਰਾ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਤਾਰੇ ਸੰਸਾਰੁ (ਧਾਰਮਿਕ ਲੇਖ), ਸੰਸਾਰ ਰੋਗੀ ਨਾਮ ਦਾਰੂ (ਧਾਰਮਿਕ ਲੇਖ), ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਦੀਆਂ ਅਕੱਥ ਕਹਾਣੀਆਂ (ਧਾਰਮਿਕ ਲੇਖ), ਸੱਚੀ ਪ੍ਰੀਤਿ : ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ (ਵਿਆਖਿਆ)।

ਜਿਹੜੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਨਾ ਹੋਇਆ ਓਸ ਗ਼ਜ਼ਲ ਨੂੰ ਲਿਖਣ
ਲੱਗਿਆਂ ਸਮਾਂ ਕਿਉਂ ਐਵੇਂ ਖੋਇਆ। (ਪੰਨਾ 37 ਰੁਹਾਨੀ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ)

ਏਥੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ “ਰੂਹਾਨੀ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ” ਇਕ ਅਨਮੋਲ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਤਾਂ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ੀਰਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਦੂਜਾ ਇਕ ਪਰਪੱਕ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਅੱਡ ਅੱਡ ਸ਼ਿਅਰ ਵੱਖਰਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਅੱਡ ਅੱਡ ਸੰਦਰਭਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਚ ਨਿਹਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਦੂਜਾ ਸ਼ਿਅਰ ਪਹਿਲੇ ਦਾ ਪੂਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੀ ਇਕ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦਾ ਹੁਸਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਹਰ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦਾ ਸ਼ੀਰਸ਼ਕ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਅੰਤ੍ਰੀਵੀ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ

ਸ਼ੀਰਸ਼ਕ (ਟੂਕ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸ਼ਿਅਰ ਦਰ ਸ਼ਿਅਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਅਜੇਹੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਜਾਂ ਮੁਸਲਸਲ ਗ਼ਜ਼ਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਬੰਦਸ਼ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਅਮੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਨਿਬੜਦੀ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ "ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਸ ਜਗ ਮਹਿ ਚਾਨਣ" ਅਨੁਸਾਰ

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬਸਹਿ ਸੁਖ ਮੰਦਰਿ ॥
ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਇ ਸਦਾ ਮਨ ਅੰਦਰਿ ॥

ਇਸ ਸਾਰੀ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਤਨ ਮਨ ਦੇ ਸੁਖ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਧਨੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੋਂ ਆ ਕੇ ਧਨ ਕਮਾ ਕੇ ਬਣੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਡਾ ਅੰਤਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸੋਂ ਆ ਕੇ ਧਨੀ ਬਣੇ ਸਿੱਖ ਕੋਲ ਕਿਓਂ-ਕਿਉਂ ਧਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ ਹੋਰ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਹ ਦੁਨਿਆਵੀ ਧਨ ਆਪਣੀ ਚਤੁਰਾਈ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਕਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਾਤਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਦਾਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਬਹੁਤ ਵਡੀ ਭੁੱਲ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ਼ੋਂ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਉਮੈ ਵੇੜਿਆ ਹੋਇਆ ਮਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਭਰਮ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਮਾਇਆ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਮਾਂਗੈ ਦੰਮਾ ਦੰਮ ਦੇ ਮਹਾਂ ਵਾਕ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਇਆ ਮੰਗਣ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਕੇਵਲ ਮਾਇਆ ਮੰਗਣ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪੁਸਤਕ "ਅਮਨ ਸੁਨੇਹੜੇ" ਦੁਆਰਾ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਅਤਿਅੰਤ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਮਨ ਨਾਲ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ :

ਜਿਥੇ ਹੋਵੇ ਫ਼ਿਰਕੂ ਜਨੂਨ
ਉੱਥੇ ਡੁੱਲ੍ਹੇ ਖ਼ੂਨ ਹੀ ਖ਼ੂਨ । ਪੰਨਾ 10

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਨ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ।

ਛੱਡ ਵਰਤੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ
ਓਟ ਲੈ ਅਮਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ । ਪੰਨਾ 15

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਰੂਹਾਨੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਅਨਮੋਲ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਉੱਥੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਰਹੇ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਕਈ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਤੋਂ ਸੱਚੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ। ਏਥੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ

ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹਾਂਗੀ ਕਿ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਜੀਵਨ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮਰਪਿਤ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾ ਕੇ ਇਸ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਜੋ ਮਾਲਾਮਾਲ ਕੀਤਾ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਸਮਝ ਕੇ ਹੀ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਅਤੀ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਅੱਜ ਰਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਨੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੁਣ ਸਨਮਾਨਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਸ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਂ ਨੰਬਰ ਕਿਥੇ ਕੁ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਗ਼ੌਰਤਲਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ’ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਨਾਮ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਉਹ ਹਨ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਆਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ ਜੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਜੀ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਇਨੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਮਿੱਤਰਤਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਸਰੀਰ ਤਾਂ ਦੋ ਹੋਣ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਸਰੀਰਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਹੀ ਆਤਮਾ ਵਿਚਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਆਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ ਜੀ ਦੀ ਇਕੱਲਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਕਤ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਗਿਆਨੀ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿਚ ਸੰਪਾਦਿਤ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੁਸਤਕ, “ਅਭਿਨੰਦਨ ਗ੍ਰੰਥ” ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਜੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕੁ ਟੂਕਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੀ ।

“ਐ ਮੇਰੇ ਮਾਲਿਕ ਮੇਰੇ ਪਰਮਾਤਮਾ
ਸੌਂ ਗਈ ਏ ਆਦਮੀ ਦੀ ਆਤਮਾ । ਪੰਨਾ 269

ਲੋਕ ਸੁੱਖੀ ਪਰਲੋਕ ਸੁਹੇਲੇ ਜੋ ਨਰ ਸੇਵ ਕਮਾਵੇ
ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਵੇਲਾਂ
ਵਿਚ ਦਰਗਾਹ ਦੇ ਹਰੀਆਂ । ਪੰਨਾ 294

ਫਰਿਜਨੋ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਬੰਧੀ ਰਚਨਾਕਾਰ : ਬੁੱਧੀ ਜੀਵੀ ਅਤੇ ਅਤਿ ਸਤਿਕਾਰਿਤ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਡਾਕਟਰ ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਵੀਅਤ, ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸੰਬੰਧੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਸਤਕ, “ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਤੋਂ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਤੱਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ’’ ਹੈ। ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਆਰੰਭ ਪੱਛਮੀ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ: ਹਿਊ ਮੈਕਲਾਊਡ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਜੋਂ ਹੋਇਆ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਖੋਜ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਚਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੈਕਲਾਊਡ ਨੇ ਕਈ ਮਨੌਤਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ,

(1) ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ, ‘ਆਦਿ ਬੀੜ’ (ਕਰਤਾਰਪੁਰੀ ਬੀੜ), ਮੌਲਿਕ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਵਾਲੀ ‘ਬੰਨੋ ਬੀੜ’ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਹੈ।

(2) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਕਥਿਤ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਿਉਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਉਦਾਸੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

(3) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ, ਕੇਵਲ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤੀ ਦੀ 'ਸੰਤ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਹੀ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਮੋਢੀ ਬਾਬਾ ਕਬੀਰ ਸਨ ।

(4) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ 'ਆਦਿ ਬੀੜ' ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾਂ ਵੇਲੇ ਕਈ ਖਰੜਿਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਈਆਂ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਕੀਤੀ,

(5) ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ'ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ 30 ਮਾਰਚ, 1699 ਈ: ਨੂੰ 'ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ' ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਮੈਕਲਾਉਡ ਨੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੋਹਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਕ ਆਮ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਖੋਜ ਅਕਾਦਮਿਕ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪੱਧਤੀ ਤੇ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਮਨੌਤਾਂ (Hypotheses) ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ (Theory) ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਲਈ, ਮੈਕਲਾਉਡ ਨੇ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗੋਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਝੰਡਾ ਬਰਦਾਰ (lag career) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਪੀਐੱਚ. ਡੀ. ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਮਨੌਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦਿੱਤੇ । ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਉਹ ਖੁਦ ਨਿਗਰਾਨ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤ ਪੱਛਮੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਨ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਡਾ. ਮੈਕਲਾਉਡ ਦੀਆਂ ਮਨੌਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਝੰਡਾ ਬਰਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੇ ਪੀਐੱਚ. ਡੀ. ਦੇ ਥੀਸਿਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਨਿਬੰਧ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਟੀਕਾ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਸਿੱਧੂ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਤੋਂ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਤੱਕ ਪਾਏ ਗਏ ਭੁਲੇਖੇ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਛਿੜੇ ਹੋਏ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਪਾਠਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਾਹ ਦਸੇਰਾ ਬਣੇਗੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਕਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੰਘ ਕਿੱਤੇ ਪੱਖੋਂ ਜੈਨੇਟਿਕਸ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਨ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੋਹਾਂ ਜ਼ਬਾਨਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਪਾਏ ਦੇ ਲੇਖਕ ਸਨ। ਅਫ਼ਸੋਸ ਕਿ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ,ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਇੰਸਦਾਨ,ਉੱਚ ਪਾਏ ਦੇ ਕਵੀ ਤੇ ਲਿਖਾਰੀ ਡਾਕਟਰ ਸਿੱਧੂ ਜੀ ਅਕਤੂਬਰ 2022 ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਇਸ ਫ਼ਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਰੁਖ਼ਸਤ ਹੋ ਗਏ।

ਇਸੇ ਕਰਮ ਵਿੱਚ **ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਸਾਲ** ਇਸੇ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਖੜੇ ਹੋਏ ਦਿਸ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਬਰਸਾਲ ਜੀ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਪੂਰਨ ਗੁਰਸਿੱਖ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਸੁਚੱਜੇ

ਲਿਖਾਰੀ ਹਨ। ਬਰਸਾਲ ਜੀ ਮਨ ਨੀਵਾਂ ਅਤੇ ਉਚੀ ਮੱਤ ਵਾਲੇ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿੱਠ ਬੋਲੜੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਗੁਰਸਿੱਖ ਹਨ।

ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ: ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਗੀਤ, ਨਿਯਮੀ ਰਮਜਾਂ। "ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਗੀਤ" ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ 'ਚੋਂ ਬਰਸਾਲ ਜੀ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

"ਭਾਲ਼ੇ ਜੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰਮੁੱਖੀ ਹੋ ਕੇ ਬੰਦਾ
ਹੋਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ
ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਘੱਟ ਕਰੇ ਚੰਗੇ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰੇ ।
ਮੰਗੇ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ । ਪੰਨਾ 19

ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਮੱਖਣਸ਼ਾਹ ਨੂੰ
ਮੁੜ ਕੋਠੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲ
ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਬੁੱਧ ਬਿਬੇਕ ਨਾਲ
ਸੱਚ ਲੁਕਿਆ ਆ ਕੇ ਟੋਲ਼ । ਪੰਨਾ 40

2019 ਵਿੱਚ ਸਿਰਜੀ ਪੁਸਤਕ, "ਨਿਯਮੀ ਰਮਜਾਂ" ਬਰਸਾਲ ਜੀ ਦੀ ਬਿਬੇਕ ਭਰਪੂਰ ਸਿਰਜਣਾਕਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

ਜਿਸਦੇ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਬੰਦਾ ਪਾਏਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ।
ਓਹ ਕਾਹਦਾ ਸੱਚ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ
ਹੋਇਆ ਜਿਹੜਾ ਖ਼ੁਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਪੰਨਾ 57

ਏਥੇ ਮੈਂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਧੁਰ ਗਹਿਰਾਈਆਂ ਚੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੀ ਸਤਿਕਾਰ ਜੋਗ ਵੀਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀਰਤ ਜੀ ਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਵੱਡਮੁਲੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਕੇ ਮੇਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਨਵੇਂ, ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਾਹਿਤ, ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਰੰਭ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਜੀ. ਜੀ. ਐਨ. ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਅਦਾਰੇ ਦੀ ਰਿਣੀ ਹਾਂ।

ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ 'ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ'
916 687 3536

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ

ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਗਭਗ ਇਕ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਲੰਮਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੋਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਦ ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ ਅਜੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਕਿਸੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਕਾਲਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਥੋਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੋਹਲੇ ਗਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਖ਼ਬਾਰ 1912 ਵਿਚ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੀ. ਡੀ. ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ਼ ਇਸ ਦੇਸ ਵਿਚ 'ਹਿੰਦੀ ਪੈਸਫਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' 1911 ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਜੀ ਸਨ। ਇਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ 1912 ਵਿਚ ਸਿਆਟਲ ਤੋਂ 'ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਾ ਚੱਲ ਸਕਿਆ। ਜੀ. ਡੀ. ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਣ ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਪੈਸਿਫਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੀ ਮੱਠੀ ਪੈ ਗਈ। ਜਦ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਬਰਕਲੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਆਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 1913 ਵਿਚ ਪੋਰਟਲੈਂਡ ਬੁਲਾਇਆ। ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ਼ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੋਤ ਜਗਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਲਾਲਾ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ 'ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ' ਨਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੈਡਕੁਆਟਰ ਸਾਨਫ਼ਰਾਂਸਿਸਕੋ (ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆ) ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਥੋਂ ਹੀ 'ਗ਼ਦਰ' ਨਾਮੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਅਖ਼ਬਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਕਿ ਜੀ. ਡੀ. ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਲੇਖ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। 'ਗ਼ਦਰ' ਉਰਦੂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੋਹਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਛਪਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਖਾਸ ਕਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ, ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੇਖ ਅਤੇ ਬੀਰ ਰਸੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਜਦ 1914 ਵਿਚ ਲਾਲਾ ਜੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਯੂਰਪ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਦ 'ਗ਼ਦਰ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਐਡੀਟੋਰੀਅਲ ਬੋਰਡ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਟੁੰਡੀਲਾਟ) ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਐਡੀਟੋਰੀਅਲ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹਨਾ ਦੀਆਂ ਬੀਰ ਰਸੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਛਪਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਏਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਕੇ ਭਾਰਤ ਪੁੱਜੇ ਸਨ।

ਗ਼ਦਰ ਲਈ ਬੰਬ ਬਣਾਉਣੇ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਵੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਚਲਾਉਣਾ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬੰਬ ਬਣਾਉਣੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਗਏ, ਪਰ ਜਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਨੂੰ ਬੰਬ ਬਨਾਉਣੇ ਸਿਖਾਉਣ ਗਏ ਤਾਂ ਬੰਬ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੀ ਫਟ ਗਿਆ ਤੇ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਉਡ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ 'ਟੁੰਡੀਲਾਟ' ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਏ।

ਪਹਿਲੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਣ, ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬੇ ਅੱਧੀ ਪਚੱਧੀ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ, ਖਾਸ ਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ, ਗ਼ਦਰ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਆ ਗਏ, ਪਰ 1915 ਵਿਚ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਸੂਹੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਸਤਾਨੀ ਕਾਰਨ, ਗ਼ਦਰ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾ ਲਏ ਤੇ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣ ਚੁਣ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇੰਝ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀਆਂ, ਉਮਰ ਕੈਦਾਂ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ ਤੇ 'ਗ਼ਦਰ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਵੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਮਾ ਅਰਸਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪਤਰਕਾਰੀ ਆਰੰਭ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਨੂੰਨ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਥੇ ਬੇਹੱਦ ਨਿਗੂਣੀ ਰਹੀ। ਸੰਨ 1923 ਵਿਚ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰੀਅਤ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗੋਰਿਆਂ ਦੀ ਨਸਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਸਖਤ ਕਨੂੰਨਾਂ ਸਦਕਾ ਏਥੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਪੱਕੇ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਸਿਟੀਜਨ ਬਣਨਾ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਸੀ। ਸੰਨ 1960 ਵਿਚ ਕਨੂੰਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰਾਂ ਨੂੰ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ, ਇਥੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜਨੀਅਰ ਤੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਵੀ ਇਥੇ ਆਉਣੇ ਆਰੰਭ ਹੋਏ। ਉਚੇਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਏਥੇ ਸਥਾਈ ਹੋਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਡਾਕਟਰ ਏਨੀ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਇਥੇ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਰ ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤੀ ਵੱਧ ਨਾ ਸਕੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਥੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨਾ ਨਿਕਲ ਸਕਿਆ।

ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਅੱਠਵੇਂ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬੀ ਜਰਮਨੀ ਤੇ ਬੈਲਜੀਅਮ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਏ। ਫਿਰ ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਇਹ ਚਲਨ ਵਧਦਾ ਹੀ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਜਰਮਨੀ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੇ। ਏਜੰਟ ਵੀ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਡੌਂਕੀਆਂ ਲਗਵਾ ਕੇ ਕਾਫੀ ਲੋਕ ਏਥੇ ਭੇਜਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ। ਖੁਸ਼ਕਿਮਤੀ ਨਾਲ ਇਸੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰੋਨਾਲਡ ਰੀਗਨ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਕਰਨ ਦਾ ਕਨੂੰਨ ਬਣ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਹਜਾਰਾਂ ਹੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਕੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਜਾਇਜ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਇਥੇ ਆਏ ਤੇ ਪੱਕੇ ਹੋ ਗਏ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ, ਇਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੰਜ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਭਾਰਤੀ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਚੋਖੀ ਗਿਣਤੀ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਏਥੇ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਉਪਰੰਤ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ 'ਇੰਡੋ-ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼' ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਮਾਮੂਲੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲੱਗਾ। ਫਿਰ ਕਨੇਡਾ ਤੋਂ ਹੀ 'ਹਮਦਰਦ' ਤੇ 'ਕੌਮੀ ਦਰਦ' ਆਉਣੇ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਏ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੁਕੰਮਲ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ' 1998 ਵਿਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਇੰਡੀਆ ਅਬਰੌਡ' ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ਼, ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਸਨ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 'ਅਜੀਤ' ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਲੰਬਾ ਅਰਸਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਐਡੀਟਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਸਮੀਖਿਅਕ ਡਾ. ਧਰਮਪਾਲ ਸਿੰਗਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ' ਅਜੀਤ' ਦੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 'ਅਜੀਤ' ਨੂੰ ਜਿਸ ਕਦਰ ਸਰਵ-ਉੱਚ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਸਿਰੜੀ, ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਅਮਲ ਦੇ ਚਿਤੇਰੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।'

ਇਹ ਵੀ ਇਤਫਾਕ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਵੀ ਉਸੇ ਕੋਟਲਾ ਨੌਧ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹਨ, ਜਿਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟੁੰਡੀਲਾਟ ਸਨ, ਜੋ 'ਗ਼ਦਰ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਐਡੀਟੋਰੀਅਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਉੱਪਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਸੋਹਬਤ ਦਾ ਹੀ ਅਸਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਏ ਸਨ।

'ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ' ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਕ ਫਲਾਇਰ ਜਿਹਾ ਛਾਪਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਕਾਜ਼ ਲਈ ਦਾਨ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਤੇ ਦਾਨੀਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਨੇ 'ਜਾਗੋ' ਨਾਂ ਦਾ ਮਾਸਿਕ ਪੱਤਰ ਕੁਝ ਅਰਸਾ ਚਲਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਜੀਤ' ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਛਪੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖ ਉਂਝ ਦੇ ਉਂਝ ਚੇਪ ਕੇ ਛਾਪੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਮਾਸਿਕ ਪਰਚਾ ਕੁਝ ਅਰਸਾ ਹੀ ਚੱਲ ਸਕਿਆ ਤੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ

ਇਸ ਲਈ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਜਨਮ 'ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ਼ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਕਿਉਂਕਿ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਲੇਖਕ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਲਗਭਗ ਸਭ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਛੋਹਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਆਪਣਾ ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਬਾਕਾਇਦਾ ਦੂਜਾ ਦਫ਼ਤਰ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ

ਇੰਚਾਰਜ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 'ਅਜੀਤ' ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰਡ ਨਿਊਜ਼ ਐਡੀਟਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਨ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਤਿੰਨ ਸਬ ਐਡੀਟਰ ਵੀ ਰੱਖੇ ਗਏ।

ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ ਮੰਗਵਾਏ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਨਾਲ਼ ਭੇਜਿਆ ਕਾਰਡ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਲਈ 'ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ' ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਮੁਫ਼ਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਣਗੇ ਤਾਂ 25 ਡਾਲਰ ਸਾਲ ਦਾ ਚੰਦਾ ਦੇ ਕੇ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਪਾਠਕ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਛਪਦੇ ਤੇ ਵਿਕਦੇ 'ਇੰਡੀਆ ਅਬਰੌਡ' ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਮੁਫ਼ਤ ਅਖ਼ਬਾਰ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਕੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਾਣਨ ਲਈ ਫੋਨ ਸਰਵੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਾਲਮ ਲਿਖਵਾਉਣੇ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਲਦੀਪ ਨਈਅਰ, ਖ਼ੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ ਅਤੇ ਮਹੀਪ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਇੰਝ ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਵਰਗ ਜਿਵੇਂ ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜਨੀਅਰ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣ ਗਿਆ।

ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵੀ 'ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ' ਨੇ ਖਿੱਚਿਆ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਇਸ ਵਿਚ ਦੇਣੇ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ , ਵਕੀਲਾਂ, ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਤੇ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟਰਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਬਣ ਗਿਆ।

ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਜਦ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਜਮਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਏ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ, ਤਦ ਇਥੋਂ ਇਕ ਨਵੇਂ ਆਏ ਬੰਦੇ ਨੇ 'ਅਜੀਤ' ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਨਾਂ ਵਰਤ ਕੇ ਮੁਫਤ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਅਜੀਤ' ਕੱਢ ਲਿਆ। ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਪਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਉਹ ਦਿਨ ਸਨ ਜਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਜੋਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਫਤ ਅਖ਼ਬਾਰ ਕਿਉਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਮੁਫਤ ਵੰਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਈ ਰਹੱਸਮਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਜਦ 1998 ਵਿਚ 'ਸ਼ੇਰ ਏ ਪੰਜਾਬ' ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ, ਤਦ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਮਿਡਲ ਵੈਸਟ) ਤੋਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਵਿਚ ਪਰੂਫ਼-ਰੀਡਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਛਪਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਸਥਾਈ ਕਾਲਮ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਾਪੀ ਕਰਕੇ

ਛਾਪਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਮੁਫ਼ਤ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਮੁਫ਼ਤ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦਾ ਚਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਟੈਂਡਾ ਨੇ 'ਪੰਜਾਬ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ' ਨਿਊਜਰਸੀ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰ ਲਿਆ।

ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਫ਼ਰੀਮੌਂਟ ਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਝਗੜਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਈ ਸਾਲ ਚੱਲਿਆ ਤੇ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਕਾਬਜ਼ ਧੜਾ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਚਾਰ ਲਈ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼' ਨਾਂ ਦਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਆਰੰਭ ਕਰ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਦਲਜੀਤ ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਲਜੀਤ ਸਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਵਿਚ ਸਬਐਡੀਟਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਦਲਜੀਤ ਸਰਾਂ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੇਧ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਲੇਖਕ ਵੀ ਨਾਲ ਜੋੜੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਦਲਜੀਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੇ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਅਨਕੂਲ ਮਾਹੌਲ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। ਉਂਝ ਵੀ ਮੁਫਤ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਤੇ ਵਸੀਲੇ ਵੀ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਣ ਦਲਜੀਤ ਸਰਾਂ ਵਾਪਸ ਇੰਡੀਆ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਥੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਐਡੀਟਰ ਨਾ ਰਿਹਾ।

ਫਰੀਮੌਂਟੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਕਾਬਜ਼ ਧੜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਖਲੋਤੇ ਧੜੇ ਨੂੰ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਪਣੇ ਪਰਚਾਰ ਲਈ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਦੀ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦਾ ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ ਕੱਢ ਲਿਆ। ਭਾਵੇਂ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ ਪੱਧਰ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਤੋਂ ਉਚੇਰੀ ਸੀ, ਪਰ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੇ ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆ ਦੇ ਦੋ ਐਡੀਸ਼ਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਫ਼ਰੀਮੌਂਟ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੂੰ ਮਾਲੀ ਲਾਭ ਵੀ ਹੋਇਆ।

ਇਕ ਸੱਜਣ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾ ਕੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਹੀ ਤਿੰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਹੋਰ ਆਰੰਭ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ, 'ਸ਼ਾਨ-ਏ-ਪੰਜਾਬ', 'ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ' ਅਤੇ 'ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ'। ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ 'ਪਰਦੇਸ ਨਿਊਜ਼' ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਕਿਸੇ ਨੇ 'ਸਾਂਝੀ ਸੋਚ, ਕਿਸੇ ਨੇ 'ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਕੱਢ ਲਏ। ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੇ 'ਪ੍ਰਦੇਸ ਨਿਊਜ਼' ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਵੀ 'ਪ੍ਰਦੇਸ ਨਿਊਜ਼' ਛਪਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਹੀ

ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਦਰਜਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਦੌੜ ਲੱਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ।

'ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ' ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹਰਵਿੰਦਰ ਰਿਆੜ ਨੇ ਵੀ ਕੁਝ ਅਰਸਾ ਬਾਅਦ ਵੱਖਰਾ 'ਰਾਈਟਰ' ਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਫ਼ਤ ਵਾਲਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਰਵਿੰਦਰ ਰਿਆੜ ਕਿਉਕਿ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਐਂਕਰ ਵੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਲਈ ਇਸ ਚੈਨਲ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਵੀ ਖ਼ੂਬ ਲਿਆ। ਦੌੜ ਭੱਜ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲੀ ਪਖੋਂ ਕਾਫੀ ਮਜਬੂਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਜਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਚੈਨਲ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਭਾਰੀ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੀ ਡਾਂਵਾਂਡੋਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਅਚਾਨਕ ਚੱਲ ਵੱਸਿਆ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਫਤ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਖੁੰਬਾਂ ਵਾਂਗ ਉੱਗ ਆਉਣ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਵਾਲ਼ਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸਿਰਫ਼ 'ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਰਿਹਾ, ਜੋ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਘਰ ਘਰ ਪੁੱਜਦਾ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਸਭ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਜਿਥੋਂ ਸੰਗਤ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਮੁਫਤ ਦੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚੋਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਤੇ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼' ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਪੱਧਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੀ ਪੁੱਜਦੇ ਰਹੇ। ਬਾਕੀ ਨਿਕਲ਼ਦੇ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਫਤ ਵਾਲੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਅਖੌਤੀ ਮਾਲਕ ਐਡੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਣੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਨਾ ਪੜ੍ਹਨੀ। ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਖ਼ਬਰਾਂ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਨਾਂ ਮਕਸਦ ਫੋਟੋਆਂ ਛਾਪਣ 'ਤੇ ਹੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਛਪਣ ਵਾਲ਼ੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦੀਆਂ ਕੈਪਸ਼ਨਾਂ ਤੱਕ ਲਿਖਣ ਦੀ ਜ਼ਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਠਾਉਂਦੇ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਅਸਲ ਸਰੋਤ ਇਸ਼ਤਹਾਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਇਸ਼ਤਹਾਰ ਉਹਨਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੇਰੇ ਹੋਵੇ ਤੇ ਇਸ਼ਤਹਾਰਾਂ ਦੇ ਰੇਟ ਵੀ ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਚੰਦੇ ਵਾਲੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਚਾ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਆਪਣੀ ਛਪਣ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਡਾਕਖਾਨੇ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਛਾਪਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਛਪਣ ਗਿਣਤੀ ਝੂਠ ਹੀ ਵਧਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦੱਸਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਭਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਭਾਗੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਹੀ ਛਪਦੇ ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਛਾਪਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਇਸੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਲੰਬੀ ਜੇਲ੍ਹ ਭੁਗਤਣੀ ਪੈ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰੈਸ 'ਚੋਂ ਉਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਛਪਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਪ੍ਰੈਸ ਆਰਡਰ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਜੁਰਮਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਆਪਣੀ ਜੋ

ਵੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ’ਤੇ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੁਫਤ ਵਾਲੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਮਿਆਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੱਕ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਮੇਨ ਸਟ੍ਰੀਮ ਦੇ ਦੋ ਮੁਫਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਛਪਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸਨ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਖਤਰਾ ਸਮਝ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਭਾਰੀ ਮੁੱਲ ’ਤੇ ਖਰੀਦ ਲਏ ਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੇ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਖੁੰਬਾਂ ਵਾਂਗ ਉੱਗੀਆਂ ਮੁਫਤ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਖਰੀਦਦਾ ਮਜਬੂਰਨ ‘ਸ਼ੇਰ ਏ ਪੰਜਾਬ’ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਫਤ ਦੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਲਈ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਅਖ਼ਬਾਰ ਮੁਫਤ ਰਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਨਾਲ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੱਭ ਵੱਡੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਫੈਡੈਕਸ ਰਾਹੀਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਬੰਡਲ ਭੇਜਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਫਤ ਦੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਨੇ ਕਬੂਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮੇਨ ਸਟ੍ਰੀਮ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਇਸ਼ਤਹਾਰ ਘਟਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ।

ਰਹਿੰਦੀ ਕਸਰ ਇੰਟਰਨੈਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ‘ਅਜੀਤ ਜਲੰਧਰ’, ‘ਜੱਗਬਾਣੀ’ ਤੇ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ’ ਆਦਿ ਦੇ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਐਡੀਸ਼ਨ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਕਿਉਕਿ ਸਪਤਾਹਿਕ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਕਾਇਮ ਨਾ ਰੱਖ ਸਕੀਆਂ।

ਜਦ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਜਿਵੇਂ ਫ਼ੇਸ੍ਬੁੱਕ, ਯੂਟਿਊਬ, ਗੂਗਲ ਆਦਿ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਲਏ, ਤਦ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ‘ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ’ ਨੂੰ ਮਾਰੀ। ਇਹੋ ਹੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਆਪਣੀ ਛਪਣ ਗਿਣਤੀ ਕਾਰਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਦ ਇਹ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ, ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਛਪਣ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਭਾਰ ਸਹਾਰਨਾ ਕਠਿਨ ਹੁੰਦਾ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਰਜਨਾਂ ਮੁਫ਼ਤ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਵੰਡੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਸਭ ਨੇ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰੇਟ ਘਟਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ‘ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ’ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਜਿਊਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਕਠਿਨ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਅਖ਼ੀਰ ਸੁਖਮਨੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਇੰਕ ਨੇ ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਅਰਸਾ ਚਲਾ ਕੇ ਛਾਪਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਅਖ਼ਬਾਰ

'ਇੰਡੀਆ ਅਬਰੌਡ' ਵੀ ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ, ਕਿਉਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵੀ ਮੁਫ਼ਤ ਵਾਲੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਹਰ ਥਾਂ ਢੇਰ ਲੱਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

'ਸ਼ੇਰ ਏ ਪੰਜਾਬ' ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਜਰਾਤੀ ਦਾ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਗੁਜਰਾਤ ਟਾਈਮਜ਼' ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗੁਜਰਾਤੀ ਦੀ ਉਹੀ ਇਕੋ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਚਲੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੁਫਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਗੁਜਰਾਤੀ ਨੇ ਮੁਫਤ ਦਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਸੋ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਟੀ ਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵੇਲ਼ੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਕੋਈ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਕੁਝ ਇਕ ਨੇ ਸਿਰਫ ਆਨ੍ਲਾਈਨ ਐਡੀਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਨੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਐਡੀਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਮੈਦਾਨ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਂਝ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਚੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨੀ ਵੀ ਕਠਿਨ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਵੀ ਜੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਵਾਂ ਨਾਂ ਦੇ ਕੇ ਇਕ ਪੰਨੇ ਦੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ, ਫੇਸਬੁਕ 'ਤੇ ਪਾ ਕੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਐਡੀਟਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਐਥਨਿਕ ਪੇਪਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਬਸਿਡੀ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਥੇ ਮੁਫ਼ਤ ਵਾ਼ਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਛਪ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹੂਲਤ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਬੇਹੱਦ ਧੁੰਦਲਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 'ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ' ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼' ਇਕ ਕੇਸ ਹਾਰ ਜਾਣ ਕਾਰਣ ਛਪਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁਣ ਇਹ ਕੰਮ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਹਰਵਿੰਦਰ ਰਿਆੜ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ 'ਰਾਈਟਰ' ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਰਿਆੜ ਵਰਗੀ ਦੌੜ ਭੱਜ ਕਰਨੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਣ ਵਾ਼ਲਾ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਟਾਈਮਜ਼' ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਲਕਾਂ ਕੋ਼ਲ ਵਿਕ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 'ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼' ਤੇ 'ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ' ਵਰਗੀਆਂ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਿਰਕੱਢ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ੰਕਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਛੋਹ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿੱਕਾ ਵੀ ਜਮਾਇਆ ਪਰ ਅਨਾੜੀਆਂ ਤੇ ਨਾ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਲੋਕਾਂ

ਨੇ ਮੁਫਤ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਚਰਬੇ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਪਰੋਸਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਵੱਕਾਰ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਸਿਆਣਾ ਬੰਦਾ ਇਹਨਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਗ਼ਦਰ' ਵਰਗੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨਾ ਸਿਰਜ ਸਕੀਆਂ। ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਦੇਖਾ-ਦੇਖੀ ਨਾ ਤਜਰਬੇਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਮੁਫਤ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ, ਖਾਸ ਕਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ, ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪਲੇਟ-ਫ਼ਾਰਮ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ। ਮੁਫ਼ਤ ਦੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦਾ ਚਲਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੋਣ ਦੇ ਚਰਚੇ ਵੀ ਹਨ।

ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
+1 917 650 1762

ਅਮਰੀਕੀ ਮੀਡੀਆ ਕਰਮੀ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਰਿਆੜ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਰਿਆੜ ਪੰਜਾਬੀ ਟੀ ਵੀ ਚੈਨਲ ਜੱਸ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉੱਘੇ ਐਂਕਰ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਪਤਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ 'ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ' ਨਾਲ ਜੁੜੇ, ਫਿਰ ਆਪਣਾ ਮੁਫਤ ਵਾਲਾ ਅਖਬਾਰ 'ਰਾਈਟਰ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਜੱਸ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਆਪਣਾ ਚੈਨਲ 'ਬਾਜ' ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ। ਅੱਜਕਲ 'ਰਾਈਟਰ' ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਗੁਰਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ

ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਜੀਤ' ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ ਰਹੇ, ਫਿਰ 'ਸ਼ੇਰ ਏ ਪੰਜਾਬ' ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਹੇ, ਫਿਰ ਆਪਣਾ ਮੁਫਤ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਖਬਾਰ 'ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵੀ ਸਿਰਫ ਆਨ ਲਾਈਨ ਹੀ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ

ਹੁਸਨ ਲੜੋਨਾ ਬੰਗਾ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਜੀਤ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਚ ਅਜੀਤ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਨ। ਅਜੀਤ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਬਰਾਂ ਭੇਜਦੇ ਹਨ।

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਾਸੀ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਾਸੀ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ 'ਸਾਂਝੀ ਸੋਚ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਕਰਤਾ ਧਰਤਾ ਹਨ। ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵੀ ਹੁਣ ਆਨਲਾਈਨ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਸੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਥਾਨਕ ਪੰਜੀਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਫੇਸ ਬੁੱਕ' 'ਤੇ ਲਾਈਵ ਹੋ ਕੇ ਉਠਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ 'ਅਜੀਤ' ਜਲੰਧਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸਤਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਐਡੀਟਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਨਾਵਲਕਾਰ ਤੇ ਕਹਾਣੀ ਲੇਖਕ ਵੀ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਉਹਨਾ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਵਿਚ ਇਸ ਦੌਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਸ਼ੇਰ ਏ ਪੰਜਾਬ' 1998 ਵਿਚ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਇਹ ਇਕੋ ਇਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਕਦਾ ਤੇ ਪੂਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਘਰ ਘਰ ਪੁਜਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜੁੜੇ ਰਹੇ।

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ

'ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ', ਚੰਡੀਗੜ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਰਸਾ ਪਰੂਫ ਰੀਡਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਹਨਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਖ਼ਬਾਰ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਲੰਬਾ ਅਰਸਾ ਜਿਸਮਾਨੀ ਬਿਮਾਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦਿਲਜੀਤ ਸਰਾ

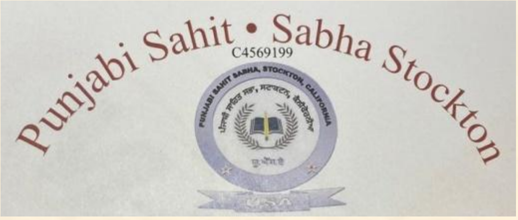
ਦਿਲਜੀਤ ਸਰਾ 'ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ', ਚੰਡੀਗੜ ਵਿਚ ਸਬ ਐਡੀਟਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵਾਪਸ ਇੰਡੀਆ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਉਥੋਂ ਹੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਥੋਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਲਗਭਗ ਸਭ ਮੁਫਤ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਐਡੀਟਰਾਂ ਦਾ ਪਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਟਾਕਟਨ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਟਾਕਟਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 08 ਮਾਰਚ 2008 ਨੂੰ ਹੋਈ। ਅੱਜ 14 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਲਿਖਣ ਲੱਗਿਆਂ ਅਹਿਸਾਸ ਭਰੇ ਉਹ ਪਲ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮਸਤਕ ਦੇ ਚਿਤ੍ਰਪੱਟ ’ਤੇ ਸਜੀਵ ਹੋ ਉੱਠੇ ਹਨ। ਨੱਬ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਮੀਲਾਂ ਤੀਕ ਵਿੱਛੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ’ਤੇ ਅਠਾਰਾਂ-ਅਠਾਰਾਂ ਘੰਟੇ ਟਰੱਕ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਡਾਲਰ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਪਰ ਮਨ ’ਚ ਸਕੂਨ ਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਕੁੱਝ ਭੱਖੜੇ ਦੇ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਚੁੱਭਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਲੱਗਦਾ ਮੇਰੀ ਐੱਮ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਦਾ ਡਿਪਲੋਮਾ, ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਸਮਾਂ, ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪਾਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਪਾਦਕੀ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸਭ ਅਠਾਰਾਂ ਵੀਲ੍ਹਰ ਦੇ ਟਾਇਰਾਂ ਹੇਠ ਗਾਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਭ ਕੁੱਝ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵਿਹੂਣਾ ਮਾਰੂਥਲ ਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ।

ਸਬੱਬੀਂ ਸੰਨ 2006 ਵਿਚ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਦੱਸ ਪਈ। ਕੰਮ ’ਚੋਂ ਵਕਤ ਕੱਢ ਉੱਥੇ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਰਿਟਾ. ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਸਾਹਿੱਤਿਕ ਸੂਝ ਬੂਝ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ।

2008 ਵਿਚ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਾਂ। ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਸਟਾਕਟਨ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਯੂਨਿਟ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਤੋਂ ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਗਿਆਸੂ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ ਅਤੇ ਸਭਾ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕਾਰਜਕਰਨੀ ਮੈਂਬਰ 8 ਮਾਰਚ 2008 ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਘਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਦਸ ਕੁ ਮੈਂਬਰ ਸਟਾਕਟਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਨ। ਬਸ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਟਾਕਟਨ’ ਦੀ ਮੋੜ੍ਹੀ ਗੱਡ ਦਿੱਤੀ।

ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡਾ. ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਿਟਾ. ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪਾਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ) ਨੂੰ ਸਭਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ (ਪ੍ਰਧਾਨ), ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ (ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ), ਤ੍ਰਿਪਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ (ਸਾਹਿਤ ਸਕੱਤਰ), ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਅਤੇ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ

ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਆਏ। ਬਾਕੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਹਾਜ਼ਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਸੇ ਮਖ਼ੌਲ ਨੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਰੰਗੀਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਇਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਸਾਰਨ ਦਾ ਸੀ। ਡਾ. ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਤੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਸਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਭਾ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਢੁਕਵੀਂ ਥਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਤਾਲ-ਮੇਲ ਵਧਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰਥਕ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ।

ਸਿਰਫ਼ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਤੰਬਰ 2008 ਵਿਚ ਲਾਗਲੇ ਕਸਬੇ ਲੋਡਾਈ ਦੇ

ਗੁਰੂ ਘਰ 'ਦਸਮੇਸ਼ ਦਰਬਾਰ' ਵਿਖੇ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਚਾਲੀ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਫਾਰਮ ਭਰੇ। ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇਖ ਸਥਾਨਕ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਭਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਸੀ 28 ਫਰਵਰੀ 2009 ਨੂੰ ਲੋਡਾਈ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿਚ 'ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦਿਵਸ' ਮਨਾਉਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੀਆਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਤਿੰਨੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ ਗਏ। ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਉੱਘੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਸਿਰ ਜੋੜ ਕੇ ਬੈਠੀਆਂ, ਦੂਰੋਂ ਨੇੜਿਉਂ ਪਹੁੰਚੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਵਪੂਰਤ ਪਰਚੇ ਪੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਛਪਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਖ਼ੁਦ ਪਹੁੰਚੇ

ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਸੀ 'ਜਾਗਣ ਦਾ ਵੇਲਾ'। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਲਈ ਇਕ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਵਿੱਖੀ ਮਾਰਗ ਲਈ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰੇ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਅਗਲਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਕਦਮੀ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ (ਸਭਾ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ) ਬਹੁਤ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਸਟਾਕਟਨ ਦੇ ਨਾਰਥ ਵੱਲ ਅਠਾਰਾਂ ਕੁ ਮੀਲ ਦੂਰ ਇਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ 'ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ' ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਅਤੇ ਅਗਸਤ ਵਿਚ ਤੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਰਬਰਾਹ, ਰੇਡੀਓ ਆਰਟਿਸਟ ਤੇ ਗਾਇਕ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਫਰਵਾਲਾ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਫਰਵਾਲਾ ਨੇ ਮੇਲੇ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਆਰਟੀਕਲਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੈਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿੱਤਿਕ ਰੰਗ ਘੁਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ (ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜੀਵਨੀ ਮੂਲਕ ਨਾਵਲਕਾਰ), ਤ੍ਰਿਪਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ(ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸਿਰਮੌਰ ਲੇਖਕ), ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ (ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਕਵੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਵਿਲੱਖਣ ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੰਨ 2011 ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੇਰੀ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੋਚ, ਲਿਖਣ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਤਿੰਨ ਅਮਰੀਕਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਗੱਲ ਬਾਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਲਹਿਜ਼ੇ ਸਦਕਾ ਸਾਡੀ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਨੇੜਤਾ ਬਣੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਤੋਰਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਹੋਰ ਜੋਸ਼ ਫੜਿਆ। ਸਭਾ ਦਾ ਘੇਰਾ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਇਆ। ਜੁਲਾਈ 2011 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਸਟਾਕਟਨ ਵਿਚ 'ਚੌਥੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ' ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਰਿਲੀਜ਼ ਗਿਆ। ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ) ਅਤੇ ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ(ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ) ਨੇ ਅਮਰੀਕਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹੇ। ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਅਮਰਜੀਤ ਚਾਹਲ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਕਲਸੀ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।

ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਜਕਰਨੀ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੀ ਤੋੜ ਲਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 'ਕੁੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ ਗਰੁੱਪ ਸਟਾਕਟਨ' ਦੀ ਗੀਤਕਾਰ ਜੋੜੀ ਪਰਮਜੀਤ ਤੇ ਰੇਣੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਮੰਚ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ' ਤੋਂ ਮੱਖਣ ਲੁਹਾਰ (ਗੀਤਕਾਰ ਤੇ ਗਾਇਕ) ਵੀ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਸਮੇਤ ਸਭਾ ਨਾਲ ਆ ਜੁੜੇ ਅਤੇ ਹਰ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਇਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਦਾਈਆ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ ਪੂਰੀ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਮੀ ਭਰੀ। ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕਦੀ ਵੀ ਨਾ ਭੁਲਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

2012 ਵਿਚ ਦੂਸਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਾਲ 'ਤ੍ਰਿਮਾਸਿਕ ਇਕੱਤਰਤਾ' ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਡਾ. ਸੁਹਿੰਦਰ ਬੀਰ ਅਤੇ ਵੋਮੈਨ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਡਾ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਗ ਲਿਆ।

ਪਹਿਲੇ ਚਾਰ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਨੇ ਹੁਣ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅੰਬਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਰ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪੰਜਵੇਂ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ (ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਅਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ) ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿਆਰਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਦਾ ਨਾਮਕਰਨ, 'ਪਰਵਾਸ ਤੋਂ ਆਵਾਸ ਵੱਲ' (ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਰਪਣ 7 ਜੁਲਾਈ 2013 ਨੂੰ ਸਟਾਕਟਨ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਟਾਕਟਨ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲਦੀ ਗਈ, ਇਸ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਅਦਾਰਾ ਵੀ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੱਕ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਲੱਗੇ। ਮਾਰਚ 2014 ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦੇ ਬਹੁਚਰਚਿਤ ਨਾਵਲ 'ਰੁੱਤਾਂ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ' ਉੱਤੇ ਸਟਾਕਟਨ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਬਰਾੜ, ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹੇ। ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ ਨੇ, 'ਰੁੱਤਾਂ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ' ਆਪਣਾ ਪਰਚਾ ਖ਼ੁਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। 'ਕੁੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ ਗਰੁੱਪ' ਦੀ ਜੋੜੀ ਨੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਗੀਤ ਗਾਏ। ਇਸੇ ਵਰ੍ਹੇ 21 ਸਤੰਬਰ

ਨੂੰ ਡਾ. ਮੋਹਨ ਤਿਆਗੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਪੁਸਤਕ 'ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ: ਬਿਰਤਾਂਤ ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ' ਉੱਪਰ ਵਿਚਾਰ ਵਿਮਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੰਨ 2015 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਝ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਗੌਲਣਯੋਗ ਸਾਹਿਤਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਬਾਬਤ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਰਪਨ ਸਮਾਰੋਹ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਗਲਪ ਵਿਧੀ 'ਜੀਵਨੀ ਮੂਲਕ ਨਾਵਲ' ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਬੜੇ ਹੀ ਸੰਜੀਦਾ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਰਚਿਤ ਵਿਕਟਰ ਹਿਊਗੋ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਉੱਪਰ ਸਿਰਜਿਆ ਨਾਵਲ 'ਲੱਟ ਲੱਟ ਲਾਟ ਬਲ਼ੇ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਬਾਰੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ, ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ।

ਇਸੇ ਵਰ੍ਹੇ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਅਤੇ ਜੈਮਲ ਪੱਡਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਾਵਿ-ਸੰਮੇਲਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ 'ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ' ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਪਿਉਂਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ', ਡਾ. ਮੋਹਨ ਤਿਆਗੀ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ 'ਜੰਗਲ ਦਾ ਗੀਤ', ਅਜਮੇਰ ਰੋਡੇ ਤੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ ਦੀ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਬਾਰੇ ਸਚਿਤਰ ਪੁਸਤਕ 'ਏ ਜਰਨੀ ਵਿਦ ਦਾ ਐਂਡਲੈੱਸ ਆਈ', ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਦੀਵਾ ਬੱਲੇ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ' ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਦਾ ਸੰਕਲਿਤ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਛੱਕਾ ਇਜ਼ਹਾਰਾਂ ਦਾ' ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਰੀ ਵਿਚ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਬਾਰੇ ਹੋਈ ਗੋਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਟਾਕਟਨ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰ ਆਪਣੇ ਖੋਜਾਤਮਕ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹੇ।

ਤਜਰਬੇ, ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲਗਨ ਸਦਕਾ ਹੁਣ ਤਕ ਇਸ ਸਭਾ ਦੀ ਸਾਂਝ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਵਾਪਰੀ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਲੰਡਨ ਲਾਗਲੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਸਲੋਅ' ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਪੈਰਿਸ ਹਾਲ ਵਿਚ ਨਾਵਲਕਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ 'ਬਦਲਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰਾਂ' ਦੇ ਨਾ ਹੇਠ ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਟਾਕਟਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਮਿਲਿਆ। ਦੋ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ। ਇਕ ਪੇਪਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਲੇਖਕਾ ਕੁਲਵੰਤ ਢਿੱਲੋਂ ਦਾ ਸੀ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਲਿਖਣ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ ਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਪੇਪਰ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਸਤਰ ਪੜ੍ਹੀ, ਅਵਤਾਰ ਸਾਦਿਕ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਮਾਈਕ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਹਰਜਿੰਦਰ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਪੇਪਰ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ

ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ'। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਅਜੇਹੀ ਮਹਾਨ ਹਸਤੀ ਦੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਤੋਂ ਨਿਕਲੇ ਇਹ ਬੋਲ ਉਸ ਦਿਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਨਮਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਗੋਸ਼ਟੀ ਅਵਤਾਰ ਸਾਦਿਕ, ਅਵਤਾਰ ਉੱਪਲ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੱਧੂ, ਹਰਜੀਤ ਦੌਧਰੀਆ, ਦਵਿੰਦਰ ਨੌਰਾ, ਐੱਸ ਬਲਵੰਤ, ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਬੁਲੰਦਵੀ ਸਹਿਤ ਹੋਰ ਕਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਵੱਡਾ ਲਾਹਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਲੇਖਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਨਿੱਜੀ ਸਾਂਝ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਬੈਠ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਨਵ ਰਚਿਤ, ਮੌਲਿਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਜਿਲਦ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਭ ਵੱਲੋਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਟੀਮ (ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ, ਅਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ) ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ 'ਦਿਸਹੱਦਿਆਂ ਦੇ ਆਰ ਪਾਰ' (ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਸਿਰਲੇਖ ਤਹਿਤ ਅਗਸਤ 2016 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਪੜ੍ਹਿਆ।

2017 ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵਾਜਣ ਦਾ ਇਸ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵੱਸਦੇ ਕਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਬੁਲੰਦਵੀ, ਕੁਲਵੰਤ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਅਜ਼ੀਮ ਸ਼ੇਖਰ ਨੇ 'ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਆਰ ਪਾਰ' ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਰੂਹ 'ਤੇ ਉੱਕਰੇ ਚਿੱਤਰ' ਨਾਲ ਅਗਸਤ 2017 ਵਿਚ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ 'ਰੂਹ 'ਤੇ ਉੱਕਰੇ ਚਿੱਤਰ' ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ' ਸਵੈ ਲਿਖਤ ਖੋਜ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ।

2018 ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਬੜੇ ਸੰਜੀਦਾ ਗਹਿਰੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਨਾਮਵਰ ਲੇਖਕ ਡਾ. ਗੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾਓ (ਰਿਟਾ. ਪ੍ਰੋ. ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ) ਸਟਾਕਟਨ ਨੇੜਲੇ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਆਣ ਵੱਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਗਸਤ 2018 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਜਪੁਜੀ ਦਾ ਰੱਬ' (ਮੂਲ-ਮੰਤ੍ਰਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ) ਦਸਮੇਸ਼ ਦਰਬਾਰ ਲੋਡਾਈ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਲੀਜ਼ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ

ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ (ਬਹੁਪੱਖੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ) ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਸਫਲ ਕਹਾਣੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵੀ ਕਰਾਈ ਗਈ।

2018 ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ 'ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ' 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ, ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਾਹਲ) ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ 'ਬਾਰਾਂ' ਮੌਲਿਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਸਮਕਾਲ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸ ' (ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਇਕੱਤਰ ਕਰ ਕੇ ਮਾਰਚ 2019 ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪੀ. ਭਾਨੂੰ (ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ) ਦਾ ਹਿੰਦੀ ਨਾਵਲ 'ਮਣੀ ਲੇਖਕ ਕੈਸੇ ਬਣੀ' ਛਪਿਆ। 14 ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਈਵਨਿੰਗ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿਚ ਡਾ. ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਇਹ ਨਾਵਲ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਨੀਰਜ ਸੈਨ, ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ ਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ।

ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਫਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਕਤੂਬਰ 2019 ਨੂੰ ਉਸ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹਾਲ ਅੰਦਰ ਅਦਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਸਵੀਰ ਰਾਣਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਖੋਜ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ ਹਰਮੀਤ ਅਟਵਾਲ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ 'ਤੇ ਤੌਰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।

2020 ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਸਾਲ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਭਰੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਰ ਫੈਲਾਏ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਲਾਕਡਾਊਨ ਹੋ ਗਿਆ। 'ਕੀ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ' ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਖੀਰ ਜ਼ੂਮ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਰਾਹ ਲੱਭਿਆ। ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਜ਼ੂਮ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਸਕੱਤਰ ਬੀਬੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਬੜੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲੀ। 'ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ' ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ। ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਭਾਵਪੂਰਤ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਬਦਲ ਰਹੇ ਕਲਾਤਮਿਕ ਪੈਮਾਨਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ। 20 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਇਬਾਰਤ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹੈ' ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੜੈਚ (ਲੈਕ. ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ) 'ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣੀ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹੈ' ਅਤੇ ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋਂ 'ਕ੍ਰਿਤ੍ਰਿਮ

ਬੁੱਧੀਮਤਾ ਦਾ ਯੁੱਗ ਅਤੇ ਬਦਲਦੀ ਕਾਵਿ ਸੰਵੇਦਨਾ' (ਇਬਾਰਤ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹੈ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ) ਮੁੱਲਵਾਨ ਖੋਜਾਤਮਕ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ। ਇਸੇ ਵਰ੍ਹੇ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਜ਼ੂਮ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਲੇਠਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਕੱਲਰ 'ਚ ਖਿੜਿਆ ਫੁੱਲ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜਸਵੀਰ ਰਾਣਾ ਨੇ ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਕਥਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਗੌਲਿਆ। ਡਾ. ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ,(ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ, ਰਿਪੁਦਮਨ ਕਾਲਜ, ਨਾਭਾ) ਅਤੇ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੜੈਚ ਨੇ ਇਸ ਕਥਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਾਰੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

2022 ਵਿਚ ਆਨਲਾਈਨ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਹਾਂ। ਸਹਿਤ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤ੍ਰਿਮਾਸਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਹੀਨੇ 'ਰਾਇਲ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਜ਼ੀਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ' ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭਰਵੇਂ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਤ੍ਰਿਪਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਦਾ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਕੋਧਰੇ ਦੀ ਰੋਟੀ' ਅਤੇ ਡਾ. ਰਵੀ ਸ਼ੇਰ ਗਿੱਲ ਰਚਿਤ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਕਿਤੇ ਉਹ ਨਾ ਹੋਵੇ' ਕਹਾਣੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸੱਥ ਵਿਚ ਉਤਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸੰਗ੍ਰਹਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਾ. ਮਨਰੀਤ ਕੌਰ (ਸਾਈਕਾਲੋਜਿਸਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ) ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਜੁਲਾਈ 2022 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਟਾਕਟਨ ਦੀ ਮਾਰਗ੍ਰੈੱਟ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਦਾ ਅਰਨੈਸਟ ਹੈਮਿੰਗਵੇ ਦੀ ਜੀਵਨੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਆਖ਼ਰੀ ਨਾਵਲ 'ਸੱਤ ਪੱਤਣਾਂ ਦਾ ਤਾਰੂ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਇਸ ਨਾਵਲ ਦਾ ਅੰਤਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਖੋਜਾਤਮਕ ਪੇਪਰ 'ਸੱਤ ਪੱਤਣਾਂ ਦਾ ਤਾਰੂ: ਅਰਨੈਸਟ ਹੈਮਿੰਗਵੇ ਦਾ ਗਲਪ ਚਿੱਤਰ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਮਨਰੀਤ ਕੌਰ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਇਸ ਨਾਵਲ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਤਾ ਭਰਪੂਰ ਖੋਜ ਪੇਪਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਸੰਨ 2022 ਵਿਚ ਸਭਾ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ, ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਾਹਲ, ਡਾ. ਰਵੀ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ) ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਪੂਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਜਨਵਰੀ 2023 ਤੱਕ ਛਪਣ ਸਕਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਹੋਰ 'ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ' ਵੀ ਲਗਭਗ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਲਈ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗੱਲ ਬਾਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ
(ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਟਾਕਟਨ)
209 957 2752

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ (ਕੈਲ.) ਦੇ ਪਿੱਛਲ ਪੈਰੀਂ ਤੁਰਦਿਆਂ

ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ

ਆਪਣੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਭੁੱਲੀਂ, ਸੁਣ ਲੈ ਗੱਲ ਜਵਾਨਾ।
ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂਓਂ ਲੱਭਣਾ ਕੋਈ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ। (ਤ੍ਰੈਲੋਚਨ ਲੋਚੀ)

ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਮਰੀਕਾ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸਫ਼ਰ ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਗਰੋਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਆਪਣੀ ਤਾਲੀਮ, ਲੋੜਾਂ, ਨੌਕਰੀ, ਸਹੂਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਖਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਊੜਾ ਐੜਾ ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ। ਔਸਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਪੰਜਾਬੀ ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਵੱਸਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਜੇ ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਨੂੰ ਮਿੰਨੀ ਪੰਜਾਬ ਕਹਿ ਲਈਏ।

ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦਾ ਮੁੱਢ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਢ ਨਾਲ ਬੱਝਾ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ:

"ਹਿੰਦ ਵਾਸੀਓ ਰੱਖਣਾ ਯਾਦ ਸਾਨੂੰ ਕਿਤੇ ਦਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਭੁਲਾ ਦੇਣਾ।" ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰਚੇ ਪਲੇਠੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਵੰਨਗੀ ਹੈ। ਸੋ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਲੇਠੇ ਉਹਨਾਂ ਗ਼ਦਰੀ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਬੀਅ ਬੋਇਆ।

ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ (ਕੈਲੇ.) ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੱਝਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। 1981-82 ਵਿੱਚ ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਕੁੱਝ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ। ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਉੱਘੇ ਗੀਤਕਾਰ ਜਸਪਾਲ ਸੂਸ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਦੇ ਖ਼ਿਆਲ ਨੇ ਅੰਗੜਾਈ ਲਈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੇ ਮਹਿਲ ਮੁਨਾਰੇ ਦੀ ਨੀਂਹ ਦੇ ਪੀਢੇਪਣ 'ਚ ਸੂਸ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਗੱਚਾਗੱਚ ਸੀ। ਸਾਹਿਤਕ ਇਕੱਠ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀ 'ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ' ਅਵਾਰਡ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਪਰੰਤ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ, ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਚਮਨ, ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਰੋਹ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਪਹਿਲੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸਭਾ ਸੱਟਰ ਕਾਊਂਟੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ 'ਚ ਹੋਈ। ਸੈਕਟਰੀ ਰਾਬਿੰਦਰ ਅਟਵਾਲ ਸਨ। ਦੂਜੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਸਕੂਲ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਤਕਰੀਬਨ 400 ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਤੇ ਸਰੋਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਨਾਮਵਰ ਕਵੀ ਸੰਤੋਖ ਗਿੱਲ ਨੇ ਸਟੇਜ਼ ਸੈਕਟਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। 1989 ਵਿੱਚ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਗਿਆਸੂ ਜੀ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ

ਸਭਾ ਵਧੇਰੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੋਈ। ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਾਫ਼ਾ ਹੋਇਆ। ਸਭਾ ਦੇ ਤ੍ਰੈਮਾਸਿਕ ਇਕੱਠ ਨਿਯਮਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ।

ਜਸਪਾਲ ਸੂਸ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਸਾਹਿਤਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਨਾਂ' ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਡੋ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਾਲੇ ਟਾਇਪ ਕਰਦੇ ਸਨ। 1992 ਵਿੱਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਤ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੁਲਾਂਘ ਪੁੱਟੀ। ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ ਨੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਆ ਕੇ ਸ. ਰਾਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਦੇ ਸਟੋਰ 'ਲੰਡਨ ਫੈਸ਼ਨਜ਼' ਤੇ ਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਸੀਹ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਸਭਾ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ (ਕੈਲ.)' ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇੱਕ ਬੈਠਕ ਸੇਨਹੋਜ਼ੇ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦੇ ਸਟੋਰ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਪ੍ਰੋ. ਸੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜਖ਼ਮੀ, ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ ਤੋਂ ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ, ਫ਼ਰੀਮਾਟ ਤੋਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ਼, ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਟੁਕ ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਦਰਦੀ ਹੁਰੀਂ ਆਏ।

ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ਼ ਦੇ ਘਰ ਹੋਈ, ਤਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵੱਡਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਮੋਢੀ ਯੂਨਿਟ ਨਾਲ ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ ਤੇ ਬੇਅ-ਏਰੀਆ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਇਆ। ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ ਦਾ ਨਾਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ਼ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਰਾਬਿੰਦਰ ਅਟਵਾਲ ਨੂੰ ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ ਤੇ ਹਰਬੰਸ ਜਗਿਆਸੂ ਨੂੰ ਆਰਗੇਨਾਈਜਰ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਆ। ਜਸਪਾਲ ਸੂਸ ਤਾਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਦੀਪ ਜਗਾ ਕੇ ਆਪ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾ ਵਸੇ।

1993 ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਇਕੱਠ ਹੋਇਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ 35 ਕੁ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਡਾ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ 27 ਨਵੰਬਰ 1993 ਨੂੰ ਲਾਈਵਓਕ ਦੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਮੇਅਰ ਮਿਸਟਰ ਵਿਲੀਅਮ ਨੇ ਰਿਬਨ ਕੱਟ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਏ ਪਲੇਬੈਕ ਸਿੰਗਰ ਸੁਰੇਸ਼ ਵਾਡਕਰ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਬਿਖੇਰੇ। ਸਰਦੂਲ ਕਵਾਤੜਾ ਜੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਹਿਸਾਨ ਸਦਕਾ ਉਹ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫਰੀ ਸ਼ੋਅ ਕਰਵਾਉਣਗੇ। ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੇ ਸਟੇਜ ਸੈਕਟਰੀ ਸਰਦੂਲ ਕਵਾਤੜਾ ਜੀ ਬਣੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਦਾ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਸੰਵਾਦ' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸੁਖਿੰਦਰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ 'ਚ ਬੈਠੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰਬੰਸ ਜਗਿਆਸੂ, ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਕਵਾਤੜਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ

ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ, ਕੰਬੋਜ, ਸੁਖਿੰਦਰ, ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ, ਜਗਿਆਸੂ, ਜਸਵੰਤ ਜੱਸੀ ਸ਼ੀਮਾਰ, ਮੁਹਿੰਦਰ ਘੱਗ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ, ਅਸ਼ਰਫ਼ ਗਿੱਲ, ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ, ਕੁਲਵੰਤ ਸੇਖੋਂ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਲਾਮ ਸੁਣਾਏ।

ਤੀਸਰੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਜਸਵੰਤ ਸਾਦ ਤੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸੇਖੋਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸਕਿੱਟ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ ਨੇ ਸਮਾਪਤੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ।

1994 ਵਿੱਚ ਸਭਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ ਇਕਾਈ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਹੋ ਗਈ। ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਇਕਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਗਿਆਸੂ ਕੋਲ ਆਈ। ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਲਈ ਕੰਬੋਜ ਹੁਰਾਂ ਵੋਟ ਕੀਤਾ। ਬੇਅ-ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ ਹੁਰਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੀ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨੌਰਥ ਬੇਅ ਦਾ ਚੌਥਾ ਯੂਨਿਟ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਗਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਤੇ ਫਿਰ ਹਰਭਜਨ ਢਿੱਲੋਂ ਬਣੇ। ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਿਆਸੂ ਜੀ ਨੇ ਮਾਲ ਵਿੱਚ ਨੌ ਬੈਠਕਾਂ ਤੇ ਤਿੰਨ ਤ੍ਰੈਮਾਸਿਕ ਬੈਠਕਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਕੇ ਵਧੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੁੱਝੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ। ਸਮੁੱਚੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੇ ਸੁਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਟੀਮ ਨਾਲ ਚਾਰ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਚਾਰ ਤ੍ਰੈ-ਮਾਸਿਕ ਬੈਠਕਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਕਮਿਊਨਟੀ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਡਾ. ਰਾਵਿੰਦਰ ਰਵੀ, ਭਾਰਤ ਤੋਂ ‘ਅਕਸ’ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਤੇ ਗਗਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨੇ ਖ਼ਾਸ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਚਾਰੋਂ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਮੈਂਬਰ ਹੁਮ ਹੁਮਾਕੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੇ ਉਸਤਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਭਾ ਦੇ ਆਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਗਿਆਸੂ ਨੇ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਯਾਰਕ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। 1995 ਵਿੱਚ ਸਭਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬੇਅ ਏਰੀਆ ਬਣਿਆ। ਇਸ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਦਰਦੀ ਨੇ ਵਧੀਆ ਸਾਹਿਤਕ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ ਉਪਰੰਤ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮਿਲਪੀਟਸ ਦੇ ਕਮਿਊਨਟੀ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ। ਹਰਬੰਸ ਜਗਿਆਸੂ, ਰਾਬਿੰਦਰ ਅਟਵਾਲ, ਮੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜ਼ਖ਼ਮੀ, ਗੁਰਦੇਵ ਚਿੱਟੀ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ, ਜਸਵੰਤ ਜੱਸੀ ਸ਼ੀਮਾਰ ਆਦਿ ਨੇ ਯੁਬਾ-ਸੈਕ ਯੂਨਿਟ ਵੱਲੋਂ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਡਾ. ਤੇਜਵੰਤ ਗਿੱਲ ਨੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ ‘ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ’ ’ਤੇ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ ਦਰਬਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਹੋਇਆ।

1996 ਵਿੱਚ ਹਰਬੰਸ ਜਗਿਆਸੂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਨਾਲ ਸਭਾ ਨੇ ਦਿਨ ਦੁੱਗਣੀ ਰਾਤ ਚੌਗੁਣੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ। ਮਾਸਿਕ ਬੈਠਕਾਂ ਤਰਤੀਬਬੱਧ ਹੋਈਆਂ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੀ। ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਹੋਣੇ ਆਰੰਭ ਹੋਏ। ਸਭਾ ਦੀ ਚੌਥੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਨੌਰਥ ਬੇਅ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਭਜਨ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਆਰਟਸ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਹਾਲ (ਫੇਅਰ ਫੀਲਡ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ। ਨਾਮਵਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਆਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ, ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ, ਡਾ. ਪਰਮਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਉਸਤਾਦ ਹਬੀਬ ਖ਼ਾਨ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਰਵੀ, ਸੁਰਜੀਤ ਮਾਧੋਪੁਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਨ ਦਾ ਇਜਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਸਫ਼ਲ ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਹੋਏ। ਇਸ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਦੇ ਗਰੈਂਡ ਸਪਾਂਸਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਸਨ।

1997 ਵਿੱਚ ਪ. ਸ. ਸ. ਕ. ਆਪਣੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ/ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਇਕਾਈ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਇਸ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਬੰਸ ਜਗਿਆਸੂ ਨੇ ਸਕੱਤਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਦੁਸਾਂਝ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤ੍ਰੈਮਾਸਿਕ ਬੈਠਕਾਂ ਤੇ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਗਿਆਨੀ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਆਏ। ਸੁਰਜੀਤ ਮਾਧੋਪੁਰੀ ਤੇ ਹਰਭਜਨ ਬੈਂਸ ਨੇ ਵੀ ਉਚੇਚੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਯੁਬਾ ਸੈਂਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ, ਰਾਬਿੰਦਰ ਅਟਵਾਲ, ਗੁਰਦੇਵ ਚਿੱਟੀ, ਜੱਸੀ ਸ਼ੀਮਾਰ, ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜ਼ਖ਼ਮੀ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ, ਕਮਲ ਬੰਗਾ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਦੁਸਾਂਝ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਐਵਰੇਸਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਬੇਅ ਏਰੀਆ ਤੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ, ਕੰਬੋਜ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੱਚਦੇਵਾ, ਪ੍ਰੋ. ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਟੁੱਕ, ਮਾਸਟਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਧਨੋਆ ਪਹੁੰਚੇ। ਫੇਅਰ ਫੀਲਡ ਤੋਂ ਹਰਭਜਨ ਢਿੱਲੋਂ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਦਲੇਰ ਆਦਿ ਪਹੁੰਚੇ। ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕਰਨੈਲ ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ ਪਹੁੰਚੇ।

ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਉਦੋਂ ਦੇ ਮੇਅਰ ਡਾ. ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੁਲੇਅ, ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਆਦਿ ਅਦੀਬਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੁਲੇਅ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਟਰ ਕਾਉਂਟੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਸਭਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੇ ਮਿਲੀ।

1998 ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ ਇਕਾਈ ਦਾ ਸਾਲ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਛੇਵੀਂ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਆਯੋਜਿਤ ਹੋਈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਨਦੀਮ ਪਰਮਾਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਇਲਿਆਸ ਘੁੰਮਣ, ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਪਹੁੰਚੇ। ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਤੇ ਅਸ਼ਰਫ਼ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਸਟਾਲ ਲਾਏ। 1999 ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਏ ਏਰੀਆ ਸੀ। ਜਿਸਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ ਸਨ। ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਦੀ ਤਰੀਕ

ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਫਰਵਰੀ 'ਚ ਚਲੀ ਗਈ। ਸੈਨਹੋਜ਼ੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਹੋ ਰਹੀ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਡਾ. ਜਗਤਾਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਨਦੀਮ ਪਰਮਾਰ ਆਏ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ।

ਇਸੇ ਸਾਲ ਨੌਰਥ ਬੇਅ ਦੀ ਵਾਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਬਰਕਲੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਹਾਲ 'ਚ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਹੋਈ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਡਾ. ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। 2000 ਵਿੱਚ ਯੁਬਾ ਸੈਕ ਇਕਾਈ ਦੀ ਵਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵਜਹ ਕਾਰਣ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਕੁੱਦੋਵਾਲ (ਬੇਅ ਏਰੀਆ) ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਫਰੀਸਾਟ 'ਚ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਆਏ।

2001-2002 ਤੱਕ ਯੁਬਾ ਸੈਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚਿੱਟੀ ਸਨ। ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ, ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਗਿਆਸੂ, ਕਮਲ ਬੰਗਾ, ਜਸਵੰਤ ਜੱਸੀ ਸ਼ੀਮਾਰ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਭੁੱਟਾ ਆਦਿ ਨੇ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਜਗਤਾਰ (ਭਾਰਤ), ਨਦੀਮ ਪਰਮਾਰ (ਕੈਨੇਡਾ), ਪ੍ਰੋ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ (ਟਰਾਂਟੋ, ਕੈਨੇਡਾ), ਆਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ, ਬਚਿੰਤ ਕੌਰ ਆਦਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਸਤਪਾਤਲ ਜਾ ਕੇ ਚਿੱਟੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਖ਼ਬਰਸਾਰ ਲਈ।

2003 ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ ਤੇ ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ ਨੇ ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ ਵਿਖੇ ਕਹਾਣੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਵੀਨਾ ਵਰਮਾ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਨ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਅਮਨਪਾਲ ਸਾਰਾ ਆਏ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਪਿੱਛੋਂ ਚਰਨਜੀਤ ਬਾਠ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠਕ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ ਸਕੱਤਰ ਐਲਾਨੇ ਗਏ। 2004 ਦੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ ਹਿੱਸੇ ਆਈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਰੂਬਰੂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ।

2005 ਵਿੱਚ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਬਾਰਵੀਂ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਮੰਦਰ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਸਵ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੋਵੀਨਾਰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਦਿੱਲੀ), ਸ੍ਰੀ ਸਤੀਸ਼ ਗੁਲਾਟੀ (ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ), ਸ੍ਰੀ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ (ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼), ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼) ਤੇ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਹੋਇਆ। ਮਾਂ ਬੋਲੀ 'ਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ 'ਤੇ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ। 2006 ਵਿੱਚ ਬੇਅ-ਏਰੀਆ ਨੇ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ

ਕਰਵਾਈ। ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲੋਕਲ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸ਼ਗਨ' ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਹੁਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਛਪਿਆ। ਉਸ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਂਝੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਤੇ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ, ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਤੇ ਤਾਰਾ ਸਾਗਰ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਚਦੇਵਾ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਦਰਦੀ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਨਾਲ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ। ਇੱਥੇ ਲੇਖ ਦਾ ਆਕਾਰ ਵੱਧਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਛਪੇ ਹੋਏ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੀ ਲਿਖ ਸਕਾਂਗੀ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਹੀਂ।

ਸੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਛਪ ਚੁੱਕੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ (ਕੈਲੇ.) ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਜੋ ਮੇਰੀ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੇ ਨੇ, ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਗਿਆਸੂ, ਰਾਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਜਸਪਾਲ ਸੂਸ, ਹਰਭਜਨ ਢੇਰੀ, ਸਵ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜ਼ਖ਼ਮੀ (ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜੇ ਬਾਅਦ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ), ਸੰਤੋਖ ਗਿੱਲ, ਮਾਸਟਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ, ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਭੱਜੀ (ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ), ਕਮਲ ਬੰਗਾ, ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ, ਜਸਵੰਤ ਜੱਸੀ ਸ਼ੀਮਾਰ, ਡਾ. ਜਮਾਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰੀ, ਮੱਖਰ ਲੁਹਾਰ, ਸਵ. ਗੁਰਦੇਵ ਚਿੱਟੀ, ਸਵ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ, ਡਾ. ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਜਸ ਫ਼ਿਜ਼ਾ, ਦਲਵੀਰ ਦਿਲ ਨਿੱਝਰ, ਰਾਠੇਸ਼ਵਰ ਸੂਰਾਪੁਰੀ, ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ, ਹਰਭਜਨ ਢਿੱਲੋਂ, ਡਾ. ਵੇਦ ਵਟੁਕ, ਸੁਰਜੀਤ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਕੁੱਦੋਵਾਲ, ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ, ਅਮਰਜੀਦ ਦਰਦੀ, ਜਗਜੀਤ ਬਰਾੜ, ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ, ਆਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ, ਗਿਆਨੀ ਜੰਗ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਸੁਖਪਾਲ ਸੰਘੇੜਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਪੰਨੂ, ਨਵਨੀਤ ਪੰਨੂ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਖੀ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਸਮੁੰਦਰਾ, ਸਵ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨਾ, ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੰਨੂਆਂ, ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਸੰਧੂ, ਮੇਜਰ ਦਲੇਰ, ਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਘਣਗਸ, ਸਵ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ, ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ, ਡਾ. ਰਵੀ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, ਸਵ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ, ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਜੱਗਾ ਗਿੱਲ ਸੁਧਾਰ, ਸਵ. ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੱਧੂ, ਦਲਜੀਤ ਰਿਆੜ, ਸਵ. ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ,ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ, ਤ੍ਰਿਪਤ ਭੱਟੀ, ਡਾ. ਗੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾਓ, ਸੰਤੋਖ ਮਿਨਹਾਸ, ਸਿੱਧੂ ਦਮਦਮੀ, ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਮਾਲ, ਅਸ਼ਰਫ਼ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸੂਰਾਪੁਰੀ, ਜਸਵੰਤ ਜੱਸੀ ਸ਼ੀਮਾਰ, ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਰਮੇਸ਼ ਬੰਗੜ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਕੁਲਵੰਤ ਸੇਖੋਂ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀਆ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਢੇਸੀ, ਡਾ.

ਗੁਰਪਾਲ ਖਹਿਰਾ, ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਚਨ ਚੋਪੜਾ, ਸਵ. ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੱਧੂ, ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ, ਸਵ. ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਮੋਸ਼, ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ, ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ, ਗੁਲਸ਼ਨ ਦਿਆਲ, ਡਾ. ਮਨਰੀਤ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਧੂੜ, ਡਾ. ਪ੍ਰਭਸ਼ਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਖਟਕੜ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਂ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੀਮਾ 'ਚ ਲੇਖ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਂਘ 'ਚ ਜੋ ਲੇਖਕ ਇਸ ਪਲ ਮੇਰੀ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਦੀ ਪਕੜ 'ਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ, ਮੁਆਫ਼ੀ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਠ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗੀ।

2006-07 ਵਿੱਚ ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ। ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਜਗਿਆਸੂ ਜੀ ਸਦਾ ਮੋਹਰੀ ਰਹੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਯੋਤੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਵੀ ਗੌਲਣਯੋਗ ਹਨ। ਸਟਾਕਟਨ ਵੱਲੋਂ ਸਭਾ ਦੇ ਜੀਆਂ 'ਚ ਇਜ਼ਾਫ਼ਾ ਹੋਇਆ। ਜੋਤੀ ਜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਆਹਲਾ ਕੰਮ ਹੋਰ ਕੀਤਾ। ਕਾਊਂਟੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਸੈਂਕਰਾਮੈਂਟੋ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਇੱਕ ਨੋਨ-ਪ੍ਰੋਫਿਟ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਬੈਠਕ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਤੇ ਬੈਠਕਾਂ ਤਰਤੀਬਵਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ।

ਇਸੇ ਕਾਰਜ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਮੇਂ ਜਗਿਆਸੂ ਜੀ ਦੀ ਨੇਕ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦਾ ਸਟਾਕਟਨ ਯੂਨਿਟ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ। ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਭੱਟੀ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਬਣੇ।

2007 ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਪਟਿਆਲਾ) ਤੇ ਡਾ. ਪੁਸ਼ਵਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਪਟਿਆਲਾ) ਨੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਗੁਰਬਚਨ ਬਾਵਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੀ ਕਾਬਿਲੇ ਗੌਰ ਰਹੀ। ਪ੍ਰੋ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹਿਆ।

ਸਵ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭੇਂਟ ਹੋਈਆਂ ਵਾਧੂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸਟਾਲ ਲਾ ਕੇ ਵੱਟਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਵ. ਡਾ. ਜਮਾਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰੀ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੋਵੀਨਾਰ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਮਨਜੀਤ ਸੇਖੋਂ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਘਰ ਪੂਰਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ' 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਵਾਈ। 2008 ਵਿੱਚ ਬੇਅ-ਏਰੀਆ ਇਕਾਈ ਨੇ ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਕਾਨੀ ਦੇ ਘੁੰਗਰੂ' ਤੇ ਮੱਖਣ ਲੁਹਾਰ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਨਾਗ ਸਾਂਭ ਲੈ ਜੁਲਫ਼ਾਂ ਦੇ' ਉਪਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਕਰਵਾਈ। 6 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਥ, ਲਾਂਬੜਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ (ਕੈਲੇ.) ਨੂੰ ਗਿਆਨੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ

ਨਿਵਾਜ਼ਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਡਾ. ਸਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਖ਼ਾਸ ਮਹਿਮਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰੋ. ਹਰਪਾਲ ਗਿੱਲ, ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰਬੀਰ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੁੰਨੜ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 2008 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੁੜ ਜਗਿਆਸੂ ਜੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆ ਗਈ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਕਰਨਲ ਡਾ. ਅਰਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸੇਖੋਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਦਲੇ ਤੇ ਵਕੀਲ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋ. ਰੌਣਕੀ ਰਾਮ, ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ, ਡਾ. ਬਰਾੜ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

2009 ਵਿੱਚ ਚੌਦਵੀਂ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਬੇਅ-ਏਸ਼ੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸਨੀਵੇਲ 'ਚ ਹੋਈ। ਡਾ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਗਿਆਸੂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਜਗਿਆਸਾ' ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਹੋਈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਬੇਟੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ, ਡਾ. ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਪਟਿਆਲਾ) ਤੇ ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸੰਤ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਟਾਕਟਨ ਯੂਨਿਟ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇੰਝ ਹੀ ਸਵ. ਗਜ਼ਲਗੋ ਤਜਿੰਦਰ ਥਿੰਦ ਦੀ ਕਵਿਤਾ, ਗਜ਼ਲ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਤ ਸਭਾ' ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

2010 ਵਿੱਚ 15ਵੀਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ, ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਸਵ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਕੈਲਾਸ਼ ਨਾਥ ਕੈਲਾਸ਼ (ਭਾਰਤ), ਪ੍ਰਿੰਸੀ. ਡਾਕਟਰ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਸੈਂਕਰਾਮੈਂਟੋ), ਸੁਰਿੰਦਰ ਮਹਿਤਾ (ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਤੋਂ) ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੋਵੀਨਾਰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਇਆ।

2012 ਵਿੱਚ ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਦਲਵੀਰ ਦਿਲ ਨਿੱਝਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ। ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਹੋਈਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੱਝ ਬੈਠਕਾਂ ਰੀਉਲਿੰਡਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਹਾਲ 'ਚ ਹੋਈਆਂ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਪੱਕਾ ਵੈਨਿਯੂ ਦਿਲ ਨਿੱਝਰ ਦਾ ਘਰ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਵਾਰ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਹੋਈ।

ਇਹਨਾਂ ਬੈਠਕਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਲ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਹੋਈਆਂ। ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਮੋਸ਼ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਬੁੱਤ ਸ਼ਿਕਨ', ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦਾ ਗੀਤ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਤੁਰ ਪ੍ਰਦੇਸ ਗਿਉਂ', ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਬੈਂਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਉਸਤਾਦ ਨੁਸਰਤ ਫ਼ਤਹਿ ਅਲੀ ਖ਼ਾਨ', ਜਸ ਫ਼ਿਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ, ਕਮਲ ਬੰਗਾ ਦੀ 'ਪੰਜਵਾਂ ਅੰਕ', ਨਿਰਮਲ ਲਾਲੀ ਦੀ 'ਸੁੱਚੇ ਮੋਤੀ', ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਦੀ 'ਭਰਮਾਂ ਦਾ ਨਾਸ', ਗੇਬੀ ਘੁਗਿਆਣਾ ਦੀ 'ਆਪਣਾ ਹੀ ਦਿਲ ਦੁਸ਼ਮਣ', ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਪ੍ਰਵਾਜ਼-ਏ-ਦਿਲ' ਅਤੇ 'ਦਿਲ ਦਹਿਲੀਜ਼' ਆਦਿ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਰਾਠੇਸ਼ਵਰ ਸੂਰਾਪੁਰੀ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਤਰਮੀਮਾਂ

ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪੰਜ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਈ। ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ 18 ਮਈ 2014 ਨੂੰ ਵੈਸਟ ਸੈਂਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ (ਸਿਆਟਲ) ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਨ। ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ (ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਟਾਕਟਨ ਇਕਾਈ), ਤਾਰਾਸਾਗਰ (ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੇ ਏਰੀਆ), ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਸਕੱਤਰ (ਬੇਅ-ਏਰੀਆ) ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਦਿੱਲ ਨਿੱਝਰ ਸਾਲ 2015-16 ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ। ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ 21 ਮਈ 2017 ਨੂੰ ਸ਼ੈਰੇਟਲ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਬੈਂਸਾ (ਸਿਆਟਲ), ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ (ਸਿਆਟਲ), ਡਾ. ਨਵਰੂਪ ਕੌਰ ਮਾਗੋ (ਭਾਰਤ) ਤੇ ਡਾ. ਮੋਹਨ ਤਿਆਗੀ (ਭਾਰਤ) ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਨਾਰੀ ਜਗਤ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੋਵੀਨਾਰ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਹੋਇਆ।

21 ਮਈ 2017 ਨੂੰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਜਸਵੰਤ ਸ਼ੀਮਾਰ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ। ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਈ ਨਵੇਂ ਅਹਿਮ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਬੈਠਕਾਂ ਨਿਯਮਬੱਧ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤੇ ਵਾਰੀ ਸਿਰ ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਤੇ ਸੈਂਕਰਾਮੈਂਟੋ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧਿਆ ਤੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵਧੀ। ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਨਿਵਾਸੀ ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਇਕਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੱਟ, ਨਵੀ ਦਿਆਲ, ਕਵੀ ਸ਼ਾਮ ਪਾਲ, ਕਿਰਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਨੀਨਾ ਜੌਹਲ, ਜਪਸਲੀਨ ਕੌਰ, ਤਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਜਤਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ ਆਦਿ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਭਾ ਦੇ ਪੱਕੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ। ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਠੀ ਸੂਰਾਪੁਰੀ ਦੀ ‘ਦਿਲੀ ਵਲਵਲਿਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ’, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ‘ਦੇਸ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ’, ਜਸਵੰਤ ਸ਼ੀਮਾਰ ਦੀ ਪੁਸਤਕ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਗਰਵੇਾਲ ਦੀ ‘ਲਾਹ ਕੇ ਛੱਲਾ’, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ ਦੀ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ ‘ਕਾਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਕਲਮ ਤੱਕ : ਸਵ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜ਼ਖ਼ਮੀ’ ਜੋ ਜਗਿਆਸੂ ਜੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਛਪਾਈ ਗਈ, ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਡਾ. ਮੋਹਨ ਤਿਆਗੀ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੀ।

ਨਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। 2017-18 ਵਿੱਚ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਗਿਆਸੂ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ, ਡਾ. ਗੁਰਪਾਲ ਖਹਿਰਾ, ਰਾਠੇਸ਼ਵਰ ਸੂਰਾਪੁਰੀ ਅਤੇ ਦਿਲ ਨਿੱਝਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਹੇ। 28 ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਨੂੰ ਜੱਸ ਸ਼ੀਮਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਮੰਦਰ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ (ਭਾਰਤ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਗੁਰਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਡਾ. ਸੁਹਿੰਦਰਵੀਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਸੋਵੀਨਾਰ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਅ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ (ਕੈਲ.): ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ

19 ਮਈ 2019 ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ ਹੁਰਾਂ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਵਾਰੀ ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਕੋਲ ਆ ਜਾਵੇ। ਯੁਬਾ ਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਢੇਰੀ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਢੇਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹੁਰਾਂ ਵੀ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਬਿਨਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਂਗ ਡੋਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਗਈ। ਕਮਲ ਬੰਗਾ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਮੁੱਖ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਤਤਪਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੈਕ ਸਟੇਜ਼ ’ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਭਾ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਤਤਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਫ਼ਕੀਰ ਮੱਲੀ, ਡਾ. ਗੁਰਪਾਲ ਖਹਿਰਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਹੋਤਾ, ਸ਼ਮਿਤਰ ਉੱਪਲ, ਗੁਰਬਚਨ ਭਾਟੀਆ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜੀਵਨ ਰੱਤੂ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸੂਰਾਪੁਰੀ, ਮਲਿਕ ਸਾਹਿਬ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਮੱਟੂ, ਮਸੂਦ ਅਲੀ, ਮਾਈਕ ਰੱਲ, ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਧੁੱਗਾ, ਅਜਾਇਬ ਚੀਮਾ, ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਬੈਂਸ, ਫੰਮਣ ਸਿੰਘ, ਜਸਦੇਵ (ਜੈਜ ਪੁਆਟਿੰਗ) ਆਦਿ ਮੈਂਬਰ ਸਭਾ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇੰਦਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਜੋਸ਼ ਸੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵੀਂ ਪੁਲਾਂਘ ਪੁਟਾਉਣ ਲਈ। ਪਰ ਅਚਾਨਕ ਸੰਸਾਰ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੀਂ ਤਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਸਮਾਜਿਕ ਇਕੱਠ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਲ, ਡੇਢ ਸਾਲ ਹਾਲਾਤ ਇੰਝ ਦੇ ਬਣੇ ਰਹੇ ਕਿ ਲੋਕ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਨਾ ਸਕੇ। ਜ਼ੂਮ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਰਿਵਾਜ਼ ਚੱਲਿਆ। ਉਂਜ ਇੱਕ ਫਾਇਦਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਮੰਚ ’ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਇੰਦਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ ਹੁਰਾਂ ਆਪਣੇ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੀ ਸਾਢੇ ਪੰਜਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੀ।ਇੰਦਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ ਵਟਸਅੱਪ ਅਤੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਰਾਹੀਂ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾ ਕੇ ਸਭਾ ਨੂੰ ਊਰਜਾ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਹੋਣ ’ਤੇ ਮਾਸਕ ਲਾ ਕੇ ਗਾਹੇ-ਬਗਾਹੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ। ਪ੍ਰੋ. ਜਨਮੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਅਸ਼ੋਕ ਬਾਂਸਲ ਮਾਨਸਾ ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣ ਹਸਤੀਆਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕੀਤੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਗਰੇਵਾਲ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵੱਧ ਸਕਦਾ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਦੇ ਜਲਵੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾ ਸਕਦੇ।

ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਇਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਟਰਮ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ’ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਡਾ. ਮਨਰੀਤ ਕੌਰ ਕੋਲ ਆਈ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਲੇਖਕ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਵਧੀਆ ਗੁਣ ਤੇ ਸਟੇਜ ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਹੁਨਰ ਹੈ।

ਡਾ. ਮਨਰੀਤ ਸਿੱਧੂ (ਗਰੇਵਾਲ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਵੈਨਯੂ ਬਦਲ

ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਮਾਊਂਟਨ ਮਾਈਕ ਪੀਜਾ ’ਤੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਮਾਰਚ 2023, ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਮੰਦਰ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਨੀਯਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੱਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੋਵੀਨਾਰ ਲਈ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਰੱਬ ਕਰੇ, ਇੰਝ ਹੀ ਸਭਾ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦੀ ਰਹੇ ਤੇ ਹਰ ਦਿਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮਾਣਮੱਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਣ ਕੇ ਉੱਭਰਦਾ ਰਹੇ ਤੇ ਕੋਈ ਲਿਖਣਹਾਰਾ ਵਾਹੋਦਾਹੀ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਵਾਹੁੰਦਾ ਰਹੇ ਤੇ ਸਭਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਂਭਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇ।

ਇੱਕ ਲੋਕ ਬੋਲੀ ਦੇ ਰੂਪ ’ਚ ਕੁੱਝ ਸਤਰਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਪਰਚਾ ਸਮੇਟਦੀ ਹਾਂ।

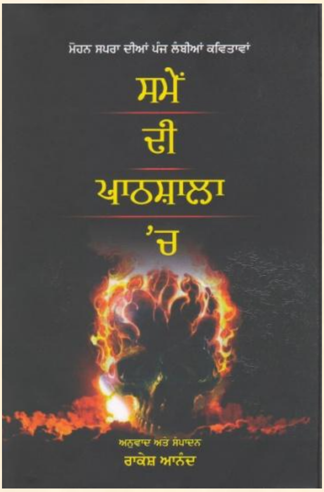
ਆਰੀ ਆਰੀ ਆਰੀ, ਮਾਊਂਟੈਨ ਪੀਜ਼ੇ ’ਤੇ, ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਰੌਣਕ ਲਾਲੀ।
ਕਮਲ ਬੰਗਾ ਪੜ੍ਹੇ ਕਵਿਤਾ, ਉਹਦੀ ਰੇਡੀਓ ’ਤੇ ਵੀ ਸਰਦਾਰੀ।
ਮੇਜਰ ਦਲੇਰ ਗ਼ਜ਼ਲ ਬੋਲਦੇ, ਲੱਗਣ ਗ਼ਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਅਲੋਕਾਰੀ।
ਰਾਠੀ ਬਾਈ ਸੂਰਾਪੁਰ ਦਾ, ਜਿਹਨੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਭਰੀ ਪਟਾਰੀ।
ਜੋਤੀ ਜੀ ਤਰੰਨਮ ਗਾਉਂਦੇ, ਨਾਲੇ ਗਾਉਂਦੇ ਆਤਮਕ ਉਡਾਰੀ।
ਜੱਸੀ ਜੀ ਦੀ ਸੁਰ ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਗੋਰੇ ਕਾਲੇ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਗੇ ਭਾਰੀ।
ਤਤਿੰਦਰ ਕੌਰੇ ਕੀ ਆਖਾਂ, ਕੋਈ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਕੱਢ ਫੁਲਕਾਰੀ।
ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਹਿਰੀ ਖੁੱਭ ਗਈ, ਉਹਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰਮਜ਼ ਨਿਆਰੀ।
ਇੰਦਰਜੀਤ ਸ਼ਬਦ ਸੁਰ ਦਾ, ਕਰੇ ਸਮੇਂ ’ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਭਾਰੀ।
ਦਿਲ ਨਿੱਝਰ ਲਿਖੇ ਕਵਿਤਾ, ਉਹ ਤਾਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪਟਵਾਰੀ।
ਜੀਵਨ ਰੱਤੂ ਮਾਈਕ ਸਾਂਭਦਾ, ਨਾਲੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਸੁਰ ਪਿਆਰੀ।
ਅਜੈਬ ਚੀਮਾ ਜਦੋਂ ਆਂਵਦਾ, ਆ ਕੇ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦਾ ਮਹਿਫ਼ਲ ਸਾਰੀ।
ਫ਼ਕੀਰ ਮੱਲੀ ਛੁੱਟੀ ਮਾਰਦਾ, ਉਹਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ’ਤੇ ਸਰਦਾਰੀ।
ਖਹਿਰਾ ਭਾਅ ਜੀ ਮਹਿਫ਼ਲ ਛੱਡਗੇ, ਉਂਜ ਕਵਿਤਾ ਕਹਿਣ ਕਰਾਰੀ।
ਡਾ. ਧੁੱਗਾ ਸੂਫ਼ੀ ਰੰਗ ਦੀ, ਰੰਗ ਲੈ ਗਿਆ ਕਾਵਿ ਫ਼ੁਲਕਾਰੀ।
ਗੋਗੀ ਸੰਧੂ ਪਿੰਡ ਛੱਡਿਆ, ਜਾ ਕੇ ਫ਼ਰਿਜ਼ਨੋ ਰੌਣਕ ਲਾਲੀ।
ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮੋੜਾ ਪਾ ਦਿਉ, ਹਾਲੇ ਸਭ ਨੇ ਲੈਣੀ ਵਾਰੀ।
ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰੋ, ਮੁੜਦਾ ਨਾ ਦੂਜੀ ਵਾਰੀ,
ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰੋ...

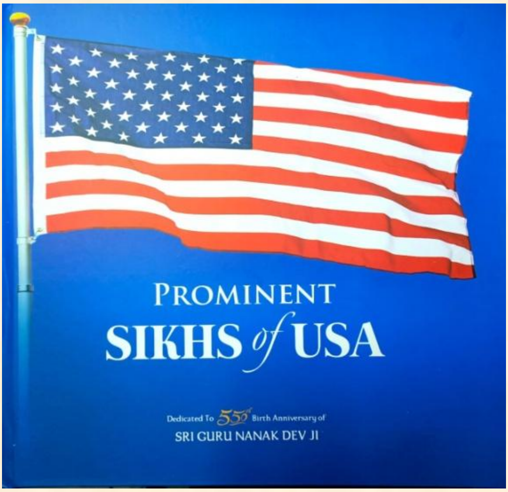
ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਅਮਰੀਕਾ
9166902379
mksekhon1@yahoo.com

ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ

ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ 1992 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਰਹਿਤ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨਾ, ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਵਾਉਣੀ, ਅਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਏ ਚੰਗੇ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਭਾ ਵਲੋਂ 'ਕਲਮੀ ਰਮਜ਼ਾਂ' ਦੀ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਪਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

PunjabiWriters@hotmail.com
206-244-4663

ਸੱਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ

ਜਿਨੇ ਜੁਰਮੇ-ਇਸ਼ਕ ਪੇ ਨਾਜ਼ ਥਾ, ਵੋ ਗੁਨਹਗਾਰ ਚਲੇ ਗਏ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ

ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ, ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਕੋ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਜੌਹਰ ਮੀਰ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਹਲ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘਣਗਸ, ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਬੈਦਵਾਨ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਦਵਾਨ

ਜਲੰਧਰ ਦੀਆਂ ਭਰਪੂਰ ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਮਾਣਦਾ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅਚਾਨਕ ਨਿਊਯਾਰਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਇਥੇ ਉੱਚੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤਾਂ ਸਨ ਪਰ ਇਬਾਰਤਾਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲੱਭ ਰਹੇ। ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਚਸ਼ਮਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ।

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਅਕਸ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ) ਅਚਾਨਕ ਮੇਰਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਲੈ ਕੇ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ

ਪਹੁੰਚਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਮਿਲਣੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਮਿਲਣੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਨਿਕਲ ਆਇਆ। ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਂਕਾਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। 'ਛੋਟੀ ਬਹਿਰ' ਵਿਚ ਗ਼ਜ਼ਲ ਲਿਖਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਉਂਕਾਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਰਣਧੀਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਸ਼ਿਅਰ ਵੀ ਸੁਣਾਏ ਸਨ

ਕਿਣਮਿਣੀਆਂ।
ਕਿਨ ਮਿਣੀਆਂ।

ਏਨੀ ਛੋਟੀ ਬਹਿਰ। ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਜਮੇਰ ਕੌਰ ਦਾ ਮਮਤਾ ਭਰਿਆ ਕਲਾਵਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ।

ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਸਾਂਝ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਨਿਭੀ। ਜਦੋਂ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਅਗਨੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਏਨਾ ਰੋਇਆ ਸਾਂ ਕਿ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਰੋਇਆ।

ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਣਛਪੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਲਈ ਮੈਂ ਬੜੀ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਵਕਤ ਸਮੱਰਪਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਸਦੀਆਂ ਅਣਛਪੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ 'ਜਾਗਦੇ ਪਲ' ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਛਾਪ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਜਿਵੇਂ ਦੋਸਤੀ, ਸਾਂਝ, ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਮਹਿਕਾਂ ਵੰਡਣ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ ਫੁੱਲਾਂ ਸਮੇਤ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ।

ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਰਦੂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ। ਜੌਹਰ ਮੀਰ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਤੋਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਮੁਤਾਸਰ ਹੋਇਆ

ਘਰ ਤੈਰ ਰਹੇ ਥੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ,
ਔਰ ਘਰ ਕਾ ਰਸਤਾ ਡੂਬ ਗਯਾ।
ਮੈਂ ਉਤਰਾ ਚੜ੍ਹਤੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ,
ਯਾ ਪਾਰ ਲਗਾਯਾ ਡੂਬ ਗਯਾ।

ਰਖ ਦੀਏ ਥੇ ਦੀਏ ਕਤਾਰੋਂ ਮੇਂ,
ਏਕ ਜਲਤਾ ਤੋ ਦੂਸਰਾ ਜਲਤਾ

ਜੌਹਰ ਮੀਰ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਬੋਟੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਜੈਕਸਨ ਹਾਈਟਸ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੁੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਜਾਓ ਦੋ ਚਾਰ ਸ਼ਾਇਰ ਜਾਂ ਅਫ਼ਸਾਨਾ-ਨਿਗਾਰ ਉਸਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ। ਹਰ ਇਕ ਲਈ ਚਾਹ, ਪਕੌੜੇ ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰੋਟੀ ਆਉਂਦੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਦੋਸਤ ਮਿਲਣ ਆਉਂਦਾ, ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜੌਹਰ ਮੀਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਸੁਣਦਾ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਦਾਦ ਦਿੰਦਾ।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਬੜੀ ਤਮੰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ ਲਿੱਪੀਅੰਤਰ ਕਰਾਂ, ਪਰ ਹਜ਼ਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਨੂੰ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਮਿਲ ਗਈ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਉਸਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ। ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਅੰਤਲਾ ਪੜਾਅ ਪਰ ਜਦੀਦ ਰੰਗ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ।

ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਸਦਕਾ ਮੈਂ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਕੋ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹਲੂਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚਲੀ ਤਾਜ਼ਗੀ, ਨਵਾਂ-ਪਨ, ਜਦੀਦ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਪੁਸਤਕ 'ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਵੱਲ ਪਾਈਆਂ' ਨੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਏਨਾ ਅਸਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਕਿਤਾਬ ਬੋਲ ਕੇ ਸੀ ਡੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ। ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ

ਕਾਪੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਗਈਆਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚਿੱਠੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਅੰਗ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਬੜੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਹਿਤਕ ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇਂ। ਜ਼ਬਾਨੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਦੇ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਕਹਾਣੀ ਵੀ। ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਮਸਾਲਾ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਹੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦਾ ਪਿਆਰ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦਾ ਸੀ।

ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਨੂੰ ਹੀ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚੋਂ ਲਿਆ ਸਬਕ 'ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ' ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਉਹ '911' ਕਰਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ, ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਫੋਨ ਖੜਕ ਪੈਂਦਾ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਏਨੇ ਰਚ-ਮਿਚ ਗਏ ਕਿ ਮੈਂ ਜਦੋਂ 'ਸਿੱਖ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ 'ਤੇ ਮਾਰੂ ਹਮਲਾ-ਰਜਨੀਸ਼ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਇਕ ਓਂਕਾਰ ਸਤਿਨਾਮ' ਲੰਬਾ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ-ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਿਜ਼ੀ ਹਾਂ, ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਲੇਖ ਭੇਜ ਦੇਣਾ।'

ਪਰ ਉਹ ਹਫ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਕ ਕਾਰ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਉਹ ਚਲ ਵਸੇ।

ਉਹ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਾਸਤੇ ਲੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿਪਾਹੀ ਵੀ ਸਨ।

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਬਹੁਤ ਦੀ ਨਾਟਕੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਿਲਿੰਗ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਆਏ। ਮੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ,'ਇਹ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਥੰਮ। ਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਹ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ ਨੇ।'

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਇਆ। ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਬੋਲੇ,'ਨਹੀਂ। ਇਹ ਬੰਦਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।'

ਏਨਾ ਕੱਟੜ ਸਿੱਖ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਬੰਦਾ ਬੜਾ ਸਨਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਾ ਹੀ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਉਪਰੋਂ ਬਦਾਮ ਵਾਂਗ ਸਖ਼ਤ ਸੀ ਤਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਗਿਰੀ ਵਰਗਾ ਸਵਾਦਲਾ।

ਮੇਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੱਜ ਕੇ ਦਾਦ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ-ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਐਂ। ਤੈਨੂੰ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈ।'

ਇਕ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, 'ਤੂੰ ਪਾਸ ਐਂ। ਤੈਨੂੰ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈ।'

ਮੈਂ ਕਿਹਾ,'ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਕ ਦਿਨ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮੈਂ ਵੀ ਬਾਕੀਆਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ'। ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਘੁੱਟ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ,'ਨਹੀਂ ਤੈਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।'

ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਬੂਬ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਝਨਾਂ ਦੀ ਰਾਤ' ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਪੜ੍ਹ ਲਈ ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ,'ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੋ। ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚੋਂ ਬਿੰਬ ਲਵੋ।'

ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲੱਗੇ,'ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਗਈ। ਗਿੱਲ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਕਰਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਵਾਂ। ਮੈਂ ਝੱਟ ਕਿਹਾ,'ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾ ਦੇ।' ਲੈ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਹਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।' ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਕਿਤਾਬ ਹੀ ਛਪੀ। ਬਾਕੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਪਿੰਡ ਨਾਹਲ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹੱਦ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਹਲ ਉਥੋਂ ਦਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਅਕਸਰ ਆਖਦਾ, ਸੋਹਲ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਗਰਾਈਂ ਏਂ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਬੈਰਿਸਟਰ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚੋਂ ਜੱਜ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਇਆ। 90 ਸਾਲ ਦੀ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਭੋਗੀ। ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ। ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਕਸਰ ਕਰਦਾ। ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਏਨਾ ਆਸ਼ਿਕ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਹੱਥ ਆ ਜਾਵੇ, ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਛੱਡਦਾ। ਮਿੱਠ-ਬੋਲੜਾ, ਨਿਮਰ, ਨਫ਼ੀਸ। ਦਸਦਾ ਸੀ ਮੈਂ ਜੱਜ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ, ਇਕ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੈਲੰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।'

ਆਪਣੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਲਿਖੀ। ਮੇਰੀ ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛਾਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਲੱਗ ਨਹੀਂ ਸਕੀ।

ਜੀਤ ਨਾਹਲ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਭ੍ਰਮਣ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਉਹ ਰੂਸ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਸਨ।

ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ ਤਾਂ ਭਰਪੂਰ ਖਜ਼ਾਨਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਤੁਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ। ਫ਼ਾਰਸੀ ਸ਼ਿਅਰ ਸੁਣਾ ਕੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਮਾਲ ਦਾ ਸੀ। ਬੜਾ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਵਧਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆਇਆ ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਰੁਖਸਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਘਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਸਾਹਿਤਕ ਮਾਹੌਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬੇਟਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਉਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਮੁਤਾਬਕ ਕਵਿਤਾ ਰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ ਦਾ ਗ਼ਜ਼ਲ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਬਰਫ਼ ਦੇ ਘਰ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘਣਗਸ ਵਰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵਵਾਦੀ ਸ਼ਾਇਰ ਪੂਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਲੱਭਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। 'ਊਣੇ ਦੁੱਧ', 'ਪਰਦਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ' ਅਤੇ 'ਸੂਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ' ਸੰਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ ਵਰਗੀ ਆਮਦ ਨਾਲ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਉਸਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸ਼ਬਦ ਕਾਇਨਾਤ ਦੀ ਰੂਹ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਿੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।

ਕਵਿਤਾ ਇਖਲਾਕ ਦੀ ਮਾਲਕ ਵੀ ਹੈ। ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਸੋਹਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕੁੰਡਾ ਖੜਕਾਇਆ।

ਕਵਿਤਾ ਇਕ ਸਤਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਉਲੀਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਭਰਪੂਰ ਝੀਲ ਵਾਂਗ ਕਵਿਤਾ ਉਸਦੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਉਤਰਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ ਘੜਿਆਂ ਦੇ ਘੜੇ ਭਰ ਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਰੱਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸਦਾ ਢੇਰ ਸਾਰਾ ਕਾਰਜ ਅਣ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰਜੀਤ ਇੰਡੀਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਰੂਸੀ ਨਾਵਲ 'ਬਾਬਰ' ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ। ਆਪ ਦੀਪਕ ਜੈਤੋਈ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਗ਼ਜ਼ਲ ਕੀ ਹੈ ?' ਲਿਆਇਆ। ਮੈਂ ਬਰੁਕਲਿਨ ਉਸਦੇ ਘਰੋਂ ਨਾਵਲ ਲੈਣ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਪਿੰਗਲ, ਅਰੂਜ਼ ਅਤੇ ਅੰਗੇਰਜ਼ੀ ਦੇ ਮੀਟਰਾਂ ਵਿਚਲੀ ਸਾਂਝ ਦੇ ਏਨੇ ਨੁਕਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ, ਜਿਹੜੇ ਮੈਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪੜ੍ਹੇ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪਛਤਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਗੱਲਬਾਤ ਮੈਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਬੈਦਵਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਟੀਚਰ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਅਪਣੱਤ, ਖ਼ਲੂਸ, ਪਿਆਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਸ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਘਰ ਹੋਈ। ਉਸਨੇ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ 'ਤਾਂਗੇ ਵਾਲ਼ਾ'। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਫੋਨ ਕਰਦਾ। ਏਨੀ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਉਹ ਗੱਲ ਕਰਦੀ, ਦਿਲ ਸਰਸ਼ਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਆਖ਼ਰੀ ਵਾਰ ਮੇਰੀ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ। ਮੇਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਆ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਗਈ। ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆਈ। ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਦਵਾਨ, ਹਰ ਮਹਿਫ਼ਲ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ। ਗੁਰਜੀਤ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਸਾਡੀ ਬਹੁਤ ਨੇੜਤਾ ਵੱਧ ਗਈ। ਮੈਂ ਗੁਰਜੀਤ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਟਾਈਪ ਕੀਤੀਆਂ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਦਵਾਨ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਕੇ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਪਰੂਫ਼ ਪੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਗਲਤੀਆਂ ਲਾਈਆਂ। 'ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ' ਨਾਮ ਕਿਤਾਬ ਛਪਾਉਣ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਆਲਚੋਕ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਗੁਰਜੀਤ ਦੇ ਕੁਲੀਗ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਬਲਦੇਵ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪੇਪਰ ਵੀ ਲਿਖਾਇਆ। ਗੁਰਜੀਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਲੋਕ ਅਜੇ ਤੱਕ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਦਵਾਨ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ,'ਗੁਰਜੀਤ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੈਂ ਵੀ ਲਿਖਾਂਗਾ।'

ਉਸਨੇ ਪਹਿਲੀ ਕਹਾਣੀ 'ਫ਼ਾਦਰ ਡੇਅ ਲਿਖੀ'। ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਸਮਦਰਸ਼ੀ' ਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅੰਕ ਕੱਢਿਆ। ਕਹਾਣੀ ਉਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਲੇਜ਼ਬੀਅਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਹਾਣੀ 'ਲੂਸੀ' ਲਿਖਣ ਦੀ ਜੁਅੱਰਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਫਿਰ 'ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ' ਲਿਖੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਉਸਦੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ,'ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਡੈਡੀ ਤਾਂ ਹੌਸਪੀਟਲ ਨੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਾਈਪਾਸ ਸਰਜਰੀ ਹੋਣੀ ਐਂ।'

ਮੈਂ ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਸਾਰ ਬੋਲਿਆ,'ਸੋਹਲ ਤੂੰ ਤਾਂ ਸੋਚਦਾ ਹੋਣਾ ਲੈ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਬੈਦਵਾਨ ਦਾ ਨੰਬਰ ਵੀ।'

ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਹੱਸਦਾ,'ਬੈਦਵਾਨ ਸਾਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਓਧਰੋਂ ਮੇਰੀ ਗੱਡੀ ਦਾ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਨਵੇਂ ਪਏ ਐ।'

ਸਰਜਰੀ ਤੋਂ ਬਾਦ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨੌਂ-ਬਰ-ਨੌਂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਕਿਹਾ,'ਬੈਦਵਾਨ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਦਿਲ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਹੀ ਇਹ ਕੁਝ ਹੋਇਆ। ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਐਵੇਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ

ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਦਿਲ ਜੇ ਤੂੰ
ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਯਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।
ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਪੈਂਦਾ ਨਾ ਏਦਾਂ
ਅੱਜ ਔਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਹੀ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ,'ਆਪਾਂ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।'

ਮੈਂ ਕਿਹਾ,'ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਇਕ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ।'

ਉਹ ਛਾਤੀ ਚੌੜੀ ਕਰ ਕੇ ਬੋਲਿਆ,'ਪੈਸਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਐ। ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਾਰਟਨਰ ਬਣ ਜਾ। ਆਪਾਂ ਲੀਕਰ ਸਟੋਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਰਲ ਕੇ ਚਲਾਵਾਂਗੇ। ਤੂੰ ਗੁਰਜੀਤ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਐਡਿਟ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੂੰ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਕਦੇ ਨਾ ਛਪਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਮੌਕਾ ਤਾਂ ਦੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕਹਿਨਾਂ। ਉਸਦਾ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਤਜਰਬਾ। ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪੈ ਬਸ। ਮੈਂ ਇੰਡੀਆ ਗੇੜਾ ਮਾਰ ਕੇ ਆਇਆ।'

ਬਸ ਗੇੜਾ ਮਾਰਨ ਗਿਆ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤਿਆ।

ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਕਹਾਣੀਆਂ ਉਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਪੰਖੜੀ ਕੋਲ ਹਨ। ਮੁੜ ਕੇ ਸਭ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਰੁਝ ਗਏ।

ਸੱਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ:

ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਸੋਂਧੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਵਸਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਸੋਂਧੀ ਦੇ ਪਤੀ ਸਨ। ਉਹ ਆਪ ਲੇਖਕ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਸਾਹਿਤਕ ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਨ ਦਾ ਸਲੀਕਾ ਉਹਨਾਂ ਜਿੰਨਾਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਬੈਠੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਹਲਕਾ ਹਲਕਾ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਕੈਮਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਹਰ ਮਹਿਫ਼ਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੈਮਰੇ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ।

ਮੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਫੋਟੋ ਸੰਭਾਲੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਸਿੱਕੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦੀ ਘਾਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਦਿਲੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕੈਮਰੇ ਰਾਹੀਂ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੇਗਾ ਸਗੋਂ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਦਲਜੀਤ ਮੋਖਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਹੜੇ 'ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਵਾ' ਨਾਲ਼ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਉਣ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ। ਉਸ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਕਿਤਾਬ 'ਜਿਊਣਾ' ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਆਈ। ਦਲਜੀਤ ਮੋਖਾ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀਆਂ ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ 'ਚ ਓਨਾ ਹੀ ਖ਼ਾਲੀਪਨ ਆ ਗਿਆ, ਜਿੰਨਾਂ ਵਰਲਡ ਟਰੇਡ ਡਿਗਣ ਮਗਰੋਂ ਮੈਨਹਾਟਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ।

ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀ (ਕੁਝ ਇਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਚੋਖੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਜੋ ਆਪਣੀ ਜ਼ਬਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ ਤੇ ਪਿਆਰ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਰੀ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸੀ। ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਇਹ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤੋਰ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇਕ ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਅਧਿਆਏ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਓਹਲੇ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ
ਅਮਰੀਕਾ
+16462202586

ਸੱਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗੁਲੇ

ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ: ਇਕ ਪੰਛੀ-ਝਾਤ

ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ

ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਇਕ ਨਾਮਵਰ ਕਵੀ, ਵਿਦਵਾਨ, ਖੋਜੀ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜਨੈਟੇਸਿਸਟ(ਅਨੁਵੰਸ਼ਿਕ ਵਿਗਿਆਨੀ) ਵੀ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੂਬ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟਿਆ।ਉਸਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ, ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ, ਪਾਸਲਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਨੰਬਰਦਾਰ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਜਨਮ ਮਾਰਚ 23, 1940 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਉਸਦਾ ਦੇਹਾਂਤ, ਫਰੈਜ਼ਨੋ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ, ਅਮਰੀਕਾ, ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਚਿਰ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 5 ਅਕਤੂਬਰ, 2022 ਨੂੰ ਹੋਇਆ।ਮੁੱਢਲੀ ਵਿੱਦਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਉਸਨੇ ਬੁਡਾਲਾ ਦੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ, ਉਚੇਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ, ਉਹ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਏਥੋਂ ਉਸਨੇ ਬੀ.ਐਸ.ਸੀ.(1960) ਅਤੇ ਐਮ.ਐਸ.ਸੀ.(1966) ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ, ਉਸਨੂੰ UBC - ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ, ਵੈਨਕੂਵਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ, 1974 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।ਭਾਰਤ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੂੰ, ਪਾਣੀਪਤ ਵਿੱਚ, ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਉਪ੍ਰੰਤ ਉਹ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੌਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ ਦਾ ਕਾਰਜ ਵੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।1973 ਤੋਂ 1975 ਤਕ ਉਹ SFU - ਸਾਈਮਨ ਫਰੇਜ਼ਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਬਰਨਬੀ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ, ਫੈਲੋ ਬਣ ਗਿਆ ਤੇ ਖੋਜ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਮਗਨ ਰਿਹਾ। 1980 ਤੋਂ 1986 ਤਕ ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਨੈਬਰਾਸਕਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਜਨੈਟਿਕਸ ਦਾ ਅਸਿਟੈਂਟ ਪਰੋਫੈਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਰਿਹਾ। 1987 ਤੋਂ ਉਹ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਫਰੈਜ਼ਨੋ ਵਿਖੇ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਣ ਗਿਆ। 1992 ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਰਮੇਨਜ਼ ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਡ ਦਾ ਰੀਸਰਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਇਆ।ਉਸਨੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਤੇ ਪਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿੱਤ ਨਵੀਆਂ ਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਜਨੈਟਿਕਸ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸਨੇ ਨਿੱਤ ਨਵੀਆਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਛੂਹੀਆਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ। ਕਿੱਤਾਕਾਰੀ ਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਏਨੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਇਕ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦਾ ਕਵੀ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਖੋਜੀ, ਸੁਘੜ

ਆਲੋਚਕ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਸਾਹਿੱਤ ਦਾ ਰਚੇਤਾ ਵੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਬਨਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਉੱਚ ਪਾਏ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਵੀ ਲਿਖੀ। ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਤੇ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਬਾਰੇ ਉਸਨੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਚੋਖਾ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟਿਆ। ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀ ਉਸਨੇ ਸਿੱਕੇਬੰਦ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ।

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ(ਬਦੇਸ਼ੀ) ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਮਾਨ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲੇ। 1986 ਵਿੱਚ, 'ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੰਜਾਬੀ ਆਥਰਜ਼ ਐਂਡ ਆਰਟਿਸਟਸ (I.A.P.A.A.) ਕੈਨੇਡਾ' ਨੇ, ਉਸਨੂੰ "ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ" ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆਂ। ਉਸਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: ਦੁਬਿਧਾ, ਬੇਚੈਨ ਸਦੀ, ਅਧੈਰੀਆਂ ਵਾਟਾਂ, ਸਿਫਰ ਸਫਰ, ਸੁਰਖੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਹਰਾਮ ਆਦਿ।

"ਕੁਹਰਾਮ" ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ।

ਸੰਪਾਦਨਾ: ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸ਼ਗਨ(ਡਾ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਵਿਤਾ),

ਨਾਟਕਕਾਰ ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ, ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ।

ਆਲੋਚਨਾ: ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ, ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਿਛੋਕੜ।

ਵਿਗਿਆਨ: ਏਡਜ਼ - ਇਕ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬੀਮਾਰੀ, ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀ ਕਲੋਨਿੰਗ,

Genetics of Pathogenic Fungi

ਖੋਜ ਵਾਰਤਕ: ਗ਼ਦਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੱਖ

ਧਾਰਮਿਕ: ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਪੱਖ (ਛਪਣ ਲਈ ਤਿਆਰ)

ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ(ਛਪਣ ਲਈ ਤਿਆਰ)

ਉਸਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: "ਦੁਬਿਧਾ" 1966 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। 1966 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤਕ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਖਦਾ ਤੇ ਛਪਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ (ਫਰੈਜ਼ਨੋ) ਦਾ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਹਾ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ) ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੰਜਾਬੀ ਆਥਰਜ਼ ਐਂਡ ਆਰਟਿਸਟਸ (I.A.P.A.A.) ਦਾ ਵੀ ਉਹ ਕਈ ਸਾਲ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਿਹਾ।

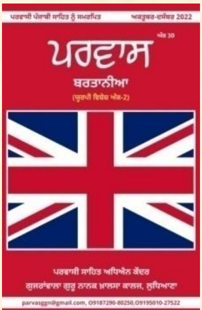
ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ
ਕੈਨੇਡਾ
www.ravinder-ravi.com

ਸਰਗਰਮੀਆਂ...

ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ

ਪਰਵਾਸ ਤ੍ਰੈ ਮਾਸਿਕ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦਾ ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ 2022 ਬਰਤਾਨੀਆ (ਯੂਰਪ ਭਾਗ 2) ਅੰਕ ਲੋਕ ਅਰਪਣ

ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਪਰਵਾਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ 30ਵਾਂ ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ ਅੰਕ ਬਰਤਾਨੀਆ (ਯੂਰਪ ਭਾਗ 2) ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸ. ਨਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ. ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾਇਆ (ਅਮਰੀਕਾ) ਤੇ ਸ. ਦਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਹਿਲ (ਇਟਲੀ) ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਖਾਲਸਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਇਸ ਅੰਕ ਬਾਰੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅੰਕ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵੱਸਦੇ 100 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪਰਵਾਸੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਿਓਰਾ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਉਦੇਸ਼ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ, ਚੇਅਰਮੈਨ

ਸਰਗਰਮੀਆਂ... ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਰਾਸਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਪਰਵਾਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਅਲੱਗ ਪਛਾਣ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅੰਕ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਬਾਰੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਲੇਖ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ. ਨਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਵਿਭਿੰਨ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਸ. ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾਇਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰਜਣਾ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਇਕਾਂ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਅਤੇ ਜੱਗਾ ਡਾਕੂ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰੀ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਦਲਜਿੰਦਰ ਰਹਿਲ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਰੀ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਸਨਮੁੱਖ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਰੋਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 09 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਦੂਜੀ ਯੂਰਪੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਨਿਰੰਤਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉਲੀਕਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਸਭ ਬਰਤਾਨਵੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅੰਕ ਲਈ ਆਪਣਾ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰੋ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜੀ. ਜੀ. ਐਨ. ਆਈ. ਐਮ. ਟੀ., ਡਾ. ਗੁਰਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ ਕੋਚਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋ. ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਪ੍ਰੋ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਟਾਲਵੀ, ਪ੍ਰੋ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਤਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋ. ਬਿਸਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋ. ਦੇਵਕੀ, ਪ੍ਰੋ. ਨਿਧੀ ਭਨੋਟ ਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ।

ਸਰਗਰਮੀਆਂ... ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ

ਪਰਵਾਸੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ

ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਅਨ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਪਰਵਾਸੀ ਪੁਸਤਕ ਚਰਚਾ ਲੜੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੋ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਜਣਾ ਵਲੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ 'ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਬੁੱਕਲ' ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸਦੇ ਲੇਖਕ ਬਿਕਰਮ ਸੋਹੀ ਦੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਸਰਦਲਾਂ' 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਵੈਬੀਨਾਰ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਖਾਲਸਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। 'ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਬੁੱਕਲ' ਪੁਸਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਾ. ਮੁਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਰੂਪ ਸੰਸਮਰਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਜੀਵਨ, ਪਰਵਾਸੀ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਤੇ ਰੌਚਿਕ ਯਾਦਾਂ ਹਨ ਜੋ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਕੀਲ ਕੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ ਨੂੰ ਪਾਠਕ ਇਕ ਕਵੀ ਵਜੋਂ ਤਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਧੀਆ ਵਾਰਤਕਕਾਰ ਵੀ ਸਨ। ਡਾ. ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਕਾਲਜ, ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਸਰਦਲਾਂ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਵੀ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਸੰਵੇਦਨਾ ਭਰਪੂਰ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕਵੀ ਦੀ ਜਨਮਭੂਮੀ ਤੇ ਕਰਮਭੂਮੀ ਦੋਨਾਂ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਬਿਕਰਮ ਸੋਹੀ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।

ਸਰਗਰਮੀਆਂ... ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ

ਪਰਵਾਸੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ

ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਅਨ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਪਰਵਾਸੀ ਪੁਸਤਕ ਚਰਚਾ ਲੜੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਪੰਖੀ' ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸੀ ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਦਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਲਟ ਲਟ ਬਲਦਾ ਦੀਵਾ' 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਵੈਬੀਨਾਰ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਖਾਲਸਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। 'ਪੰਖੀ' ਪੁਸਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਲੇਖਕ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ, ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵੀ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਵਿਅਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕਵੀ ਦੀ ਜਨਮਭੂਮੀ ਤੇ ਕਰਮਭੂਮੀ ਦੋਨਾਂ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਲਟ ਲਟ ਬਲਦਾ ਦੀਵਾ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਡਾ. ਸਿਮਰਨ ਸੇਠੀ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਰਾਮਾਨੁਜਨ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਜ ਸੈਣੀ ਦਾ ਇਹ ਪਲੇਠਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕਾਵਿ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਸਨ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਵੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਆਵਾਸ, ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਨੇ ਔਰਤ ਮਨ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਵੇਦਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੋਚਿਕਤਾ ਨਾਲ ਉਲੀਕਿਆ ਹੈ। ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰਜਣਾ ਸਫ਼ਰ ਬਾਰੇ ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਸਰਗਰਮੀਆਂ... ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ

ਪਰਵਾਸ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਲੇਖਕ ਬਲਿਹਾਰ ਲੇਹਲ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਬਲਿਹਾਰ ਲੇਹਲ ਨੇ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਖਾਲਸਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਬਲਿਹਾਰ ਲੇਹਲ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰਜਣਾ ਸਫ਼ਰ ਬਾਰੇ, ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਬਾਰੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਿਆਟਲ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਵਾਸੀ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਨਿਰੰਤਰ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਰਚੇ ਗਏ ਤੇ ਰਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੁਲਕਾਰੀ ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਭੇਟਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ, ਪ੍ਰੋ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਛਾਬੜਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜੀ. ਜੀ. ਐਨ. ਆਈ. ਐਮ. ਟੀ., ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋ. ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਸੁਸ਼ਮਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ।

ਸਰਬ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ

ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ 26 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸਰਬ ਭਾਰਤੀ ਅੰਤਰ ਰਾਜੀ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਰਾਸਤ ਅਕੈਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਉੱਘੀ ਕਵਿੱਤਰੀ ਤੇ ਚਿੰਤਕ ਡਾ. ਵਨੀਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਕਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਦੱਤ ਅਕਸ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ), ਬਰਜਿੰਦਰ ਚੌਹਾਨ (ਦਿੱਲੀ), ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੋਗੀ (ਹਰਿਆਣਾ), ਸਵਾਮੀ ਅੰਤਰ ਨੀਰਵ (ਜੰਮੂ), ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ (ਹਰਿਆਣਾ), ਤ੍ਰੈਲੋਚਨ ਲੋਚੀ (ਪੰਜਾਬ), ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ (ਕੇਰਲਾ), ਛਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਿਰਸਾ (ਹਰਿਆਣਾ), ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਆਈ ਪੀ ਐੱਸ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼), ਜਸਬੀਰ ਢਿੱਲੋਂ ਦਾਵਰ (ਗੁਜਰਾਤ), ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ) ਤੇ ਸੁੱਖਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਰਾਜਸਥਾਨ) ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਇਹ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾਂ ਖਾਲਸਾ ਐਕਸ਼ਨਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਸੁਯੋਗ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਅਧੀਨ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਬ ਭਾਰਤੀ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਕਵੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹੇਗਾ। ਡਾ. ਵਨੀਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਸੁਰ ਸੰਵੇਦਨਾ ਮਾਣਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵੀ ਪਾਠਕਾਂ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਝ ਨਜ਼ਮਾਂ ਵੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੋ. ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਰੰਗ ਬੰਨਿਆ।

ਸਰਗਰਮੀਆਂ... ਕੈਨੇਡਾ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਪੁਨਰ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ

ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗਾ) : ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਦੌਰੇ ਤੇ ਗਏ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਤੇ ਜੀ ਜੀ ਐੱਨ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਿਜ ਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਲਈ ਜਰਨੈਲ ਆਰਟ ਗੈਲਰੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੀਪ ਆਰਟਸ ਅਕੈਡਮੀ ਸਰੀ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਮੰਚ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਮੋਹਨ ਗਿੱਲ ਦੇ ਸਵਾਗਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਿਤਰਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ ਨੇ ਮੰਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਹਾਰਦਿਕ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥੀਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਿਹਣਾ ਸਮਝਣਾ, ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਜਾ ਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖਰਚ ਕਰਨੇ, ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇਰੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਖਿੱਚ ਆਦਿ ਮਸਲਿਆਂ ਉੱਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਫਿਰ ਵੀ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਤਰਲੋਮੱਛੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਅਪਨਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆ ਰਿਹਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਸਭ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਠੇਕੇਦਾਰ, ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਏ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਤ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵਰਗੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪੁਲਿਸ ਭਰਤੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ, ਅਮੀਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਦੇ ਪੁਜਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸੈੱਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ। ਕਾਮਰੇਡ ਨਵਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਏ ਨਿਘਾਰ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਜਿਗਿਆਸਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ, ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਲ, ਬਖਸ਼ਿੰਦਰ, ਨਵਲਪ੍ਰੀਤ ਰੰਗੀ, ਹਰਦਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਡਾ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਨ ਸੀ. ਸਿੰਘ, ਬਿੰਦੂ ਮਠਾੜੂ, ਜਸਬੀਰ ਮਾਨ ਅਤੇ ਜੈਸ ਗਿੱਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲਕਾਰ ਸ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ ਨੇ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਲੇਖਕ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਸਾਂਝਾ ਟੀ. ਵੀ. ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਾਲ ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਲੋਕ ਅਰਪਣ

ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਸਭਾ ਦੇ ਬਾਨੀ ਮੈਂਬਰ ਸਵ: ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੇਅਰ ਅਤੇ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਸ਼ਾਇਰ, ਆਲੋਚਕ, ਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾ: ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੱਧੂ (ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਯੂ. ਐਸ. ਏ.) ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਨ। ਸ਼ੋਕ ਮਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਚੁੱਕੀ ਸਕੱਤਰ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਭੈਣ ਜੀ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸਥਾਨਕ ਲੇਖਕ ਅਮਰਜੀਤ ਸੂਫ਼ੀ ਨੂੰ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਾਬਕਾ ਵਾਇਸ ਚਾਂਸਲਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰੈਸਲਰ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਰਹੇ।

ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਬਾਜ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਵਾਇਸ ਚਾਂਸਲਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੋਏ। ਸਟੇਜ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ ਵੱਲੋਂ ਬਾਖੂਬੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਾ:ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਬਾਰੇ ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਵਜੋਂ ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਖੇਪ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ। ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਨੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੇਅਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ ਨੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ "ਪੀ. ਯੂ. ਵਾਲੀ ਯਾਦ" ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ, ਪ੍ਰੋ: ਗੁਰਬਾਜ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਵਾਇਸ ਚਾਂਸਲਰ ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪ੍ਰੋ. ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਚ ਰੈਸਲਰ ਹਰਗੋਬਿੰਦ

ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਧੋਪੁਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਰਚਨਾ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕੁਝ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਟੇਜ ਤੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ ਦੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ "ਪੀ ਯੂ ਵਾਲੀ ਯਾਦ" ਦਾ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ ਪੁਸਤਕ "ਪੀ. ਯੂ. ਵਾਲੀ ਯਾਦ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੋਨੋ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਗੁਲਦਸਤੇ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉਪਰੰਤ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾਈ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ,ਗੁਰਬਾਜ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਸ਼ਾਇਰ ਕਵਿੰਦਰ ਚਾਂਦ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਅਮਰੀਕ ਪਲਾਹੀ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਲੇਲ੍ਹ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ, ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਨੋਟ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਗਗਨ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ, ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ, ਨੇਹਾ ਕਲੇਰ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਟ, ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ, ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ ਗਲੋਟੀ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਪੰਨੂ, ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੱਧੂ, ਮੀਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹਪੁਰੀ, ਗੁਰਲੀਨ ਗਰੇਵਾਲ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਆ ਸਹੋਤਾ, ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਜੋਹਰਾ ਸਹੋਤਾ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਮਨਜੋਤ ਚੀਮਾ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਹੋਤਾ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਲਾ, ਸੁਗਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਿਓ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਮਲਕੀਤ ਗਿੱਲ, ਰਣਧੀਰ ਢਿੱਲੋਂ, ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਗਟ, ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ, ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਹਿਲ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨ ਵੀ ਪਹਿਲਵਾਨ ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸਮੇਟਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(ਰੂਪਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਰੂਪੀ)

ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ
ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜੇ ’ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਛੜੀ ਆਤਮਾ ਦੇ ਲਈ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ੋਕ ਸਭਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਅਸਹਿ ਹੈ। ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 1987 ਤੋਂ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਉਹ ਕਾਲਜ ਦੇ ਐਨ. ਸੀ. ਸੀ. ਏਅਰ ਵਿੰਗ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਤੇ ਟਾਇਮ-ਟੇਬਲ ਇੰਚਾਰਜ ਵੀ ਰਹੇ। 2019 ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਨ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ’ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2019 ਦੇ 2020 ਵਿਚ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ। ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ ਦੇ ਗਰੀਬ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ’ਤੇ ਵੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਗਰੀਬ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਫੈਲੋਸ਼ਿਪ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰਵਾਸੀ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਤ੍ਰੈ ਮਾਸਕ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵੀ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਪ੍ਰੋ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਛਾਬੜਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜੀ. ਜੀ. ਐਨ. ਆਈ. ਐਮ. ਟੀ, ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਸਮੇਤ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੂਆ, ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ।

ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ, ਨਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾਇਆ, ਦਲਜਿੰਦਰ ਰਹਿਲ ਅਤੇ ਹੋਰ "ਪਰਵਾਸ" ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦਾ ਬਰਤਾਨੀਆ (ਯੂਰਪੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ-2) ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਸਰਬ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਸੰਮੇਲਨ (25 ਨਵੰਬਰ, 2022)

ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ
ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ
ਪ੍ਰਧਾਨ
ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਰਾਸਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਡਾ. ਵਨੀਤਾ
ਕਵਿੱਤਰੀ ਤੇ ਚਿੰਤਕ
ਦਿੱਲੀ

ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ
ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਸ਼ਾਮਲ ਕਵੀ

ਸ਼ਿਵ ਦੱਤ ਅਕਸ
ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ

ਬਰਜਿੰਦਰ ਚੌਹਾਨ
ਦਿੱਲੀ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੋਗੀ
ਹਰਿਆਣਾ

ਸਵਾਮੀ ਅੰਤਰ ਨੀਰਵ
ਜੰਮੂ

ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ
ਹਰਿਆਣਾ

ਤ੍ਰੈਲੋਚਨ ਲੋਚੀ
ਪੰਜਾਬ

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ
ਕੇਰਲਾ

ਛਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਿਰਸਾ
ਹਰਿਆਣਾ

ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ
ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਜਸਬੀਰ ਢਿੱਲੋਂ ਦਾਵਰ
ਗੁਜਰਾਤ

ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ
ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ

ਸੁੱਖਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ
ਰਾਜਸਥਾਨ

ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਸਰੀ

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ ਆਰਟ ਗੈਲਰੀ ਸਰੀ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਖੇ ਸਾਹਿਤਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਮੌਕੇ

ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਸਰੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ) ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਮਿਲਣੀ ਮੌਕੇ